

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Şəmkirdə ər
arvadını
tanınmaz
hala saldı,
həbs
edildi
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 8 yanvar 2019-cu il Çərşənbə axşamı № 4 (7174) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

“İstəyirlər ki, Azərbaycanda da rəngli inqilablar baş versin, ölkə xaosa sürüklənsin...”

Deputat "Washington Post" da ölkəmizlə bağlı dərc olunan yazının pərdəarxası məqamlarından danışdı
yazısı səh.5-də

Rusdillilərin sayı artır: ana dilini qorumaq üçün təkliflər
yazısı səh.5-də

ABŞ Qarabağ təşəbbüsünü Rusiyadan alacaqmı?
yazısı səh.13-də

KTN-də daha iki kadr dəyişikliyi
yazısı səh.2-də

Un bahalaşdı: çörəyin qiyməti, yoxsa çəkisi dəyişəcək?
yazısı səh.4-də

Aclıq edən blogger Mehman Hüseynovla bağlı rəsmi açıqlama
yazısı səh.12-də

Dəyərdən düşən Avropa və Qərb təşkilatları...
yazısı səh.9-də

İran neftinin gizli alıcıları və nazirin şifrəli açıqlaması
yazısı səh.10-də

“İstedadlı müəllim” qovğası bitmir
yazısı səh.14-də

Marixuana məsələsi gürcü hökumətini “lomka”ya salıb
yazısı səh.15-də

“Hər yer ədəbiyyat” hərəkatı baş tutmadı - qalmaqal
yazısı səh.14-də

ABŞ ordusu Suriyadan çıxmayacaq
yazısı səh.15-də

AZƏRBAYCAN-TÜRKİYƏ HƏRBİ ALYANSI... - 2019-UN BAŞ HƏDƏFİ VƏ QARABAĞ

2018 düşmən üzərində hərbi üstünlüyümüzün daha da artması və qardaş ölkə ilə hərbi ittifaqın güclənməsi ilə yadda qaldı; erməni nəşri Paşinyan hakimiyyətini aprel müharibəsindən nəticə çıxarmağa çağırdı...

Rüfət Aslanlının ölkədən çıxışının yasaqlanmasının ilginç detalları

Əkrəm Həsənov: “Onun tam sağlam bankı müflis elan etməsi bankçılıq tarixində görünməmiş haldır”
yazısı səh.3-də

Sərdar Calaloğlu:
“Əli Kərimli özünü Leninin davamçısı kimi aparır”
yazısı səh.12-də

Əli Hüseynli:
“Bu fikirləri mən nə zamansa deməliydim...”
yazısı səh.6-də

İsgəndər Həmidov:
“Biz bu çərçivə ilə məhdudlaşmaq fikrində deyilik”
yazısı səh.7-də

Prezident Qubada yol tikintisinə 13 milyon manat ayırdı

Prezident İlham Əliyev Quba rayonunun Susay-Xınalıq avtomobil yolunun tikintisinin davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda qeyd edilir ki, səkkiz min nəfər əhalinin yaşadığı 8 yaşayış məntəqəsini birləşdirən Susay-Xınalıq avtomobil yolunun tikintisinin davam etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin 13 milyon manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılıb.

Maliyyə Nazirliyinə tapşırıq ki, sərəncamda göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

Nazirlər Kabineti sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll edəcək.

Pensiyaların artımla veriləcəyi vaxt açıqlandı

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev jurnalistlərə açıqlamasında deyib ki, pensiyaçılar artımları gələn aydan etibarən ala biləcəklər. (Report)

Onun sözlərinə görə, müvafiq rəqəmlər Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən təqdim olunmalıdır: "Onun əsasında müvafiq qərar olacaq. O qərardan sonra pensiyaçılar uyğun ödənişləri alacaqlar".

Türkiyədə gəmi qəzasında ölən və itkin düşən azərbaycanlıların adları açıqlandı

Dövlət Dəniz Agentliyi Türkiyədə baş verən gəmi qəzası ilə bağlı məlumat yayıb. Nəqliyyat, Rabitə və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi yanında Dövlət Dəniz Agentliyindən «Trend»ə verilən məlumata görə, dünən saat 16:50-də Qaradənizdə Türkiyənin Samsun şəhəri yaxınlığında Panama bayrağı altında üzən "Volgabalt 214" gəminin qəzaya uğraması barədə Agentliyin Milli Mərkəzinə məlumat daxil olub.

Məlumatda həmçinin bildirilib ki, ekipaj üzvlərindən 2 nəfər Azərbaycan vətəndaşıdır.

Azərbaycan vətəndaşlarının taleyi ilə maraqlanmaq məqsədilə Dövlət Dəniz Agentliyinin Milli Mərkəzi tərəfindən dərhal müvafiq tədbirlər görülüb. Türkiyənin Samsun şəhərinin Dəniz Axtarış Xilasetmə Mərkəzi ilə mövcud sistem vasitəsilə əlaqə yaradılaraq məlum olub ki, gəmidə olan 13 nəfərdən 9-u sahile çıxarılıb.

Məlumatda qeyd olunub ki, gəminin ekipaj üzvlərindən biri Azərbaycan vətəndaşı gəmi kapitanının baş köməkçisi İbrahimov Məmmədli Surxay oğlu dünyasını dəyişib və onun meyiti sudan çıxarılıb. Azərbaycan vətəndaşı - gəmi kapitanı İsmayilov Turbat Kamil oğlunun axtarışları isə davam etdirilir.

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

KTN-də daha iki kadr dəyişikliyi

Anar Hüseynov "Azərbaycan Dövlət İstehsalat və Emal Birliyi"nə, Vüqar Hüseynov isə ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə rəhbər təyin edildi

Kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimov növbəti kadr dəyişikliyi həyata keçirib. Belə ki, nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr və informasiya təminatı şöbəsinin müdiri Anar Hüseynov "Azərbaycan Dövlət İstehsalat və Emal Birliyi"nə direktor təyin edilib.

Nazirlər Kabinetinin 26 sentyabr 2018-ci il tarixli qərarı ilə yaradılan "Azərbaycan Dövlət İstehsalat və Emal Birliyi"nin tərkibinə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin tabeliyində olan 26 MMC daxildir.

Qeyd edək ki, Anar Hüseynov daha əvvəllər Prezident yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin ("Asan Xidmət") informasiya təminatı şöbəsinin rəhbəri vəzifəsində çalışıb. İnam Kərimov prezident İlham Əliyevin 2018-ci il aprel ayının 21-də imzaladığı sərəncamla kənd təsərrüfatı naziri təyin edildikdən sonra yeni nazirin sərəncamı ilə o, nazirliyin ictimaiyyətlə əlaqələr və informasiya təminatı şöbəsinin müdiri təyin olunmuşdu.

Anar Hüseynovun yerinə isə daha öncə nazirliyin İctimaiyyətlə əlaqələr və informasiya təminatı şöbəsinin müdiri müavini Vüqar Hüseynov təyin edilib. Vüqar Hüseynov 1993-cü ildə Bakı

Sosial İdarəetmə və Politologiya İnstitutunun "Sosial-siyasi nəzəriyyələr" fakültəsinə daxil olub, 1997-ci ildə həmin institutda politoloq ixtisası üzrə bitirib. "Vətəndaş", "Rezonans", "Vətəndaş Həmrəyliyi", "Millət", "Mərkəz", "Xalq Cəbhəsi" qəzetlərində müxbir, şöbə müdiri, redaktor vəzifələrində işləyib.

2004-cü ildən ötən ilin sonunda ləğv edilən "Azəri-Press" informasiya Agentliyində (APA) baş redaktor, 2012-ci ilin noyabrından isə I vitse-prezident vəzifələrini tutub. 2013-cü ildə isə həmin şirkətə daxil olan və hazırda fəaliyyəti dayandırılan APA TV-yə baş direktor vəzifəsinə təyinat alıb.

28 iyun 2018-ci ildə "APA Holding"də tutduğu vəzifədən ayrılıb, 5 iyul 2018-ci ildən Kənd Təsərrüfatı Nazirliyində İctimaiyyətlə əlaqələr və informasiya təminatı şöbəsinin müdiri müavini vəzifəsində çalışır.

Onu da qeyd edək ki, İnam Kərimov nazir vəzifəsinə təyin edildikdən sonra bir sıra kadr islahatları həyata keçirib. Bu baxımdan o, ən çox kadr dəyişikliyi edən nazir kimi də xarakterizə edilir.

Anar Hüseynov və Vüqar Hüseynov müsbət xarakterizə olunan kadrlardır. Onlara uğurlar diləyirik.

□ Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Kommunal xidmətlər xəbərdarlıqsız kəsilə bilirmi?

İbrahim Kərbaləyev: "Planlı işlər görüldüyü zaman öncədən bütün təbii qaz istehlakçılarında məlumat verilir"

Son zamanlar mənzillərə verilən təbii qazın xəbərdarlıq edilmədən kəsilməsi ilə bağlı abonentlərin şikayətləri artıb. Bakının əksər rayonlarında zaman-zaman qaz xətlərində təmir-bərpa işlərinin aparılması, müəyyən hallarda isə qəzaların baş verməsi səbəbindən bəzən hansısa qəsəbəyə gün ərzində qazın verilişi dayandırılır. Lakin bununla bağlı abonentlər birbaşa məlumatlandırılmadığından "sürpriz" hallarla qarşılaşırlar. Qış fəslində bu kimi halların insanların həyatında necə problem yaratması isə hər kəs üçün aydın olan bir məsələdir.

Mətbuatda hansısa rayonda təbii qazın verilişində müvəqqəti fasilənin olacağı ilə bağlı məlumat getsə də, bu informasiyanı oxumayan abonentlər nəzərə alınmır. Bəzən isə təbii qazın verilişinin bərpasından xəbərsiz olan vətəndaşların evində təhlükəli vəziyyət yaranır.

Abonentlər təklif edir ki, tək-cə təbii qazın deyil, su, elektrik və digər kommunal xidmətlərin verilişində yaranan problemlər, fasilələr barədə xəbərdarlıq mətbuatla deyil, SMS vasitəsilə mobil telefonlara göndərilsin. Çünki hər evdə mobil telefon istifadəçiləri olduğundan bu halda məlumat daha əlçatan olacaq.

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan "Azəriqaz"

İB-in mətbuat xidmətinin rəhbəri İbrahim Kərbaləyev bildirdi ki, hazırda abonentlərə SMS göndərilməsi üçün hər hansı texnologiya mövcud deyil: "Planlı işlər görüldüyü zaman öncədən bütün təbii qaz istehlakçılarında məlumat verilir. Məlumatlar televiziya, radio, saytlar, yeni bütün kütləvi informasiya vasitələri ilə cəmiyyətə çatdırılır ki, əhalinin hansı təbəqəsi xəbəri haradan oxuyursa, oradan məlumat ala bilsin. Yalnız qəza halları istisna təşkil edir. Yeraltı və yerüstü qaz xətlərində hər hansı qəza baş verərsə, bu da qısa vaxt ərzində aradan qaldırılır. Ancaq planlı işlər zamanı bir neçə gün öncədən məlumat verilir".

Təbii qazın verilişinin bərpası zamanı mənzillərdə təhlükəli durum yaranması ilə

bağlı məsələyə münasibət bildiren İ.Kərbaləyev bununla bağlı vətəndaşlar arasında maarifləndirmə işlərinin aparıldığını bildirdi: "Qaz cihazlarından istifadə olunduqdan sonra onlar vintildən, yeni qaz kranından bağlanmalıdır. Qaz xəttini açıq qoyub evi tərk etməmək olmaz. İstehlakçılarımız bu barədə yetərincə məlumatlıdır. Gecə yatarkən, mənzili tərk edərkən qaz cihazlarını yanılı vəziyyətdə qoymaq olmaz. Kombi tipli qaz cihazlarında isə avtomatlaşmış bir sistem var ki, qaz kəsildikdə və yenidən verildikdə avtomatik olaraq bağlanır. SMS göndərilməsi ilə bağlı isə hazırda elə bir sistem mövcud deyil".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ, "Yeni Müsavat"

Bakıda VIP stasionar telefon nömrələri satışa çıxarıldı

"Bakı Telefon Rabitəsi" (Baktelecom) ASC stasionar VIP nömrələrin satışına başlayıb. Bu haqda trend.az-a ASC-dən məlumat verilib. Bildirilib ki, evinə, bağ evinə və ya hər hansı bir obyektə VIP nömrə alışı artıq mümkündür. Belə bu istəkdə olan hər bir şəxs VIP nömrə seçimi edə və ala bilər. Nömrənin kombinasiyasından asılı olaraq qiymət 200 manatdan 1500 manata qədər dəyişə bilər.

Məsələn, artıq 012 555 55 55 nömrəsini 1500 manata almaq mümkündür. Adı qaydada isə telefon çəkilişi, nömrənin verilməsi üçün 50 manat civarında ödəniş tələb olunur. Bu baxımdan VIP nömrələri fantastik hesab etmək olar. Qeyd edək ki, "Baktelecom" Bakı şəhəri ərazisində dövlət, hakimiyyət orqanları, idarə, müəssisələrə, əhaliyə telefon rabitəsi xidmətləri, radioəlaqə, genişzolaqlı internet və digər telekommunikasiya xidmətləri göstərir. Hazırda göstərilən xidmətlər siyahısında 50 servis təqdim olunur. Belə xidmətlər siyahısında IP TV, video-telefoniya, IP konsol, GPON, LTE, ADSL internet xidmətləri, CDMA simsiz əlaqə və s. mövcuddur.

□ E.HÜSEYNOV, "Yeni Müsavat"

Şəmkirdə Ər Arvadı tanınmaz hala saldı, həbs edildi

Şəmkirdə qadın əri tərəfindən vəhşicəsinə döyüldü.

"Təməz Dünya" Qadınlara Yardım İctimai Birliyindən unikal.org-a verilən məlumata görə, rayonun Qaracəmilli kəndində Gülnarə Kazımova adlı qadın həyat yoldaşı Atəşov Zeynal Ramiz oğlu tərəfindən vəhşicəsinə döyülərək tanınmaz hala salınıb. Bildirilib ki, qadın yatdığı zaman əri içki şüşəsi ilə onun başına vurub və ağır xəsarətlər yetirib. Polis qadının həyat yoldaşını saxlayıb. Onun spirtli içki aludəçisi olduğu bildirilir.

Qeyd edək ki, İctimai Birlikdən Gülnarə Kazımova yardım təklif edilib.

2019-cu il Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin başlanmasının 31-ci ildir. 20 fevral 1988-ci ildə Azərbaycan SSR-in Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin (DQMV) Xalq Deputatları Sovetinin erməni deputatlarının qeyri-legitim növbədən-kənar sessiya çağıraraq "Dağlıq Qarabağın Azərbaycanın tərkibindən çıxarılıb Ermənistanla verilməsi haqqında" qərar qəbul etməsi və bu barədə SSRİ Ali Sovetinə müraciəti ilə başlanan hadisələr sonrakı illərdə müharibəyə çevrilərək Azərbaycan torpaqlarının 20%-nin işğalına, erməni silahlıların Azərbaycanın mülki əhalisinə qarşı törətdiyi soyqırımı və qətləmlərə gətirib çıxardı.

DQMV-nin Xalq Deputatları Sovetinin mandatu 1988-ci ilin yanvarında bitmişdi və ermənilərin qəbul etdiyi qərar qeyri-legitim idi. Bu hadisə Qarabağ münaqişəsinin rəsmi tarixinin başlanğıcı hesab olunur.

Tərəflər arasında 1994-cü ilin 12 mayında rəsmi atəşkəs elan edilməsinə baxmayaraq Dağlıq Qarabağ münaqişəsi həll olunmamış qalmaqdadır.

Xalq hərəkatının öncüllərindən deputat Fərəc Quliyev "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, 1988-ci ildə Qarabağ hadisələri fonunda xalq hərəkatı vüsət alanda Qarabağ məsələsinin 30 ildən artıq uzanacağını qətiyyənlə ağıllarına belə gətirmirdilər: "Biz hesab edirdik ki, məsələ qısa müddətdə həllini tapacaq. Düşünürdük ki, çox qısa zaman ərzində Dağlıq Qarabağ məsələsi bitəcək. Əslində problem həll olunmaq üzrə idi, biz Xankəndinin 7 ki-

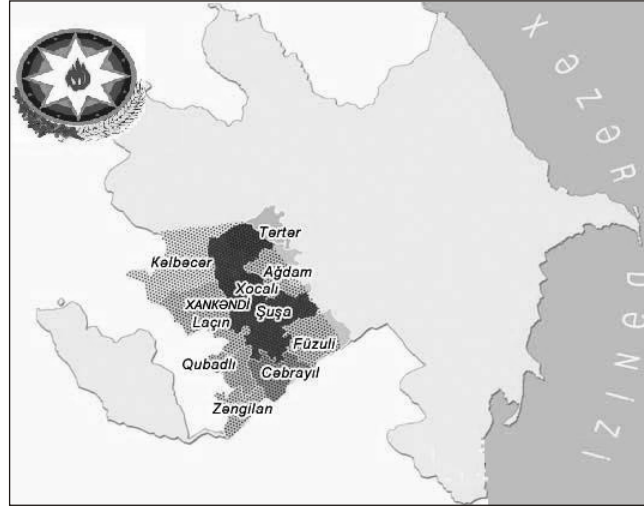
lometriyyə qədər getmişdik. Artıq separatçı erməniləri ərazidən tamamilə çıxarmaq və bayrağımızı orada ucaltmaq mümkün idi. Çox təəssüflər olsun ki, 1993-cü ilin 4 iyun qiyamı baş verdi. Bu qiyamda təbii ki, Rusiyanın əli var idi. Daxildə olan qüvvələrlə xarici güclərin iş birliyi ortadaydı.

Ondan sonrakı zamanlarda da Azərbaycan dövləti tərəfindən dəfələrlə şanslar var idi ki, biz hərbi əməliyyatlara başlayıb məsələni bitirək. Lakin bir sıra məsələlər bu şansların da həyata keçməsinə mane oldu. Beləliklə, Dağlıq Qarabağ problemi uzana-uzana 31 illik münaqişəyə gəlib çatdı".

Deputat bəyan etdi ki, beynəlxalq şərtlər nə qədər ağır olur-olsun ölkənin ərazi bütövlüyü bərpa olunmalıdır: "Bizim ölkəmizin 20 faizi işğal altındadır və bu işğala son qoymaq üçün hərbi əmə-

Qarabağ müharibəsinin 31-ci ili

Fərəc Quliyev: "Əslində problem həll olunmaq üzrə idi, biz Xankəndinin 7 kilometrliyinə qədər getmişdik, amma..."

liyatlardan çəkinmək lazım deyil. Hərbi əməliyyatlardan çəkinsek, Dağlıq Qarabağ məsələsi yenə uzanacaq. Ola bilər ki, hansısa qonşu dövlətlər bizim hərbi əməliyyatlara başlamamıza müsbət yanaşmasınlar. Ancaq nəzə-

rə almaq lazımdır ki, o dövlətlər onsuz da əllərindən gələnlər hər şeyi ediblər və qaradan artıq rəng olmaz. Məncə, Dağlıq Qarabağ məsələsini birdəfəlik bitirmək üçün ən kəskin addım atmaq lazımdır. Beynəlxalq şərtlər indi bizim

xeyrimizə işləyir. Hər kəs özünün ərazi bütövlüyünü qoruyursa, biz niyə ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmək üçün addım atmamalıyıq. Bu addıma görə bizi heç kim qınaya bilməz. Beynəlxalq şərtlər, hüquq bizim xeyrimizədir. Məsələyə artıq son vermək lazımdır. Artıq kiminsə vasitəçiliyinə belə bağlanmalı deyilik".

Bir sıra siyasi analitiklərin fikrincə, müşahidələr göstərir ki, Qarabağ münaqişəsinin bu qədər uzanması artıq bezi beynəlxalq oyunçuların da siyasi-iqtisadi maraqlarına o qədər cavab vermir. Həmin dövlətlər hansı şərtlərlə olursun Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh sazişinin imzalanmasını istəyirlər. Görüntü yaratmaq üçün danışıqların aparılması da ar-

tiq Rusiya istisna olmaqla, ATƏT-in Minsk Qrupunun digər həmsədr dövlətlərinə səfəli deyil.

Münaqişənin bu qədər uzanması və ədalətli həll variantının tapılmaması isə müharibəni qaçılmaz edir. Ancaq bu da bir reallıqdır ki, bütün müharibələrin sonu sülhlə bitir. Hələ ki Azərbaycanla Ermənistan arasında atəşkəs rejimidir. Lakin ermənilər öz iddialarından geri çəkilmədikdə, beynəlxalq hüquq Azərbaycanın öz torpaqlarını işğaldan azad etməsinə heç bir məhdudiyət qoymur. Bu gün ən uğurlu variantlardan biri kimi Qarabağda və işğal olunan ətraf rayonlarda antiterror əməliyyatlarının aparılması təklifləri tez-tez səslənir.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Rüfət Aslanlının ölkədən çıxışının yasaqlanmasının ilginclik detalları

Əkrəm Həsənov: "Onun tam sağlam bankı müflis elan etməsi bankçılıq tarixində görünməmiş haldır"

Ötən ilin son günlərində məlum oldu ki, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası Direktorlar Şurasının keçmiş sədri Rüfət Aslanlının Azərbaycanın hüduqlarını tərk etməsinə qadağa qoyulub.

Etibarlı mənbələrə istinadən bununla bağlı məlumat yayan virtualaz.org bildirir ki, keçmiş məmur Bakı aeroportunda sənədlərin yoxlanılması üçün saxlanılıb. Rüfət Aslanlı Yaponiyaya uçmağa hazırlaşmış. Aslanlıya xəbərdarlıq edilib ki, onun Azərbaycanın hüduqlarından kənara çıxmasına qadağa qoyulub.

Xatırladaq ki, Rüfət Aslanlı dəbdəbəyə meyilli məmurlardan biri hesab olunur. Onun adı dəfələrlə müxtəlif korrupsiya qalmaqallarında iştirakda hallanıb. Onun bahalı saat və avtomobil kolleksiyaları haqda mətbuatda geniş materiallar dərc olunub. Həmin materiallardan aydın olur ki, sabiq Palata rəhbəri çox dəbdəbəli həyat tərzi keçirib, bahalı aksesuarlara, əyləncə və gəzintilərə külli miqdarda pullar xərcləyib. Məsələn, R.Aslanlının Londonda bir hotelə qalmaqda minlərlə funtsterlinq xərclə-

diyi ortaya çıxıb. Belə ki, 2016-cı ilin avqust-oktyabr aylarında Palata rəhbəri olaraq o, Londonun "Windzor Suite" hotelində qalmağa bir dəfə 3600, ikinci dəfə isə 4300 funtsterlinq pul xərcləyib. Ödənişləri isə özünün "Lloyds Bank PLC"-dəki hesabından icra edib. Bundan əlavə, R.Aslanlı Beynəlxalq Bankın sabiq direktoru Cahangir Hacıyevin xanımı Zamirə Hacıyevanın bazarlıq etdiyi "Harrods" adlı ticarət mərkəzindən böyük

məbləğdə alver edib. Belə ki, 2016-cı ilin 2 sentyabr tarixində onun kart hesabından həmin ticarət mərkəzi üçün 31 min 435,15 dollar çıxılıb. Elə həmin gün həmin ticarət mərkəzində R.Aslanlı daha 40 min 561 dollar xərcləyib. Habelə, 2017-ci ilin yanvarında o, İsveçrədəki "Michaud Verbier SA" cəvahirat mağazasından bir gündə 104 min 545,44 dollarlıq alış-veriş edib.

Bu qədər bahalı alış-veri-

şin keçmiş Palata rəhbərinin aylıq vəzifə maaşı hesabına reallaşdırılması qeyri-mümkündür. Buna görə də cəmiyyətdə onun korrupsiya əməlinə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunacağına dair gözləntilər formalaşmış. R.Aslanlının Azərbaycandan çıxışına qoyulan qadağa bu gözləntilərin reallaşması demək ola bilərmi? Hansı səbəblərdən onun ölkəni tərk etməsinin qarşısı alına bilər?

Sualları cavablandıran

hüquqşünas Əkrəm Həsənov bildirir ki, ölkədən çıxışa qadağa qoyulması müxtəlif səbəblərdən mümkündür: "Burada banka, dövlətə borclu olmaqdan tutmuş, hansısa cinayət işində şahid, yaxud cəlb olunan kimi iştirak qədər çoxsaylı səbəblər ola bilər. Amma indiki halda daha çox ehtimal budur ki, hansısa cinayət işi üzrə R.Aslanlının çıxışı qadağan olunub. Sadəcə, bu qadağa elə də uzun müddət əvvəl qoyulmayıb - heç özünü də məlumatlandırmayıblar. Çünki qanunla belə qadağalar barədə şəxsin özü məlumatlandırılmalıdır. Görünür, R.Aslanlının xəbəri olmayıb ki, təyyarə bileti alaraq ölkəni tərk etməyə çalışıb".

Hüquqşünas bildirir ki, bu fakt əsasında R.Aslanlı barədə cinayət işinin qaldırıldığını söyləmək mümkün deyil: "Ola bilsin, hansısa araşdırmalar başlanıb. Bu araşdırma vacib deyil ki, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasında işlədiyi dövrə bağlı olsun. Ondan əvvəl R.Aslanlı on ilə yaxın Qiymətli Kağızlar üzrə Dövlət Komitəsinin sədri olub. Yeni ehtimallar çoxdur. Bununla bağlı hüquq-mühafizə orqanları məlumat verməlidir. Onlar da

bəlkə istintaq sirri olduğu üçün hələlik açıqlama vermirlər. Düşünürəm ki, ən böyük ehtimal R.Aslanlının Palataya rəhbərlik etdiyi dövrə bağlıdır. Mən özüm "Bank Standard"-ın Kreditorlar Komitəsinin sədri kimi dəfələrlə demişəm ki, ən azı həmin bankın müflisləşmədən əvvəlki altı aylıq fəaliyyətinə görə Palata məsuliyyət daşıyır. Həmin dövrdə banka irihəcmli vəsaitlər ayrılıb, onların taleyindən məlumat verən yoxdur. O dövrdə də Palataya Rüfət Aslanlı rəhbərlik edirdi. Yeni ən azı bir epizodu mən deyirəm. Rüfət Aslanlının rəhbərliyi ilə ondan çox bankın müflisləşməsi prosesi aparılıb, tam sağlam olan "ParaBank" bağlanıb. Bu, bankçılıq tarixində görünməmiş haldır ki, tam sağlam olan bankı müflis elan edəsən".

Onu da qeyd edək ki, bir müddət əvvəl Əmanətlərin Sığortalanması Fondunun əvvəlki rəhbərliyinin fəaliyyətinin araşdırılması və ciddi qanun pozuntularının aşkarlanmasına dair məlumat yayılmışdı. R.Aslanlı bu iş üzrə prosesə cəlb oluna bilərmi? Ə.Həsənov bunu istisna etmir: "Bilirik ki, Azad Cavadovun dövründə fondun fəaliyyətində böyük problemlər olub, araşdırmalar zamanı ciddi faktlar aşkarlanıb. Düzdür, bununla bağlı da rəsmi açıqlama verilməyib, amma araşdırmaçıların gedişində R.Aslanlının da işlə bağlı cəlb olunması mümkündür. Çünki Əmanətlərin Sığortalanması Fondu faktiki olaraq R.Aslanlının rəhbərlik etdiyi Palataya tabe idi"...

□ **DÜNYA,**
"Yeni Müsavat"

Mirziyayevin "Avropa fəndi"

Samir SARI

Ötən il Qazaxıstanda yaşayıb-ışləyən həmkarlarımızla söhbətləşirdik, Orta Asiya respublikalarındakı vəziyyətdən danışdıq. Söhbət hərlənib-fırlanıb Özbəkistanın üstünə gəldi.

Televiziya işçisi olan həmkarım dedi ki, indi vəziyyət dəyişib, amma Kərimovun (o, prezident İslam Kərimovu nəzərdə tuturdu) vaxtında müsibət idi, işimizin gərəyi Özbəkistana keçib-qayıdanda zülm çəkirdik.

Həç demə, o vaxtlar Kərimovda belə bir qənaət varmış ki, başqa ölkələrdən Özbəkistana kim gəlsə, yüzdəyüz casusdur, hansısa ölkəyə işləyir və gəlib təxribat-diversiya işləri aparacaq, Əndican, Fərqanə kimi yerlərdə xalq üsyana qaldıracaq, ölkənin sirlərini öyrənib ora-bura satacaq.

Bəlkə də Kərimovu bu qənaətə gətirən əsas səbəb vaxtilə ölkəsində baş vermiş xalq üsyanları və qanlı iğtişəşlər olmuşdu. Amma bu düşüncə özbək liderdə xeyli irəliləmiş və paranoya səviyyəsinə çatmışdı.

Yoxsa Azərbaycandan gedən, Orta Asiya respublikaları üzrə xüsusi müxbir işləyən adamların dalınca bədən-birə niyə dörd kəşfiyyətçi təhkim etdirdin ki?

Daha sonra başqa bir eloğlu da özbək aşının bərəketinə and içdi ki, Kərimovun vaxtında rast olduğun, danışdığın istənilən özbək orqanların çuğulu çıxırdı.

Yeni hazırkı prezident Şavkat Mirziyayevin sələfi o boyda ölkədə, əmir Teymurun vətəninə yekə bir "əcnəbi xofu" əmələ gətiribmiş.

İndi Özbəkistandan gələn xəbərlər fərqlidir və xeyli dərcədə ürəkəçandır.

Birincisi, çuğulların, kəşfiyyətçilərin sayı xeyli azalıb, deyilənə görə, artıq Özbəkistanın hüdudlarından içəri adlayan əcnəbilərin dalına dörd kəşfiyyətçi qoşmurlar. Ola bilər, hər ehtimala qarşı birini qoşurlar.

İkincisi, insanların hüquqları gündən-günə artırılır, gah bu, gah da digər mütərəqqi qanunlar qəbul olunur, Kərimovun vaxtından qalan bir çox yasaqlar ləğv edilir.

Dünən-sırağagün isə bu xanədən daha bir fərman imzalanıb. İndən belə Özbəkistanda 100 min dollarlıq mal-mülk alan adama bu ölkədə yaşamaq hüququ veriləcək.

Bu, Avropa fəndidir. Bildiyimiz kimi, bir çox Avropa ölkələri də belə edib, kim bir çamadan pul gətirib bu ölkəyə sərməyə qoyur, daşınmaz əmlak alır, iş yeri açarsa, ona yaşamaq hüququ da verilir, vətəndaşlıq da.

Elə ona görə də bu saat dünyanın korrupsioner ölkələrinin varlı-pullu, odioz, mafioz məmurları Avropa ölkələrinə gedir, orada otel, restoran, villa alır, iş qurur, şirkət açır, əmin-ərxayın yaşayırlar, bilirilər ki, sabah öz ölkələrində işləri dolaşığa düşsə, gecəylə aradan çıxıb gəlib bu tərəflərdə rahat yaşayacaqlar. Olmasın Badamdarkı villa, olsun Baden-Badendeki villa, nə fərqi var. İqlim də təxminən eynidir.

O vaxt bankir Cahangir nahaq yerə xalqın milyardlarını daşıyıb aparıb Londonda yerləşdirməmişdi kiE Düzdür, hazırda özü içəridə tualet növbəsində durur, amma ailəsi dumanlı Albionda asudə yaşayır.

İndi Mirziyayev də istəyir ki, öz ölkələrində milyonlar çırpışdıran adamlar həmin pul-paranı Özbəkistana gətirsinlər, iri şəhərlərdə ev alsınlar, restoran, otel tikdirdinlər.

Göründüyü kimi, ağıllı fənddir. Düzdür, deyilə bilər ki, avropalılar bu qərardan sonra Özbəkistana axışan deyil. Elədir. Amma Şavkat müəllim bu fərmanı avropalı əcnəbilər üçün verməyib kiE Onun öz regionunun pullularına nə gəlib? Tacikistan, Qazaxıstan, Pakistan, Əfqanıstan, Türkmənistan, Qırğızıstan və digər ölkələrin pulluları Özbəkistana axışsalar, bəsidir.

Hətta bizimkilər də oraya gedə bilər. Ona görə ki, hələ sovet vaxtında bizim camaat Özbəkistanda yaxşı baş çıxarırdı, orada böyük vəzifə tutur, uğurlu biznes qururdu. Bu günə bu gün bizimkilərdən biri diyircəkli çamadanını qablayıb Daşkəndə gedər, üç ildən sonra bir də baxarıq, ortaya nə "Daşkənd Vahid"lər, "Səmərqənd Samir"lər, "Buxara Gülağa"lar, "Xarəzm Nazim"lər çıxıb.

Yəqin ki, Mirziyayev ingilislər kimi etməz, 3-4 ildən sonra ölkəyə milyonlar gətirmiş adamları "çirkli pul yumaq"da təqsirləndirib varidatlarını əllərindən almaz. Seyid adamdır...

Ölkədə unun son bir neçə ayda davam edən tədricən bahalaşması prosesi artıq çörək istehsalçıları, o cümlədən əhalini narahat etməyə başlayıb. Belə ki, son aylarda 50 kiloqramlıq kisələrin qiymətində unun növbədən asılı olaraq 2-5 manat arasında artım qeydə alınıb. Ötən ay isə 1 manat bahalaşma olub. İstehlakçılar isə bu səbəbdən çörəyin çəkisində müəyyən azalmaların olduğunu bildirirlər.

Un bahalaşdı: çörəyin qiyməti, yoxsa çəkisi dəyişəcək?

İqtisadçı ekspertə görə, bu cür problemlərin yaşanmaması üçün xaricdən asılılığı azaltmaq və idxalı yerli istehsalla əvəzləmək lazımdır

Unun qiymətinin artmasını "Yeni Müsavat"a danışan çörək istehsalçıları da təsdiqləyiblər.

Təndir çörəyi satışı ilə məşğul olan kiçik sahibkar bir ay öncə 27 manata aldığı un kisəsini indi 28.50 manata aldıqını bildirdi: "50 kiloqramlıq "Mehriban" unu 27 manatdan 28.50 manata qalxdı, "Sarı Sünbül" ununun 50 kiloqramlıq kisəsi əvvəl 26 manat idi, sonra 26.50-yə qalxdı, indi də 27.50 manatdır. "Karmen" unu 25.40 manatdan 27 manata qalxdı. Öncəki aylarda 30-40 qəpiklik cüzi artım baş verirdisə, son bir ayda 1 manat bahalaşma oldu".

"Yeni Müsavat"a açıqlama verən "Gilan Holding №1" çörək zavodunun satış departamentinin müdiri Ramin Qədirov da təsdiqlədi ki, unun qiymətində son aylar bahalaşma var: "Bu da bizim işimizə birbaşa təsir edir, unun qiyməti qalxarsa, çörəyin maya dəyəri də artır. Hələ ki çörəyin çəkisini azaltmamışıq. Hazırda ziyanla işləyirik. Unun qiymətinin tənzimlənməyini istəyirik. Son 6 ayda unun qiyməti orta hesabla 40 faizə qədər qalxıb. Əvvəllər kiloqramını 39 qəpiyə alırdıq, indi isə 53-55 qəpiyə qalxıb. Fikrimcə, səbəb xarici amillər-

lə bağlıdır. Biz unu, buğdanı xaricdən idxal edirik. Rusiyada məhsul az olub, qıtlıq olduğu üçün qiymətin qalxdığını düşünürük".

Ekspertlər isə unun bahalaşmasına səbəb kimi dünya bazarında baş verən qiymət artımı göstərir. Çünki Azərbaycana ərzaq buğdası xaricdən idxal olunur. Unun qiyməti ilə bağlı market və mağazalarda apardığımız müşahidə zamanı bahalaşmanın şahidi olduq. Çəki ilə satılan unun qiymətində 4-5 qəpik, bəzi kağız bağlamalardakı unun qiymətində isə 10 qəpik civarında artım var.

İqtisadçı alim, sabiq maliyyə naziri Fikrət Yusifov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, bu, dünya bazarında taxılın qiymətində baş verən dəyişikliyə daxili bazarın reaksiyasıdır: "Bu daha çox informativ təsirlərdir. Ticarətlə məşğul olan insanlar hər fürsətdən məharətlə istifadə edirlər. Bundan öncə baş verən qiymət artımında da biz bunun şahidi olduq. Qiymət artımında hazırda əsas faktor manatın məzənnəsi ola bilərdi ki, o da hələ ki sabitdir və yaxın zamanlarda dəyişəcəyi gözlənilmir".

İqtisadçı onu da vurğuladı ki, bu cür problemlərin yaşan-

maması üçün xaricdən asılılığı azaltmaq və idxalı yerli istehsalla əvəzləmək lazımdır:

"Azərbaycanın taxilla bağlı əsas problemlərindən biri də budur ki, əlavə növ taxıl buğdasını xaricdən idxal edirik. Yüksək keyfiyyətli un üçün lazım olan taxılı istehsal edə bilmirik. Ona görə də bizim taxılın keyfiyyəti o səviyyədə deyil ki, bazarın tələbatı onunla ödənilsin. Gərək məhsulun əkininin strukturunda müəyyən dəyişikliklər edilsin. Mən bu mövzuda mütəxəssislərlə də söhbət eləmişəm. Yerli şəraitin də müəyyən təsirləri var. Ancaq bunu təkçə şəraitlə bağlamaq düzgün deyil. İndi müasir texnologiyalar imkan verir ki, hətta şoran torpaqda belə istədiyiniz məhsulu əldə edəsiniz. Bu mərhələni adlamaq mümkündür. Hazırda bazarlarda satılan yüksək keyfiyyətli unun taxılı xaricdən gətirilir. Ona görə də buğda idxalı çox böyük rəqəmlərlə ifadə olunur. Əsasən Rusiya və Qazaxıstandan idxal olunur".

F.Yusifovun sözlərinə görə, dövlət başçısının aqrar sektorun inkişafı ilə bağlı çıxışlarında bu məsələ çox ciddi şəkildə qoyulub: "Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin qarşısında tələb qoyulub ki, taxıl bələnsində olan vəziyyəti dü-

zəltmək üçün tədbirlər görülsün. Ancaq o proqramların reallaşması nə zaman baş verəcək, bunu demək çətindir. Digər bir məsələ isə odur ki, çox ciddi investisiya tələb edən bu sahədə iş adamlarının vəsaiti sığortalanmır. Çünki aqrar sığorta məsələsi tam reallaşmayıb. Məsələyə kompleks yanaşmaq lazımdır. Bu işi görən sahibkar öz yatırımını sığortalamaq istəyir. Biz bu sahənin problemlərini həll edib idxaldan asılılığımızı azaltmaq

istəyirikse yüksək keyfiyyətli taxıl ekini üçün hər şəraiti yaratmalıyıq".

Qeyd edək ki, Dövlət Gömrük Komitəsinin rəsmi saytında yer alan son statistik məlumata əsasən, ötən ilin 11 ayında ölkəmizə 992 353.87 ton buğda idxal olunub və bunun üçün 187 milyon 540 min 920 min ABŞ dolları vəsait xərclənib. Bu rəqəmləri nəzə-

rə alsaq, deyə bilərik ki, bir ton ərzaq buğdası 188 dollara, yəni təxminən 320 manata başa gəlir.

Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisə etsək, 2017-ci ilin 11 ayında 1 milyon 120 min 804.47 ton buğda idxal edilib və bunun üçün 200 milyon 631 min 780 ABŞ dolları vəsait xərclənib. Belə olan halda, buğdanın 1 tonu 179 dollara başa gəlib və bu da manat ifadəsində 304 manata bərabərdir. Buğdanın hər tonuna görə 16 manatlıq bahalaşma son-da unun qiymətində də öz əksini tapır.

Artımın səbəbi ötən il dünyada taxıl istehsalının aşağı düşməsidir. Belə ki, Beynəlxalq Taxıl Şurasının məlumatına görə, ötən il avqustun 2-dək dünya üzrə 737 milyon ton buğda istehsal edilib. Ötən ilin eyni dövründə istehsal 758 milyon ton idi. Əsas taxıl ixracatçılarından olan Rusiyada da taxıl istehsalında geriləmənin olduğu bildirilir. Bütün bunlar həm birbaşa, həm də informativ olaraq unun qiymətinə təsir göstərir. Bunun çörəyin qiymətinə və ya çəkisinə necə təsir göstərəcəyini isə qarşıdakı dövrdə görə biləcəyik.

□ **Nargiz LİFTİYEVA,**
"Yeni Müsavat",
Fotolar müəllifindir

ABŞ-ın nüfuzlu "Washington Post" qəzeti uzunmüddətli fasilədən sonra yenidən Azərbaycan iqtidarına qarşı sərt yazı dərc edib. Qəzetin redaksiya heyətinin adı ilə yazılan baş məqalədə blogger Mehman Hüseynovun azad edilməsinə çağırış edilib. Məqalədə Mehman Hüseynovun azad olunmasına çağırış edilməklə yanaşı, Bakıya qarşı sərt itihamlar irəli sürülür və ABŞ-ın Azərbaycana yeni təyin olunan səfiri Azərbaycan hökumətinə təsir etməyə çağırılır.

"Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, deputat Bəxtiyar Sadıqov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, "Washington Post"un yenidən köhnə şəkərini yadına salıb Azərbaycanla bağlı qərezli yazı yazması təəssüf doğurur. B.Sadıqov hesab edir ki, belə bir yazının ortaya çıxmasında Azərbaycanın uğurlarını və müstəqil siyasətini istəməyən dairələrin rolu var: "2018-ci il Azərbaycan üçün çox uğurlu illərdən biri oldu. Azərbaycan yenə iqtisadi cəhətdən qüdrətləndi, siyasi nüfuzu artdı. Azərbaycanın əsas iştirakçısı olduğu transmilli layihələr gerçəkləşdirildi. Azərbaycan yenə müstəqil siyasət yürüdü, iqtisadi qüdrətini artırır, siyasi nüfuzunu yüksəltdi, beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi mərkəz statusunu qoruyub saxlayır. Dünya xəritəsində kiçik bir dövlət olan Azərbaycanın bu cür inkişafı, öz müstəqil siyasətini yeritməkdə davam etməsi, heç kimin vassallığını qəbul etməməsi bir çox dairələrin xoşuna gəlir. Azərbaycanın karbohidrogen ehtiyatlarından hansısa pay uman, güzəştli şərtlərlə Azərbaycana layihələr qəbul etməyə istəyən

dövlətlər, qüvvələr mövcuddur. Bu sirr deyil. İndiyə qədər də belə olub, bundan sonra da olacaq. Amma Azərbaycan prezidenti cənab İlham Əliyev daim Azərbaycan dövlətinin və xalqının maraqlarını ön planda tutan addımlar atır. Bütün addımları atarkən məhz xalqın maraqlarını təmin etməyə çalışır və buna nail olur. Təbii ki, bu da bəzi dairələrin xoşuna gəlmir. Azərbaycan ayrı bir təzyiq, təsir vasitəsi tapa bilmirlər, müxtəlif media orqanlarında qarayaxma xarakterli yazılara əl atırlar. İndi həmin "Washington Post" qəzeti Mehman Hüseynov məsələsini o cür qabardır və Azərbaycan hökumətinə öz ələmlərində təzyiq etdiklərini düşünür. Mehman Hüseynov məhkəmə qaydasında mühakimə olunub, məhkəmənin qərarı ilə məhkum olunub və cəzasını çəkir. ABŞ-da polisə qarşı müqavimət göstərildə və polis hesab edəndə ki, həyatına təhlükə var, dərhal həmin müqavimət göstərən şəxsi güllələyib öldürür. Biz dəfələrlə bu cür faktları görmüşük. Azərbaycanda isə bu cür hallar yoxdur. Mehman Hüseynov polisə xəter yetiribse, nə edilməliyi

"Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru "Washington Post" a cavab verdi

Bəxtiyar Sadıqov: "İstəyirlər ki, Azərbaycanda da rəngli inqilablar baş versin, ölkə xaosa sürüklənsin..."

di? Amerikada bizə qarşı o yazıları yazdıranlar, yazanlar məgər istəyirlər ki, Azərbaycanda polisə müqavimət göstərən şəxsə heç bir cəza verilməsin? Axı belə olduğu halda anarxiya baş alıb gəldi. O cür yazının meydana

gəlməsi Azərbaycanın müstəqil siyasət yürütməsini həzm edə bilməyən qüvvələrin işidir. Lakin bilməlidirlər ki, o cür yazılarla Azərbaycana təzyiq edə və Azərbaycana öz müstəqil siyasətindən döndərə bilməyəcəklər. "Wa-

shington Post" qəzeti zaman-zaman Azərbaycana, Azərbaycan hakimiyyətinə qarşı qərezli yazılar verir. Hətta bir neçə dəfə "Azərbaycan" qəzeti onların bu cür yazılarına tutarlı faktlarla cavab da verib və sübut edib ki, məsələ sizin qələmə verdiyiniz kimi deyil. Əgər ABŞ-ı insan haqları bu qədər düşünürsə, onda nə üçün ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədr dövlətlərindən biri kimi hüquqları Ermənistan tərəfindən pozulan 1 milyon azərbaycanlının hüquqlarının bərpa edilməsində bu cür canfəşanlıq göstərmir?! Niyə bu "Washington Post" bir dəfə də olsun Ermənistanı işğalçı adlandırmır?! Bunları etməsə, onların insan hüquqları ilə bağlı hansısa yazı yazmağa, məsələ qal-

dırmağa mənəvi haqları yoxdur".

Deputat həmçinin istisna etmir ki, məlum yazının meydana gəlməsində Azərbaycanla ABŞ-ın münasibətlərini pozmağa çalışan qüvvələrin də rolu ola bilər: "O qüvvələr güclü müsəlman dövlətinin olmasını istəmir. Həmçinin istəyirlər ki, Azərbaycan-ABŞ münasibətləri inkişaf etsin. Həmin qüvvələr istəyirlər ki, Azərbaycan da rəngli inqilablar baş versin, ölkə xaosa sürüklənsin, Suriyanın və digər kaos hökm sürən ərəb ölkələrinin gününə düşsün, vətəndaş qırğınları baş versin və dövlət dağılsın. Demokratiya və insan haqları adı ilə dövlətlərin daxili işlərinə qarışmaq onların məqsədi həmişə bu olub".

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Rusdillilərin sayı artır: ana dilini necə qoruyacağıq?

Cəmiyyətdə rusdillilərin artması məsələsi yenidən gündəmdə: müxtəlif təkliflər var...

Azərbaycanda rus dilində danışan ailələrlə bağlı tez-tez iradlar səsləndirilir, ana dilimizi qorumaq məsələsi gündəmə gətirilir. Müxtəlif ziyalılar da narahatlıqla bildirirlər ki, xalqın var olması üçün ilk növbədə onun ana dilinin yaşaması lazımdır.

Məsələni bu dəfə xalq şairi, Vətəndaş Həmrəyliyi Partiyasının sədri Sabir Rüstəm-xanlı gündəmə gətirib. Belə ki, o, "İstanbuldan Bakıya uçan rus təyyarəsi" başlıqlı yazısında azərbaycanlıların öz ana dilinə sayğısızlığından narahatlığını bildirib. Rüstəm-xanlı qeyd edib: "Təyyarə meydanında öz aralarında azərbaycanca, daha doğrusu, türkcə, hətta İstanbul ağzı ilə danışanlar Bakı təyyarəsinə minən kimi başladılar rusca danışmağa".

Yazının növbəti hissələrində Sabir Rüstəm-xanlı aşağıdakıları yazıb: "Xarici dilləri öyrənmək vacibdir, lakin bu, ana dilini bilməmək, ana dilində oxumamaq, ana dilindən imtina səviyyəsindədirsə, mənə görə, bu, dövləti cinayətdir. Uşaqlara baxıram. İlahi, bu qe-

dər gözəl övladlarımızı niyə bizdən qoparıb, niyə bizə yad edirlər?! Onsuz da Azərbaycanda qəsdən uşaq artımının qarşısı alınır, onların da bir hissəsi Azərbaycan ruhundan qoparılsa, bizim axırımız nə olacaq? Valideynlərin çoxu iradəsiz və şərait əsiridir. Bunu anladıq, ancaq bu durumun əsas səbəbkarı onlar deyil. Dövlət üçün, millət üçün belə aşığılıyıcı və təhqiramiz durumun əsas səbəbkarı rus məktəblərinin sayını ildən-ilə artıran və bununla qürur duyan Azərbaycan hökuməti və onun təhsil siyasətidir".

Təhsil eksperti Etibar Əliyev sosial şəbəkə vasitəsilə Sabir Rüstəm-xanlıya cavab verib. E. Əliyev bildirib ki, rus məktəblərinin sayı ildən-ilə artmır: "Valideynlər uşaqlarına

fərdi şəkildə də rus dilini öyrədirlər. Şəhərdə artan rus dili kurslarına diqqət edin. Böyük-lər də rus dilini öyrənməyə meyl edirlər. Uşaqlar və böyüklər rus dilində geniş çeşidli, yaxşı tərcümə olunmuş ədəbiyyatları daha çox oxuyurlar. Rus dilində uşaqlar üçün "fantastika", "məcəra", "fentezi" janrında yazılmış və tərcümə olunmuş əsərlərin sayı minlərdədir. Bizdə isə onları barmaqla saymaq olar. Təbiət elmlərində də vəziyyət belədir. Orta məktəblərin birində (23 sayılı məktəbdə) "Oxu mədəniyyəti" ilə bağlı tədbirdə uşaqların əlində yalnız Çingiz Abdullayevin kitabını gördüm. Yazıçılar İttifaqının katibi kitablarını rusca yazır. Sizlər isə onu təbliğ edirsiniz".

Ötən il Azərbaycan prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov da məsələyə toxunmuşdu. Ə.Həsənov bildirmişdi ki, hər bir məmurun xarici dili gözəl bilməsi onun üstünlüyü-

dür: "Amma milli dili bilməməsi və o dildə danışmaması onun qəbahətidir. Hər bir məmur xarici dili bilmirsə, əlbəttə, bu, onun çatışmazlığıdır. Xarici dili bilmək məmura üstünlük gətirir, amma bilməməsi onun qəbahəti deyil, qəbahət milli dili bilməməkdir. O cümlədən bu, ziyalılara aiddir, o cümlədən bu, bizim jurnalistlərə aiddir, o cümlədən Azərbaycan ərazisində vətəndaşlıq statusu daşıyan istənilən insana aiddir".

Onu da qeyd edək ki, ölkədə ana dilinin qorunması istiqamətində rəsmi qərarlar da verilib. Belə ki, ölkə prezidentinin 1 noyabr 2018-ci il tarixli "Azərbaycan dilinin saflığının qorunması və dövlət dilindən istifadənin daha da yaxşılaşdırılması ilə bağlı Tədbirlər Planı"nı hazırlamaq üçün sərəncamı var. Bu sərəncama əsasən monitoring mərkəzi yaradılması nəzərdə tutuldu.

"Yeni Müsavat"a danışan Dil komissiyasının üzvü Mux-

tar İmanov bildirib ki, məsələ ilə bağlı yaradılan monitoring qrupu işlər aparıb və hesabat xarakterli material dərc edib: "Xarici dili bilənlərin sayının artması Azərbaycan dili üçün təhlükə yaratmır. Əsas məsələ Azərbaycan dilinin özünün normal tədrisi, yaxşı öyrənilməsidir. Müstəqil bir dövlətdə yaşayan Azərbaycan ziyalıları ilk növbədə öz dilini gözəl bilməlidir. Tərcümə ədəbiyyatında, filmlərdə, jurnal və qəzetlərdə Azərbaycan dilinin qayda-qanunlarını gözləmirik. Söhbətin də məgzi elə buradadır. Yeni ilk növbədə ziyalı öz dilini gözəl bilməli, digər dilləri bilməsi isə buna mane olmalı deyil. Ana dili ilə bağlı apardığımız işlərin də əsasını bu təşkil edir. Bu gün əsasən də seriallarda vəziyyət bərbaddır. Xarici dildən ana dilimizə tərcümə olunan fikirlər, cümlələr normala uyğun gəlmir. Daha çox hərfi tərcümələrdən istifadə olunur ki, bu da yanlışdır. Eyni zamanda yersiz olaraq xarici sözlərin istifadəsi hallarına da rast gəlirik. Bu, artıq qü-

surdur və xəbər verir ki, Azərbaycan dili digər dillərin təsiri altında gözəlliyini itirir. Bu problemlər aradan qaldırılmalıdır. Dillə bağlı mübahisələrdə səbri olub, sağlamlıq təklifləri dəyərləndirməliyik".

M. İmanov bildirib ki, monitoring mərkəzi əsasən qüsurlara nəzarət edəcək: "Əgər hansısa reklam və ya digər ictimaiyyətin diqqətinə çatdırılan mətn hazırlanırsa, bunu hazırlayan qurum, şirkət məsuliyyət daşıyır. Onlar düşünməlidir ki, həmin mətn, nitq Azərbaycan dilinin qayda-qanununa uyğun olsun. Monitoring qrupu artıq ayrı-ayrı radioları, televiziya ekranlarını izləyib və ortaya çıxan nitq pozuntularını qeyd ediblər. Bu, bizim öz qüsurlumuzu özümüzdə göstərən güzdür. Bizim reklam sahəsində böyük qüsurlarımız var. Reklamlarda dil qaydaları pozulur. Eləcə də hotellər və digər bu kimi ictimai-iaşə obyektlərinin adlarının yazılmasında qüsurlar qeyd alınır".

□ **Əli RAİS,**
"Yeni Müsavat"

Milli Məclisin payız sessiyasının son iclasında spiker Oqtay Əsədov parlamentin il ərzində məhsuldar işlədiyini, 31 iclasda 463 qanun qəbul etdiyini deyib, onun fəaliyyətindən razı qaldığını söylədi. Əksər qanun layihələri və ya qanunlara dəyişikliklərin təqdimatı Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri Əli Hüseynli etdi.

Biz də "Yeni Müsavat" olaraq Əli Hüseynli ilə həmsöhbət olub bizi maraqlandıran suallara cavablar aldıq. Yeri gəlmişkən, elə söhbətimiz başlayar-başlamaz Ədliyyə Nazirliyinin əməkdaşları icazə alıb kabinetə daxil oldular. Onlar qurumla sıx əməkdaşlıq edən Ə.Hüseynlini "Azərbaycan ədliyyəsinin 100 illiyi" (1918-2018) yubiley medalı ilə təltif edib sağıllaşdılar. Biz də müsahibimizi təbrik edib söhbətimizə başladığımızı bildirdik.

- Əli bəy, əvvəlcə sizə illərdən sonra qəzetimizə geniş müsahibə üçün zaman ayırdığınıza görə təşəkkür edirəm. Komitə sədri olaraq rəhbərlik etdiyiniz komitənin və ümumən parlamentin ötən illik fəaliyyətini necə qiymətləndirirsiniz?

- Parlamentin fəaliyyəti əsas iki istiqamətdən ibarət olur: birinci, milli qanunvericilik, ikinci, beynəlxalq əməkdaşlıq. Hesab edirəm ki, hər iki istiqamətdə 2018-ci ildə hiss olunan müsbət nəticələr əldə olunub. Bir çox beynəlxalq təşkilatlarda bizim nümayəndə heyətləri Azərbaycanın maraqlarının qorunması, xüsusən ərazi bütövlüyünün təmin olunması ilə bağlı qərarların qəbuluna nail olublar. Eyni zamanda bizim keçirdiyimiz tədbirlər, o cümlədən Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi ilə bağlı tədbirlər çərçivəsində və digər beynəlxalq parlament tədbirləri çərçivəsində Azərbaycan parlamentində 2 mindən yuxarı qonaq olub. Bizim imkanımız olub ki, Azərbaycan həqiqətləri, Dağlıq Qarabağ münafiçisi, Azərbaycanın mövqeyi ilə bağlı obyektiv məlumatlar verək. Beynəlxalq əməkdaşlıq sahəsində bizim digər parlamentlərlə sıx dostluq münasibətlərimiz yaranıb. Mən Azərbaycan-Rusiya Parlamentlərarası İşçi Qrupunun rəhbəri kimi də bunu deyə bilərəm ki, bu sahədə də bizim ciddi irəliləyişlərimiz oldu. Milli qanunvericiliyə gəldikdə isə, işgüzarlıq kifayət qədər artıb. Bunun da səbəbi növbədənəknar prezident seçkisindən sonra cənab prezidentin başladığı islahatların keyfiyyətə yeni mərhələsi oldu. Cənab prezident tərəfindən yeni qanunlar təqdim olundu, bir sıra layihələri isə biz parlamentdə, işçi qruplarında işləyib hazırladıq. Hesab edirəm ki, bu qəbildən iqtisadi sahədə qəbul olunan qanunlar xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Milli qanunvericilik sahəsindəki fəaliyyətimizlə bağlı isə onu qeyd etmək istəyirəm ki, biz bu il Milli Məclisin Daxili Nizamnaməsinə və "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatının statusu haqqında" Qanuna bir sıra dəyişikliklər etdik.

- Bu dəyişikliklər xeyli narahatlıq doğurdu və geniş müzakirə mövzusunə çevrildi. Hətta bəzi deputatlar özləri də çaşqın durumdadırlar ki, bu dəyişikliklər kimlərə qarşı yönəlib, kimlərə qarşı plan hazırlanıb? "Hökumət nədən narahatdır" kimi suallar da eşidildi. Bütün bunlara aydınlıq gətirmək üçün imkan

var.

- Birincisi, sualınıza cavab olaraq bunu demək istəyirəm ki, əslində bizim işgüzarlığımızın artmasına həm də o sənəd təsir etmiş oldu. Çünki artıq yeni nizamnamə ilə həm komitə, həm Milli Məclisin plenar iclasları, onların davamlılığı pozitivliyə doğru artmağa başladı. Yəqin siz jurnalistlər də bunu müşahidə edə bilərsiniz. Xüsusən də payız ses-

lidir. Bu baxımdan müşahidə onu göstərir ki, qanunlara əlavə olunan həm arayışlar, həm də izahat artıq millət vəkllərini, onların ixtisasından asılı olmayaraq, qanunvericilik prosesi, qanunların özü ilə bağlı məlumatlandırılma qədər rahatlıq yaradıb. Hətta ixtisası uyğun olmayan bir şəxs layihənin əsaslandırılmasını oxumaqla söhbətin nədən getdiyini bilir. Bu baxımdan mən

du...

- Yox, yanlış yozulmalar idi. Mən sizə deyim ki, konstitusiyaya referendumla edilmiş dəyişiklərdən sonra bu proses sürətləndi, çünki 2016-cı ildə konstitusiyon öhdəlik yarandı, etik davranış qaydasının qəbulu və s. Bunu qəbul etmək üçün bizim üzərimizə öhdəlik düşdü. Amma siz bilirsiniz, stenoqram da var, hələ neçə illər bundan əvvəl biz bu

rılır, təsdiqini tapırsa, MSK qərar qəbul edir. Yeni onsuz da bu funksiyalar var idi. İkincisi də, bizim yanaşma bundan ibarət idi ki, bu ixtisaslaşmış araşdırma tələb edir. Bu, Milli Məclisin qəbul edəcəyi qərarlar siyahısında ola bilməz. Çünki biz, yeni parlament İntizam komissiyasını formalaşdırırıq və ona səlahiyyət veririk ki, qanunla müəyyən edilmiş hallarda bizim taleyimizi siz

na bilməz. İctimaiyyət arasında, cəmiyyətdə belə, onun davranışı müəyyən çərçivədədir.

- Deyək ki, hansısa deputat sərxoş halda qeyri-etik hərəkətlərə yol verir. Bəs bunu kim araşdırmalıdır?

- İntizam komissiyası. Bunun üçün İntizam komissiyasına müraciət daxil olur. Bundan başqa, hətta mətbuatda yazılanlar da əsas götürülüb araşdırıla bilər.

"Bu fikirləri mən nə zamansa deməliydim, sizə dedim"

Əli Hüseynli: "Əgər İntizam komissiyası etik davranışın kobud pozulması qərarına gəlsə, bəli, o, mandatdan məhrum etməyə gətirib çıxara bilər"

"Millət vəkili təkcə parlamentdəki, Milli Məclis iclasındakı fəaliyyətində yox, Milli Məclisdən kənardakı fəaliyyətində, davranışında belə, bu qanunun təsiri altına düşür"

siyası belə yadda qaldı. Məruzə etdiyimiz sonuncu məsələlər də Azərbaycanın növbədənəknar seçkilərdən sonra həyata keçirilən islahatların davamı ilə bağlıdır. Gördüyünüz kimi, biz son plenar iclasda Dünya Bankının "Doing Business 2019" hesabatında verilmiş tövsiyələrlə bağlı paket layihələr qəbul etdik. Mən əminəm ki, gələnlərdən etibarən onlar işləməyə başlayanda biznes, sahibkarlıq, məhkəmə hüquq islahatları sahəsindəki vətəndaşlarımızın nəticəni bir neçə aydan sonra artıq hiss etməyə başlayacaqlar. Qeyd etdiyim kimi, 2018 həm 100 illik tədbirləri ilə yadda qaldı, həm də bəli, işgüzarlıq tempi də artıb. Onu da qeyd edə bilərəm ki, yəqin növbəti illərdə daha işgüzar, daha müzakirələri olan bu tip parlament iclasları davam edəcək.

- Dediğiniz kimi, qanunvericiliyə kifayət qədər dəyişikliklər edilib, eyni zamanda tələbkarlıq artıb. Bəs parlamentin tərkibi necə, qanunvericiliyin tələblərinə, bu tələbkarlığa cavab verirmisiz?

- Mən o məsələyə şərh vermək səlahiyyətində deyiləm. Çünki parlament formalaşmış, onun formalaşmasını seçicilər həll edib. Bu gün bizim qanunvericilik prosesində müsbət hal ondan ibarətdir ki, normativ hüquqi aktlar haqqında qanunun tələbinə görə, qanunlar həm də əsaslandırılmalıdır və bu, yazılı olma-

fikri səsəndirmişik. O zamankı İntizam komissiyasının sədri, həmkarım Siyavuş müəllim Novruzov və mən özüm də təxminən 5-6 il bundan əvvəl deputatın da etik davranış kodeksinin qəbulu ilə bağlı təklif irəli sürmüşdük. Çünki bütün Avropa ölkələrində, ümumiyyətlə, hüquq sistemində olan bütün ölkələrdə bu, mövcuddur. Əgər bu, hakimiyyətin digər qollarında mövcuddursa, məhkəmə sistemində hakimlərin, dövlət qulluqçularının, icra hakimiyyəti orqanlarının etika davranış qaydası mövcuddursa, nədən hakimiyyətin üçüncü qolunda bu, olmamalıdır? Bu, var, mövcuddur və mən sizə deyim ki, digər ölkələrdə bəlkə də əksinə, bunu parlament, deputatlar edir.

- Amma digər ölkələrin parlamentində, elə MDB ölkələrində bir-biri ilə əlbəyaxa olan, bir-birini yumruqlayan parlamentarları da vaxtaşırı müşahidə etməkdəyik. Şükürlər olsun, bizdə belə hallar olmur. Elə hallarda deputat heç də mandatdan məhrum edilmir. Bizdə elə hallar baş versə, deputatın taleyi necə olar?

- Deputatın mandatdan məhrum olunması ilə bağlı müddəa bizim konstitusiyadan irəli gəlir. Amma bilirsiniz ki, bütün ölkələrdə etik davranış qaydasının pozulması məsuliyyətə səbəb olur. Əgər İntizam komissiyası etik davranışın kobud pozulması qərarına gəlsə, bəli, o, mandatdan məhrum etməyə gətirib çıxara bilər. Əgər İntizam komissiyası bu qərarı versə...

- Əslində bizim müzakirələr zamanı fikir ayrılığı ondan ibarət idi ki, nə üçün bu məsələni İntizam komissiyası həll edir? Yeni millət vəkili mandatdan məhrum olunması məsələsini bu komissiyaya həll edir.

- Əvvəl 9 nəfər idi, indi isə 11 nəfər, eləmi?

- Bəli, 11 nəfər təklif etdik. Yaxud nə üçün bu məsələ ilə bağlı qərarı MSK verir? Amma sonra biz məlumatlandırma işləri apardıq və qanunvericiliyə bir-başına istinadlar etdik ki, onsuz da bu səlahiyyət MSK-dadır. Məsələn, konstitusiyaya və Seçki Məcəlləsinə müvafiq olaraq əgər müəyyən edilsə ki, deputat qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər bir fəaliyyətlə məşğuldur, onda bu məlumatlar araşdırılmalıdır.

- Əli bəy, bu dəyişikliklər növbədənəknar parlament seçkilərinə hazırlıq kimi də yozul-

həll edirsiniz. Bu, çox normal bir haldır. Məsələn üçün, məhkəmə hüquq sistemində Məhkəmə Hüquq Şurası yaradılıb, onların bir qrupu həm də hakimlərdir və elə hakimlərlə bağlı qərarı Məhkəmə Hüquq Şurası qəbul edir. Ondan sonra hakim şikayət verə bilər. Burada da həmin prosedura. Qərarı qəbul edir bizim orqan, özümüzün yaratdığımız və özümüzün seçdiyimiz qurum. Yeri gəlmişkən, o, hər il seçilir, biz tərkibi dəyişə bilərik. Onlar da bizimlə bağlı qərar qəbul edir, bizim də həmin qərardan şikayət etmək hüququmuz yaranır. Hesab edirəm ki, biz qanunvericiliyə bu dəyişikliyi etməklə həm də əslində dövlət adamı, yeni hakimiyyət orqanı nümayəndəsinin etik davranışı ilə bağlı mövcud olan sistemi tamamladıq. Yoxsa bu sistemdə bir boşluq var idi. Millət vəkili təkcə parlamentdəki, Milli Məclis iclasındakı fəaliyyətində yox, Milli Məclisdən kənardakı fəaliyyətində, davranışında belə, bu qanunun təsiri altına düşür. Ümumiyyətlə, müstəqillik fikrin irəli sürülməsində, qərarların qəbulunda düşüncənin müstəqilliyidir. Amma hakimiyyət orqanının nümayəndəsinin davranışı sırası vətəndaş davranışından fərqlidir, o, müəyyən məhdudiyyətlər çərçivəsindədir. Yeni millət vəkili, yaxud digər hakimiyyət orqanının nümayəndəsi, dövlət qulluqçusu, hakim sırası vətəndaş kimi davra-

"Müəyyən edilsə ki, deputat qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş digər bir fəaliyyətlə məşğuldur, onda bu məlumatlar araşdırılır, təsdiqini tapırsa, MSK qərar qəbul edir"

Hesab edirəm ki, bu, çox pozitiv, çox müsbət bir qərardır. Biz tənqidi fikirlərə dözümlə yanaşdıq. Amma mən parlamentdə bir neçə çıxışlar gördüm ki, onlar bizim qanunun əsl mahiyyətini duya bilməmişdilər. Biri Əflatun Amaşovun çıxışı idi, digəri Aydın Hüseynov. Məsələn üçün, Əflatun Amaşovun yanaşması çox obyektiv idi ki, hətta bu nizamnamənin tələbləri belə, onun təsəvvüründə yumşaq idi. Çünki əgər dövlət qulluqçusu olmayan, heç bir vəzifə öhdəliyi olmayan siz jurnalistlərin belə, etik davranış kodeksi varsa, hakimiyyət nümayəndəsinin necə olmağa bilər? Necə ola bilər ki, biz jurnalistin hər hansı yazısına öz iradımızı bildiririk ki, burada etik qaydanı pozdun, amma cəmiyyət hakimiyyət orqanının nümayəndəsindən bunu tələb edə bilmir? Bu, çox normal və artıq sivil hüquq sistemində oturuşmuş bir hadisədir. Mən çox sevinirəm ki, nəticə etibarilə həmkarlarım bunu dəstəklədilər. Birmənalı demək olar ki, bu layihə hər hansı seçki, yaxud başqa siyasi proseslə bağlı deyil. Bunu çoxdan etməliydik, edə bilməmişdik. Amma 2016-cı il referendumu bunu artıq bir öhdəlik kimi bizim üzərimizə qoydu və biz də bunu sürətlə həyata keçirdik. Bu fikirləri mən nə zamansa deməliydim, sizə dedim...

□ Elsad PASASOY, FOTO: "Yeni Müsavat"

Sabiq daxili işlər naziri, AMDP sədri İsgəndər Həmidovun təşəbbüsü ilə dekabrın 25-də keçirilən "Müxalifətin zirvəsi"nin 5 yanvarda növbəti toplantısı keçirilib. Həmin gün 40-a yaxın müxalif siyasi qurumlardan ibarət hərəkət elan olunacağı gözlənilsə də, bu baş tutmayıb. Bu da bəzi suallara yol açdı.

İ.Həmidov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında hərəkətin 26 yanvarda ADP qərarlarında elan olunacağını bildirdi: "Ötən həftənin şənbə günü toplantımız keçirildi. Gərgin müzakirələr getmədi. Hər kəs öz fikirlərini dedi. Toplantıda qərara alındı ki, hərəkət elan olunsun, amma 26 yanvarda geniş toplantı keçirilərək açıqlansın. 12 yanvarda keçiriləcək növbəti toplantımızda hərəkətin bəzi sənədləri var ki, onları qəbul edəcəyik. Hərəkətlə əlaqədar olaraq heç bir fikir ayrılığı yoxdur. Sadəcə olaraq, müzakirələr, mübahisələr hərəkətin nə vaxt elan olunması ilə əlaqədar gedirdi. Hər kəs orada çox yüksək davranış nümayiş etdirir. Demək olar ki, hərəkət elan olunub. Sadəcə, təqdimatını bu ayın 26-na saxlamışıq. Fikir ayrılığı birçə hərəkətin nə zaman elan olunması ilə bağlı oldu. Bir qisim istəyirdi ki, 5 yanvarda hərəkət elan olunsun. Lakin başqa bir qisim də hesab etdi ki, 26 yanvarda böyük xalq toplantısı ilə hərəkət elan olunsun daha yaxşı olar. Son-

Müxalifətin yeni hərəkəti təşkilatlanma mərhələsində

İsgəndər Həmidov: "Biz bu çərçivə ilə məhdudlaşmaq fikrində deyilik"

da da bu nəticəyə gəldi".

İ.Həmidov "Müxalifətin zirvəsi"ne yeni-yeni partiyaların qoşulduğunu da açıqladı: "Biz bu çərçivə ilə məhdudlaşmaq fikrində deyilik. Artıq üç yeni partiya bizlərin sırasına qoşulub. Burada heç bir qısqanclıq yoxdur. Kim gəlsə

qapımız açıqdır, həmin şəxsləri qucaqlamağa da hazırıq. Hərəkətin nə olduğunu bilirik. Strukturdan da xəbərsiz deyilik. Burada olan yeganə yenilik odur ki, hərəkət xalq hərəkətidir, aşağıdan yuxarına qoşulub. Burada heç bir qısqanclıq yoxdur. Kim gəlsə

Həftədə bir dəfə iclaslar keçiriləcək. Məclisdə yenilik olacaq. Hələ ki sənədlər hazır deyil. Bunlar, sadəcə, öz şəxsi fikirlərimdir. Məclisdə 49% partiya nümayəndələri olacaqsın, 51% heç bir partiyanın üzvü olmayan xalqın nümayəndələri olacaq. Çalışacağam ki,

bu 50-50-yə olsun. Bu bir xalq hərəkətidir və burada da əsas aparıcı rol xalq oynamalıdır. İndiyə qədər partiya birlikləri, bloklar az olmayıb, seçkilərə yaxın yaranıblar və sonradan dağılıblar. Biz bunları etməyə cəyik. Çalışacağıq ki, uzunmüddətli mübarizəyə yönəlik birlik yaradılsın".

Sabiq nazir hərəkətin Qarabağ Komitəsi ilə müqayisəsinin əleyhinədir: "Qarabağ Komitəsi bizlərimizdir. Doğrudur, onun təsisçilərindən hərəkət yaratmaq üçün fəaliyyət göstərənler az deyil. Qarabağ Komitəsinin idarəetməsi ilə hərəkətin idarəçiliyi eyni ola bilər. Bu da ənənəvi üsuldur, burada qeyri-adi heç nə yoxdur. Hazırda qərara alınıb ki, hərəkət elan olunana qədər toplantıları mən aparım. Yanvarın 12-də saat 12:00-da Ümid Partiyasının qərarında növbəti toplantımız keçiriləcək. Ardınca 26 yanvarda ADP qərarında toplanıb hərəkəti elan edəcəyik. Buna

səbəb də ADP qərarının daha böyük olmasıdır. Həmin gün saat 15:00-da Müsavat Partiyası siyasi məhbuslarla bağlı mitinq təyin edib. Mitinq başlayan vaxta toplantımızı yekunlaşdıracağıq. Onların fikirlərinə, çağırışlarına çox böyük hörmətlə yanaşırıq. Bizə hələ mitinqlə bağlı müraciət olmayıb. Əgər olarsa, şübhəsiz ki, toplantıda bu məsələni müzakirə edib müvafiq addımlarımızı atacağıq. Amma "Müxalifətin zirvəsi"ndə təmsil olunanların hər biri azad insandır. Kim istəsə mitinq gəldə bilər. Yeri gəlmişkən, onu da bildirim ki, 20 Yanvar günü saat 14:00-da toplaşib şəhidlərimizi ziyarət edəcəyik. Bu, milli faciə olduğu üçün nə qədər çox adam ziyarətə qatılarsa, bir o qədər yaxşıdır. Amma heç bir aksiya-filan nəzərdə tutulmayıb. Sırf məqsədimiz şəhidlərimizi ziyarət etməkdir".

□ **Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

Qarabağ Komitəsinin "barıtı" bitdi?

Tural Abbaslı: "Komitənin son 2 həftədə görünməmə səbəbi..."

Qarabağ Komitəsi son bir ayda passiv duruma düşüb. Ötən il 29 sentyabrda keçirdiyi Qarabağ mitinqindən sonra ölkə daxilindəki siyasi proseslərdə əsas qurum kimi önə çıxan təşkilatın qəfil çökdüyü təəssüratı yaranır.

Xüsusilə qurumun fəaliyyəti ən çox ötən ayın 25-nə təyin edilən və həmin tarixdə keçirilən "Müxalifətin zirvəsi" toplantısına görə zəiflədi. Sanki bütün diqqətlər zirvə toplantısının möhtəşəm keçirilməsinə yönəldildi və nəticədə Qarabağ Komitəsi kölgədə qaldı. Bundan əlavə, komitənin təsisçilərinin tam əksəriyyəti fəaliyyətini daha çox "Müxalifətin zirvəsi" adı altında nəzərdə tutulan hərəkətin yaradılmasına yönəldib ki, bu da komitənin ümumi fəaliyyətinə təsirli otüşmür. Digər tərəfdən, komitənin 24 noyabr və 15 dekabrda planlaşdırıldığı mitinqlərə icazə verilməməsi də burada az rol oynayıb.

Qarabağ Komitəsinin dönmə sədri Tural Abbaslı "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bunları dedi: "Düşünürəm ki, Qarabağ Komitəsinin fəaliyyəti zəifləyib və ya görün-

mür. Tam əminliklə deyə bilərim ki, Qarabağ Komitəsi son zamanlar formalaşan ən güclü birliklərdən biridir. Hətta baxmayaraq ki, komitə siyasi birlik deyildi və heç Qarabağın azadlığı istiqamətindən başqa bir siyasi iddia irəli sürmürdü, bununla belə, artıq illərdir ki, siyasi passivlik hökm sürən müxalifət arenasında belə canlanma yaratdı. İllərdir adı belə çəkilməyən partiya və şəxslər yenidən görünməyə və danışmağa başladılar. Müxalifət daxilində çox böyük bir hərəkətlilik başladı. Deyə bilərəm ki, bu tendensiya hələ də davam edir. Yeni Qarabağ Komitəsi hələ də kifayət qədər aktivdir və Qarabağ uğrunda mübarizəsini əzmlə davam etdirir. Mitinqlər məsələsinə gəldikdə isə, əvvəla, onu qeyd edim ki, komitə 2013-cü ildən sonra ən böyük və izdihamlı mitinqin müəllifi oldu. Bu da bir çox

dairələri, o cümlədən həm iqtidarı, həm də müxalifəti ciddi narahat etdi. Bu möhtəşəm mitinqdən sonra hakimiyyət dünənə qədər istənilən partiya istənilən mövzuda çox rahatlıqla mitinq keçirmək üçün icazə verdiyi "Məhsul" stadionunu Qarabağ Komitəsinin üzünə qapatdı. Belə ki, ondan sonra bizim bir neçə mitinq müraciətlərimizə imtina ilə cavab verdilər. Təbii ki, bu qeyri-qanuni imtina qərarlarını komitə olaraq məhkəmə vasitəsilə mübahisələndiririk və şikayətlər apelyasiya mərhələsindədir. Ancaq bu mövzuda cəmiyyətdə və mət-

buatda yanlış olan mövqe ondan ibarətdir ki, Qarabağ Komitəsinin əsas işini ancaq mitinq keçirməkdə görürlər. Biz isə komitənin fəaliyyətini ancaq mitinqlərlə məhdudlaşdırmağın tərəfdarı deyilik. Hətta keçən ilin son iclaslarında komitənin 2019-cu il üçün fəaliyyət istiqamətlərini özündə əks etdirən fəaliyyət planı sənədini qəbul etdik. O sənədə nəzər yetirsəniz görərsiniz ki, mitinqlərin keçirilməsi bizim işimizin, sadəcə, istiqamətlərindən biridir. Həmin sənəddə komitənin ən azı bir il müddətində görməyi planlaşdırıldığı çox geniş şa-

xəli fəaliyyətlər öz əksini tapıb. Həmçinin nəzərə alsaq ki, ilin sonu idi və bayramlarla əlaqədar olaraq bütün sahələrdə olduğu kimi siyasi arenada da fəaliyyətlər nisbətən passivləşmişdi, o zaman komitənin son 2 həftədə görünməmə səbəbi də tam aydın olar".

T.Abbaslı "Müxalifətin zirvəsi"nin komitənin fəaliyyətini zəiflətdiyini düşünür: "Düşünürəm ki, son zamanlar siyasi gündəmin əsas müzakirə mövzusu və hadisəsi olan müxalifətin geniş birliyi və ya müxalifətin hərəkəti Qarabağ Komitəsinin fəaliyyətini zəiflədib. Mən, ümumiyyətlə, bu iki birliyin bir-biri ilə qarşıdırılmasının və ya rəqabətdə göstərilməsinin tam əleyhinəyəm. Çünki Qarabağ Komitəsi ancaq və ancaq Qarabağ mövzusu ilə məşğul olan, heç bir siyasi hədəf güdməyən qeyri-siyasi birlikdir. Yaranacaq olan müxalifətin birgə hərəkəti isə konkret hədəfləri olan və bunu açıq bəyan edən siyasi həmməqsədli yaradılan

bir birlik modelidir. Bəli, komitədə olan bir çox partiya və şəxslər hərəkətdə də var, ancaq bu o demək deyil ki, bunlar eyni qurumdurlar. Bəlkə haradasa onu da qəbul etmək olar ki, Qarabağ Komitəsinin yaratmış olduğu siyasi hərəkətlilik bu hərəkətin yaradılması siyasi fəaliyyətini də hansısa formada stimullaşdırdı. Ancaq bu qədər, bundan artığını iddia etmək üçün heç bir əsas yoxdur. Hərəkətin yaradılması İsgəndər Həmidov tərəfindən irəli sürülən və bir çox siyasi partiya və cəmiyyət tərəfindən də müsbət qarşılanan bir təşəbbüsdür. Yeri gəlmişkən, bu təşəbbüs də cəmiyyətdə ciddi silkələnmə yarada bilib və insanların siyasi aktivliyini xeyli artırıb. Hətta onu da qeyd edə bilərəm ki, bu təşəbbüsdən sonra illərdir ki, hazırkı siyasi status-kvo ilə artıq çoxdandır razılaşmış bəzi partiyalar da rəqabətdə geridə qalmamaq üçün hərəkətə keçib. Qoy keçsinlər. Bu, bizi ancaq sevindirir. Çünki inkişaf ancaq sağlam rəqabət olan yerdə mümkündür. Siyasi səhnədə rəqabətin artması isə yalnız cəmiyyət maraqlarına xidmət edəcək. Əminəm ki, hakimiyyət artıq bu olanları analiz edib və düşünməyə başlayıb".

□ **Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

Araq butulkası xatirələrdə

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Yaxud Meydan hərəkatımıza elmi-tarixi baxış eyir Eynşteyni "nıprav" çıxardan, bütün günü müsəlmançılığın xeyirlərindən danışan bir başabələ eks-siyasətçimiz internetdə harasa intervü verirmiş, bu zaman onun arxasında ekrana yekə araq butulkası düşübür. İndi dostumuz açıqlama verib, butulkanın ona dəxli olmadığını, sadəcə, həmin otağa ancaq intervü vermək üçün girdiyini söyləyibdir. Sən demə özünün müstəqil şəkildə "Skayp"dan başı çıxmırmış (anan ölsün, Eynşteyn). Lap hesab edək belədir. Ancaq işi şübhəli edən bir detal tamaşaçıların gözündən yayımmayıbdır. Deyir veriliş gedərkən kimsə böyürdən çıxıb butulkani fondan yığışdırıbdır. Məqsəd nədir? Əgər sənə dəxli yox idisə, niyə axıracan qalmayıb? Bunlar bizim daxili siyasətdə olduqca mühüm detallardır. Vaxtilə araq içdiyinə görə hoydu-hoyduya götürüb böyrünə vedrə bağladığımız siyasətçilərimiz olmuşdur. Onlardan biri hətta çasib prezident kürsüsünə çıxmışdı.

Ancaq köhnə palan içi eşələmək fikrim yoxdur, üstəlik, mən siyasətə qarışmıram. Sadəcə, bu araq butulkası əhvalatı tələbək dövrümüzü yadıma saldı. O zaman İqtisadiyyat Universitetinin Dərnəgüldəki yataqxanasında, 2-ci qatda qalırdıq, həmin qatda isə çox maraqlı tiplər toplaşmışdı - içi mən qarışıq (təvazökarlıq olmasın). Örnək üçün, bir şahmat qrossmeysterimiz (Sərxan Quliyev), bir gələcək alimimiz (Qubad İbadoğlu) vardı. Boksçu, şair, qəzetçi, naxçıvanlı və sairə də yadıma gəlir. Mərtəbənin öz itoyndanları, mədəni dildə yazsaq, komikləri də vardı, bunlar isə Biləsuvar uşaqları idilər. 3 nəfər - Elçin, Vəli və Zahid bir otaqda qalırdı. Onların yataqxanada çıxartdığı oyunlar dillər əzbəri olmuşdu, daha doğrusu, Elçinlə Vəlinin. Zahid onların tam tərsi, sakit, yumşaq xasiyyətli, necə deyərlər, başı aşağı bir tələbə idi. Bir gün Zahid yatarkən onun çarpayısının yanına stul qoymuş, üzərində araq butulkası, xiyar turşusu-filan düzmüşdü, şəklini çəkmişdilər. Elçin həm də yaxşı fotoqraf idi - o zamanlar, 90-cı illərin əvvəlində bunu hər adam bacarmırdı. Yadımdadır ki, uşaqlar bir neçə il fağır Zahidi həmin foto ilə şantaj edib məzələndilər, deyirdilər bunu sənə atana göndərəcəyik. Zahidin atası isə Biləsuvar da çox hörmətli din xadimlərindən biri idi, hətta yanılmırsa axund idi.

Bütün bunları niyə yazdım? Doğrusu, heç özüm də bilmirəm niyə yazdım. Hər yazının səbəbi mütləq olmalıdır mı? Öz də siyasətə qarışmayanların ölkəsində... Sadəcə, ömür ötdükcə baxırsan ki, tez-tez dejavyu yaşayırsan. Misal üçün, 25-30 il qabaq bizim bir müxalifətçini rayonda dana oğrusu kimi ittiham etmişdilər. İndi hərdən eşidirəm dostumuz internetdə millətə ağıl öyrədir. Millət də qulaq asır. Heç yadına salmır ki, ey dadi-bidad, axı bu bizim həmin dana oğrusudur. Bəlkə bu üzəndən kəsib kəndlilərə verilən dana proqramı fis çıxdı, arıq heyvanlar millətin əlində qaldı? Nə biləsən... Vaxtilə bu zırlıtını bizə "səbəb-nəticə əlaqələri" adıyla öyrədirdilər. Fəlsəfə dərindən.

O zamanlar tələbələr dərindən qaçıb mitinglərə getməsi də modda idi. Guya xalq hərəkatının hərəkatverici qüvvəsi idik. Əslində isə auditoriyada oturub hansısa gic professorun marksizm temasında mühazirəsini dinləməkdənsə küçədə "Laqeyd olmayın, bizə qoşulun, istefa, Siyaməkə azadlıq!" anqıran idiotların arıyca düşmək maraqlı gəlmişdi. Bu, yeni, ekzotik bir şey idi, o macərələrin axırının indiki kimi qurtaracağı ağılımıza gəlmirdi. Ağıl var idi ki?

Həmin Siyaməkə bağlı da bir gülməli xatirəm var. Bir gün yenə küçəyə düşüb hay-huyula (indi bəzi tarix dərslərlərində o günlərin "milli-azadlıq hərəkatı" adıyla tədrisini görəndə qıdığım gəlir), səbəbini, ünvanını bilmədən "istefa, azadlıq" qışqırıb gedirdik. Qarşı küçədən hansısa dəstə "Siyaməkə azadlıq" qışqırıb gəlirdi, biz bunu eşidəndə duruxduq. Heç kim adamı tanıyırdı. Hətta kimsə dedi ki, səhv eşidirsiniz, Neyməti tutublar ("y" hərfini inandırıcı olsun deyə xüsusi vurğulamışdı), camaat da "Neymətə azadlıq" qışqırır. Ancaq yaxınlaşanda gördük Nemət söhbəti yoxdur, həqiqətən Siyamək adlı adamdan söz gedir. Sözləşmə, üstündən 30 il keçir, mən hələ də bilmirəm o nə Siyamək fırılacağı idi, ortaya kim atmışdı. İrandan bura keçmiş, sərhəddə tutulan hansısa tip bizim Meydan hərəkatının qəhrəmanına dönmüşdü. Bəlkə də o, tiryək keçirərək tutulmuşdu, nə biləsən...

Başa çatan 2018-ci il Azərbaycanın öz hərbi qüdrəti və ordusunun döyüş potensialını artırmaq baxımından ən uğurlu il sayıla bilər. Ötən il Bakıda keçirilən iki möhtəşəm hərbi parad (26 iyun və 15 sentyabr), habelə sentyabrda paytaxtda reallaşan "ADEX-2018" Beynəlxalq Müdafiə Sərgisi ordumuzun arsenalındakı müasir hərbi sistemlər və döyüş maşınlarını düşməyə və onun havadarlarına əyani nümayiş etdirdi. Əsl "özələ nümayiş" oldu.

Bundan əlavə, Azərbaycan hər hansı ölkədən silah asılılığına düşməmək üçün ötən il silah tədarükündə şəxələnmə siyasətini davam etdirdi. Rusiya, İsrailə yanaşı, qardaş Türkiyə, Belarus, Pakistan və bəzi Avropa Birliyi ölkələrindən də silah-sursat tədarük elədi. Eyni zamanda özünün hərbi-sənaye kompleksini daha da inkişaf etdirən Azərbaycanda bir neçə yeni hərbi zavod açıldı. Ölkə artıq bir sıra atıcı silahlar və İsrail texnologiyası əsasında pilotsuz uçan aparatlar (PUA) istehsal edir.

Bütün bunların sayəsində işğalçı Ermənistan üzərində hərbi üstünlüyümüz daha da böyüyüb. Keçən ilin ölkəmiz üçün mühüm yekunlarından biri məhz budur. Söhbət xüsusən də hava hücumundan müdafiə sistemi və hərbi aviasiya sahəsində üstünlükdən gedir. Hərbi ekspertlər isə hesab edirlər ki, havada üstünlüyü olmayan ölkənin müharibədə qalib gəlmək şansı yoxdur. Bu da o anlamaya gəlir ki, Bakı məqbul siyasi şərtlərin yetişəcəyi halda, öz ərazilərini qısa müddətdə işğaldan azad edəcək.

Diqqətçəkicidir ki, 2018-ci ildə Azərbaycanın qardaş Türkiyədən aldığı silah-sursatın həcmi də xeyli artıb. Belə ki, Türkiyə qaynaqlarının məlumatına görə, Azərbaycan 2018-ci ildə Türkiyə istehsalı olan müdafiə və aviasiya məhsullarının alışı 85,7% artırıb. Türkiyə İxracatçılar Assambleyasının (TİM) məlumatında belə deyilir.

"Əgər 2017-ci ildə Azərbaycanın Türkiyədən aldığı müdafiə və aviasiya məhsullarının qiyməti 34,143 milyon dollar təşkil etmişdisə, 2018-ci ildə bu göstərici 63 milyon 409 min dollara bərabər olub. Ümumilikdə, Türkiyə ötən il 2 milyard 35 milyon dollarlıq müdafiə və aviasiya məhsulu ixrac edib ki, bu da bir il əvvəlki analoji göstəricidən 17% çoxdur", - deyər məlumatda qeyd olunur.

Yeni qardaş dövlət öz hərbi sənaye kompleksini ilbəil gücləndirir və silah alıcısından artıq silah satıcısına çevrilməkdədir. Bu da qürurvericidir, çünki Türkiyənin artan gücü Azərbaycanın gücü, artan hərbi qüdrəti Azərbaycanın hərbi qüdrətidir.

Bundan əlavə, iki qardaş ölkə bu il də döyüş vəziyyətinə maksimum yaxınlaşdırılmış ortağ hərbi təlimlər keçirəcək. Həmçinin türkiyəli hərbi mütə-

Azərbaycan-Türkiyə hərbi alyansı... - 2019-un baş hədəfi və Qarabağ

2018 düşmən üzərində hərbi üstünlüyümüzün daha da artması və qardaş ölkə ilə hərbi ittifaqın güclənməsi ilə yadda qaldı; erməni nəşri Paşinyan hakimiyyətini aprel müharibəsindən nəticə çıxarmağa çağırırdı...

xəsislərin Azərbaycan üçün zabit kadrları hazırlaması davam edəcək. Ən əsası, silahlı qüvvələrimizin NATO standartları əsasında qurulmuş Türkiyə ordusunun göstəricilərinə yaxınlaşması yönündə növbəti, mühüm praktik addımlar atılacaq. Bütün bunlar isə iki qardaş ölkə arasında hərbi alyansın reallaşmasını yaxınlaşdırır. Belə bir alyans isə sülh danışıqlarında güc faktoru kimi Qarabağ konfliktinin həlli üçün də əlverişli zəmin yaradardı...

Bu fonda işğalçı Ermənistan ordusu ilə bağlı "qara" statistika açıqlanıb. Rəsmi rəqəmlərə görə, keçən il 39 erməni hərbiçisi ölüb ki, bunun da yarısından çoxu qeyri-döyüş şəraitində baş verib. Təkcə ötən ilin dekabrında, yeni bir ayda 7 erməni hərbiçisi dünyasını dəyişib. Bu, bir yandan eger işğalçı orduda nizam-intizamı zəiflətdiyini göstərsə, digər yandan, Ermənistan da 8 may "məxməri inqilabı"ndan sonra da düşmən ordusunda vəziyyətin yaxşıya doğru dəyişmədiyinin, əksinə, daha da ağırlaşdığının təsdiqidir.

Yeri gəlmişkən, az öncə baş nazir Əvəzi Nikol Paşinyan erməni ordusundakı kritik durum, o sırada əsgərlərin zəif qidalanması barədə acı etiraf-

larda bulunmuşdu. Hətta onu da demişdi ki, hərbi xidmətdə olan oğlu vaxtaşırı evə zəng edərək, ona yemək göndərməsinə istəyir.

"Açıqlanan rəqəmlər təşviş doğurur və ondan xəbər verir ki, orduda mahiyyət etibarilə keyfiyyət dəyişikliyi baş verməyib - baxmayaraq ki, inqilabdan sonra Nikol Paşinyan bu mövzuda bir neçə bəyanat vermişdi". "Yeni Müsavat"ın məlumatına görə, bu barədə 1in.am erməni portalının dünənki baş məqaləsində deyilir.

Redaksiyada məqaləsinə daha sonra deyilir: "Əlbəttə ki, dünyanın heç bir ordusu belə insidentlərdən və fors-major vəziyyətlərdən sığortalanmayıb. Lakin hətta bu da bizim Müdafiə Nazirliyimiz üçün alibi rolunda çıxış edə bilməz - eger müharibə vəziyyətində olan bir ölkənin silahlı qüvvələrində qeyri-döyüş itkilərinin sayı döyüş itkilərinin sayını 5 dəfə üstələyirsə. Bu, ondan xəbər verir ki, orduda "daxili düşmən" daha qəddar və məkrlidir, nəinki istənilən an genişmiqyaslı müharibəni qızdırmağa hazır olan düşmən".

Redaksiya bu xüsusda hüquq müdafiəçisi Janna Aleksanyanın da tənqidi fikirlərinə yer verir. Hüquq müdafiəçisi deyib: "Orduda David Tonoyandan (yeni müdafiə naziri - red.) savayı heç bir də-

yişiklik yoxdur. Ölüm halları artmaqda davam edir. Onların təhqiqatı isə əvvəlki kimi pis aparılır, cinayətlər açılmır. Orduda cəzasızlıq mühiti qalır".

Müəllif sonda yeni hakimiyyəti 2016-cı ilin aprel müharibəsindən nəticə çıxarmağa çağırıb. "O vaxt hamının gözü qarşısında erməni ordusunun döyüş qabiliyyəti haqda teziz dağıldı: onlarla gənc ordunun döyüşkən olmamasının və mənəvi aşınmasının qurbanı oldu. İnqilabdan sonra daha bir neçə qalmaqallı korrupsiya ifşasındansa institusional islahatlara diqqət yönəldilməlidir - hansı ki, Ermənistan islahat qüvvələrinin yeni keyfiyyət səviyyəsi qazanmasına imkan verərdi".

Ancaq məsələ ondadır ki, ordunun yüksək keyfiyyəti və döyüş qabiliyyəti bilavasitə ölkənin iqtisadi göstəriciləri və maliyyə imkanlarından asılıdır. Bu isə hakimiyyət dəyişikliyi baş versə də, Ermənistan üçün əlçatmaz olaraq qalır. Çünki həll olunmamış Qarabağ problemi, izolyasiya rejimi, əsas qonşularla sərhədlərin bağlı qalması işğalçı ölkədə istənilən iqtisadi islahatı və tərəqqini mümkünsüz edir. Populist bəyanatlar verməyi xoşlayan Nikol Paşinyan da bir azdan buna əminlik hasil edəcək...

□ **Siyasət şöbəsi, "Yeni Müsavat"**

Bir zamanlar dünyada gedən proseslərə ciddi təsir imkanları olan BMT, ATƏT, Avropa Şurası və digər qurumlar kimi beynəlxalq təşkilatların nüfuzu əhəmiyyətli dərəcədə azalıb. Bu beynəlxalq qurumlar cəlbədiciliyini itirməkdədir. Hətta artıq ABŞ və İsrail YUNESKO-dan çıxdıqlarını elan ediblər.

Bir sıra siyasətçilər, politoloqlar hesab edir ki, təsir imkanlarını itirmiş beynəlxalq təşkilatlar buraxılmalı və yeni modeldə təsir gücü olan beynəlxalq təşkilatlar yaradılmalıdır.

Politoloq Nəzakət Məmmədova "Yeni Müsavat"a şərhində bildirdi ki, hazırda BMT, Avropa Şurası, YUNESKO kimi beynəlxalq təşkilatların fəaliyyətinin səmərəsiz olduğunu, hazırkı beynəlxalq təhdidlərə və çağırışlara adekvat cavab vermək iqtidarında olmadığını, soyuq müharibə dövrünün realitətlərinə uyğun təsisatlar olduğunu əksəriyyət etiraf edir. Ona görə də dünyanın bir sıra dövlət başçıları, siyasi xadimləri bu kimi təşkilatların ya buraxılmasını, yaxud orada islahatlar aparılmasını məqsəduyğun hesab edirlər: "Hesab olunur ki, məsələn, BMT İkinci Dünya müharibəsindən qalib çıxmış dövlətlərin yaratdığı təşkilatdır, ikiqütblü dünya nizamının reallığını özündə əks etdirir, onu yaradan fəvqəldövlətlərdən biri olan SSRİ artıq dünyanın siyasi xəritəsindən silinib. Hazırda yeni dünya nizamının yaradılması prosesi gedir, ikiqütblü dünya sistemi 1990-cı illərdə SSRİ-nin süqutu ilə başa çatdı, qısa bir müddət ABŞ-ın hegemonluğu ilə birqütblü dünya nizamı hökm sürdü. Lakin Putin Rusiyasının yenidən fəvqəldövlət iddiaları irəli sürməsi, Avropa və Çinin güc mərkəzləri kimi dünya siyasətində yenidən baş qaldırması ilə çoxqütblü dünya nizamının yaradılmasına başlandı. Üstəlik, Böyük Yeddiçilik və Böyük İyirmilər klubu kimi yeni geostrateji, geoiqtisadi reallıqlar meydana gəldi ki, BMT, Avropa Şurası, ATƏT yaradılarda onlar dünya siyasətində bu qədər söz sahibi deyildilər. Almaniya, Türkiyə, Braziliya kimi ölkələr daimi üzv statusuna iddialar irəli sürməyə başladılar. Ərdoğanın "Dünya beşdən böyükdür" şüarı BMT-də islahatlara çağırış şüarı kimi səsləndi.

Xüsusilə ən mötəbər universal təşkilat olaraq BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi qətnamələrin icrası zamanı beş daimi üzv dövlətin beynəlxalq hüquq, BMT Nizamnaməsindən daha çox öz milli maraqlarından çıxış etməsi, qətnamələrin icra mexanizmində olan problemlər beynəlxalq ictimaiyyətin ötən 70 ildə təşkilata olan inamını xeyli

azaldı. Daimi üzvlər digər dövlətlərə, eləcə də bir-birinə təzyiç vasitəsi kimi bu statuslarından sui-istifadə etməyə çalışırlar. Məsələn, ABŞ-Fransa münasibətlərinin kəskinləşdiyi bir dövrdə amerikalı qüvvələrin təhriki ilə Fransanın daimi üzv yerinə Avropa Birliyinin olması təklifləri irəli sürüldü. Rusiya, Çin, Fransa hazırkı BMT nizamından razı olsa da, ABŞ, ümumiyyətlə, təşkilatın aradan

sinə səbəb olur. ABŞ 1984-cü ildə Reyqanın prezidentliyi dövründə SSRİ ilə münaqişə səbəbindən YUNESKO-dan çıxmışdı və yalnız 2002-ci ildə Buşun zamanında yenidən üzvlüyünü bərpa etdi. İndi isə ABŞ üzvlükdən çıxsa da, müşahidəçi ölkə kimi qalması planlaşdırılır. Eyni zamanda ABŞ və İsrail 2011-ci ildən YUNESKO-ya üzvlük haqqı ödəmirlər: "ABŞ-ın YUNESKO-dan çıxmasını onun BMT

Çinlə razılaşdırmaqla yox, təkbaşına və ya müttəfiqlərinin, öz yaratdığı koalisiyaların köməyi ilə həyata keçirmək istəyir. Çünki Rusiya, Çin kimi geosiyasi rəqiblər çox zaman Təhlükəsizlik Şurasında veto hüququndan istifadə etməklə ABŞ-ın əl-qolunu bağlayırlar. Bütün etirazlara baxmayaraq, ABŞ öz məqsədinə nail olacaq. Hər şey mədəniyyətlə başlayır. BMT-nin gələcək tələyinin də mədəniyyət, təhsil,

Dəyərdən düşən Avropa və Qərb təşkilatları...

ABŞ BMT-ni ləğv etmək istəyir; politoloqlar hesab edir ki, təsir imkanlarını itirmiş beynəlxalq təşkilatlar buraxılmalıdır

elm qurumunun vəziyyəti ilə sıx bağlı olduğu artıq açıq-aydın hiss olunur".

Avropa Şurası, ATƏT kimi təşkilatlara gəlincə, N.Məmmədova qeyd etdi ki, oxşar vəziyyətlər orada da hökm sürür. Bütün beynəlxalq təşkilatlarda, ümumilikdə beynəlxalq sistemdə ikili standartlar var, onlar heç də bəyan etdikləri kimi universal dəyərlər, öz nizamnamələrində yazılan prinsiplər əsasında fəaliyyətlərini tənzimləmirlər: "Bu təşkilatlara da rəhbərlik edənlər insanlardır və insan amili olan yerdə korrupsiya, ikili standartlar və sair mənfi təzahürlər istisna olunmur. Biz zaman-zaman bu təşkilatlar ətrafında baş verən qalmaqalları şahidi oluruq. Heç bir beynəlxalq təşkilat ideal deyil, korrupsiya amili qalır, ikili standartlar da bu maraqlardan, müxtəlif lobbilərin təsirinə və sairindən baş verir.

Avropa Şurası kimi mötəbər təşkilat belə müstəqil deyil, müəyyən maraqların, dövlətlərin təsiri ilə siyasi qərarlar qəbul edə bilər və edir. Azərbaycan isə Avropa Şurasında dəfələrlə haqsız münasibətə məruz qalmış ölkədir. Beynəlxalq təşkilatlarda maliyyə, dini, amil, geosiyasi maraqlar və sair məsələlər öz dərin təsirini buraxmaqdadır. Lakin bu hal artıq bir sıra dövlətlər, onların əhalisi tərəfindən narazılıqla qarşılanır, etiraz doğurur".

Politoloq vurğuladı ki, dünyanın universal, ümumbəşəri dəyərlərlə idarə olunmasını bəyan edən beynəlxalq təşkilatların ikili standartlar əsasında fəaliyyət göstərməsi onlara olan inamı zəiflədir, eyni zamanda bu təşkilatların nüfuzuna ciddi xələf gətirir.

□ **Etiibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Kremlin mart gözləntiləri...

Hüseynbala SƏLİMOV

Doğrusu, şəxsən mənə indi hər şeydən çox Ermənistan'da yeni proseslər - "inqilabi hökumət" in qurulması və onun Dağlıq Qarabağla bağlı siyasətinin konturlarının aydınlaşması daha çox maraqlandırır.

Bu heç də o demək deyil ki, bununla bağlı çox böyük gözləntilərim var, yox, sadəcə, məsələ hər iki tərəfdən bizə müəyyən perspektivlər vəd edir. Burada bir neçə variant mümkündür.

Birincisi, Paşinyan Rusiyaya qarşı sərt siyasət yürüdür, amma Dağlıq Qarabağ siyasətində sələfləri Koçaryan-Sərkisyan cütüylüyünün kursunu davam etdirir.

İkincisi, Paşinyan Rusiyaya qarşı kəskin siyasət yürüdür, amma Qarabağ müstəvisində də pozitiv dəyişikliklər edir.

Üçüncüsü, Paşinyan Rusiya ilə siyasətə ciddi dəyişikliklər etmir, amma Qarabağ siyasətində olduğu kimi davam etdirir.

Dördüncüsü, Paşinyan Rusiyaya yönəlik siyasəti saxlayır, amma Dağlıq Qarabağ məsələsində də konstruktivlik nümayiş etdirir.

Bu dörd ssenarinin hər birində bizim maraqlarımıza uyğun siyasət qurmaq olar, üstəlik, bu ssenarilərin fərqi onda olacaq ki, biz bir halda öz siyasətimizin "ağırlıq mərkəzi"ni Moskva, digər halda isə İrəvana yönəltməli olacağıq.

Amma bu kiçik yazıda mən başqa bir məsələyə də toxunmaq istəyirəm - o, da özlüyündə Rusiyanın bir imperiya kimi gücünə təsir edən amillərdən biridir, fəqət, onu da etiraf edirəm ki, bu, həm də Moskvanın qəzəbini artırmaq gücündə olan çox ciddi faktordur.

Məsələ bundadır ki, növbəti Milad bayramı Kremlə düşmədi, Kreml əhlinin qanını əməlli-başlı qaraltdı. Bəli, elə bu günlərdə xəbər gəldi ki, bəs İstanbul patriarxi Varfolomey Ukrayna Pravoslav kilsəsinə tanınıb.

Yadıma salım ki, bir müddət idi ki, Rusiya ilə Ukrayna arasındakı savaşa kilsələrin də davası əlavə olunmuşdu, döyüşən, çəkişən təkə hərbçilər və siyasətçilər deyildi, heç keşişlər də onlardan geri qalmırdılar. Hətta belə baxanda siyasətçilər və hərbçilər daha insafli və konstruktiv görünürdülər - hər halda, hətta rus generaları belə Ukrayna üçün müəyyən ərazi və suverenlik nəzərdə tuturlar.

Amma keşişlər daha davakar təsir bağışlayırdılar. Ötən ilin son günlərində rus pravoslav kilsəsinin patriarxi Kirillin qısa müsaibəsinə qulaq asdım. Belə məlum oldu ki, çox hörmətli Kirill ata ukraynalı qardaşlarına, ümumiyyətlə, güzəşt etmək və yaxud da onların da haqqını tanımaq fikrində bulunmur.

Fəqət, Dünya təkə patriarxların və ya papaların duaları ilə idarə olunmur, dini kanonlara görə artıq Ukrayna pravoslav kilsəsinə reallıq kimi qəbul etmək lazım gəlir - bir az əvvəldə qeyd etdim ki, İstanbul patriarxi artıq "kobzar"lara yaşıl işıq yandırdı.

Bəli, biz pravoslav kilsəsi haqda, onun strukturu və kanonları ilə bağlı elə də məlumatlı deyilik, gəl, düşünrük ki, İstanbul kilsəsinin ardınca digər pravoslav dünyası da belə edəcəkdir.

Bu isə o deməkdir ki, Ukrayna ilə Rusiya arasındakı uçurum bir az dərinləşdi, çünki kilsələrin ayrılması hətta Avropa Birliyi ilə imzalanmış Assosiasiya sazişindən də çox ciddi məsələdir, əslində onu Ukraynanın öz müstəqilliyini elan etməsə belə bağlı qərarına bərabər tutmaq olar. Odu ki, bir daha deyirik ki, bu Milad Kreml əhlinə düşmədi.

Güman ki, məhz buna görə onlar artıq indidən Ukraynadakı seçkiləri ciddi-cəhdlə araşdırmaqla məşğuldurlar. Halbuki, Ukraynada prezident seçkiləri hələ mart ayının 31-də olacaq.

Yenə də öz fantaziyalarına meydan veriblər; ümid edirlər ki, bəlkə Ukraynada Rusiya yönümlü siyasətçi gəldi hakimiyyətə və onları belə üzücü vəziyyətdən qurtardı - Putin türk dövlətlərinin əhatəsində yaman sıxılır, onun ən çox da canını sıxan budur ki, Rusiyanın bütün layihələri hazırda yalnız türk dövlətlərinin sayəsində - Özbəkistanın, Qırğızstanın, Türkmənistanın və Qazaxıstanın hesabına baş tuta bilər. Düzdür, ortada bir Belarus da var. Amma olmsaydı, daha yaxşı olardı, çünki Putin onu MDB-də yox, Rusiyanın tərkibində görmək istəyir. Beləcə, çox qəliz bir mənzərə yaranıb - axı rəhmətlik Z.Bjezinski daim qeyd edirdi ki, Kiyevsiz Moskvanın imperiya ambisiyaları tamamilə mənasız bir şeydir!

Ən çox da prezident P.Poroşenko seçilməməsinə istəyirlər, çünki ona "Maydan adamı" kimi baxırlar.

Poroşenko isə heç bunun fərqi belə deyil, qurmaq onun əlindən gəlməyə də dağda - dağda gedir və çox düz də edir, çünki Rusiya ilə Ukrayna arasındakı çox əsrlik bağlılığı aradan qaldırmağın başqa yolu yoxdur. Buna əslində bağlılıq yox, buxovlar demək daha düzgün olardı.

Onu da əlavə edək ki, P.Poroşenko seçkidə iştirak edib - etməyəcəyini hələ də bəyan etməsə də artıq kampaniyasını başlayıbdır və şüarı da çox maraqlıdır: "Ordu! Dil! Din!". Ukrayna pravoslav kilsəsinin tanınması o deməkdir ki, şüarın bir bəndi reallaşdı...

ABŞ sanksiyaları ilə üzləşən İran öz neftini satmaq üçün müxtəlif yollar axtarırmıdır. Tehran əvvəlki sanksiyalar dövründən gizli neft satışı üzrə böyük təcrübə əldə edib. Belə ki, neft dolu tankerlər onları izləməyə imkan verən sistemin - radioötürücünün işini dayandırılar. "Financial Times" qəzetinin yazdığına görə, ötən ilin sentyabrından bəri azı 7-8 tanker bu yolla gizli alıcılara neft daşımaqla məşğuldur. Yanvardan etibarən onların sayının daha da artacağı gözlənilir.

İran etiraf etməsə belə, ABŞ sanksiyaları onun neft ixracatına çox böyük zərər vurmaqdadır. Belə ki, 2018-ci ilin yanvarında İranın gündəlik neft hasilatı 3,8 milyon barel olub ki, bunun da 2,2 milyon bareli ixracaya yönəldilib. Sanksiyaların bərpası barədə açıqlamalardan sonra ixracat ilin sonunda 1,4-1,5 milyon barel düşüb. Avropa ölkələri, Cənubi Koreya İran neftinin alışı bütünlüklə dayandırdılar. Sanksiyalardan güzəşt alan 8 ölkə isə İrandan neft alışı məhdudlaşdırıb.

İran hökuməti isə sanksiyalardan yayınmaq üçün özəl şirkətlərə xam neft satışı icazə verib. Bu, İranın özəl sektorunun neft ticarətinə buraxılmasına dair ilk faktıdır.

İran həmçinin tərəfdaşları ilə neft alış-verişinin ikitərəfli mexanizmlərini yaradır. Bu barədə İran xarici işlər nazirinin müavini Abbas Araççı ötən ilin sonlarında açıqlama vermişdi: "Biz ikitərəfli mexanizmlər yaratmaq üçün bütün tərəfdaşlarımızla, yeni neft ortaqlarımız və başqaları ilə də danışıqlar aparırıq. Hələ İranın nüvə proqramına dair "Müştərik əhatəli fəaliyyət planı" təbiiq olunana qədərki sanksiyalarla bağlı yaxşı təcrübəmiz olduğunu bilirik, belə razılaşmaların necə işləyə biləcəyini də bilirik. İndi yenidən danışıqlar aparırıq və bunların öhdəsindən gələcəyimizə əminəm".

İran rəsmisi neft ixracatını davam etdirmələri üçün müxtəlif fikirlərin olduğunu qeyd edib: "Əvvəla, tədiyə sistemini nizamlamalıyıq. Bunun da müxtəlif yolları var. Bəzi neft idxalçıları olan tərəfdaşlarımızla neft satışı və pul ödənişləri barədə ikitərəfli razılığa gəlmişik".

"Reuters" agentliyi yazır ki, İran neftinin çinli alıcıları öz gəmilərini İran Milli Tanker Korporasiyasının (İMTK) tankerlərinə dəyişir, idxalın demək olar, hamısını həmin tankerlərlə gerçəkləşdirirlər. Məqsəd neft axını təmin etməkdir. Çinin Zhuhai Zhenrong Korporasiyası və Asiyanın ən böyük neft emalçısı olan Sinopec Group artıq İran Milli Neft Korporasiyası ilə təchizat razılaşmalarının bir bəndini işə salıblar. Bu bənd onlara İMTK-nın tankerlərindən istifadəyə imkan verir.

Ötən sanksiyalar dövründə

İran neftinin gizli alıcıları

Tehran rəsmisinin açıqlaması diqqəti yayındırmağa hesablanıb

İran neftinin gizli alıcıları arasında Hindistan da vardı. Sanksiyalararası dövrdə bu ölkə İrandan neft alışı dəfələrlə artırmışdı. ABŞ-ın tanıdığı güzəşt hüququ Hindistanın gizli yollarla İrandan neft idxalını pərdələməyə imkan verir.

Qeyd edək ki, İran gizli yollarla satdığı neftin dəyərinin ödənməsi üçün müxtəlif variantlar təklif edir. Bunlardan biri neftin əvəzində ərzaq və texnoloji avadanlıqların alınmasıdır. Digər ödəniş növü kimi Tehran rəsmiləri qızıl təklif edirlər.

Hansı ki, əvvəlki sanksiyalar dövründə məhz neft satışında məhz qızıl ilə ödənişə üstünlük verilib. Daha sonra İran əldə etdiyi qızıl Türkiyə və digər ölkələrin vasitəsilə dollara çevirirdi. Bu məsələ ilə bağlı son 2 ildə Türkiyə ilə ABŞ arasında ciddi siyasi gərginliyə səbəb olan hadisələr baş verib. Belə ki, ABŞ-da həbs olunan İran əsilli iş adamı Rza Zərrab İran qızılına Türkiyə vasitəsilə reallaşdırılması mexanizmini ortaya qoyan ifadələr verib. Onun ifadələri əsasında ABŞ Türkiyəyə məxsus "XalkBankası"nın vəzifəli şəxsinə həbsə məhkum edib. Bütün bunlar deməyə əsas verir ki, İran hətta gizli neft

satışından qızıl əldə etsə belə, onu reallaşdırmaqda ciddi çətinliklərə üzləşəcək.

Beynəlxalq neft sənayesi analitikləri də hesab edirlər ki, Tramp administrasiyası İranın gizli neft satışının qarşısını almaq üçün daha kəskin tədbirlər həyata keçirəcək. Digər tərəfdən, texnologiyaların inkişafı sayəsində radioötürücülər işləmədikdə belə neft daşıyan tankerlərin hərəkətini izləmək mümkün olacaq.

Bunun nəticəsində İranın əvvəlki sanksiyalar dövründəkindən daha az həcmdə neft satışına nail olacağı gözlənilir.

İndiyədək yalnız bir ölkə İrandan neft alanlar sırasına qoşulmaq arzusunı ifadə edib. Bu, İranın şimal qonşusu Rusiyadır. Xəzər qonşusu olan bu ölkələrin ABŞ-la bağlı ümumi maraqları çox olsa da, İran neftinin dünya bazasına açıq çıxarılmasının qarşısının alınmasından ən çox faydalanan Rusiyadır desək, yanlışdır. Belə ki, İran və Rusiya nefti tərkibinə görə təxminən eyni keyfiyyətdə olduğu üçün İrandan neft alışı dayandıran Avropanın emal zavodları üstünlüyü məhz Rusiya neftinə verirlər. Rusiyadan Avropaya neft satı-

şının son aylarda ciddi şəkildə artması da bununla bağlıdır. Digər tərəfdən, sanksiyalar altında olan İrandan nefti daha ucuz qiymətə alıb öz emal müəssisələrinə yönəltməklə Rusiya dünya bazasına çıxardığı neftin həcmi daha da artırabilir. Təsədüfi deyil ki, Rusiya tərəfi dəfələrlə bəyan edib ki, sanksiyalara rəğmən, İrandan gündəlik 100 min barel neft alacaq. Gözlənilir ki, neftin dəyəri istehsal avadanlıqları və ərzaq məhsulları ilə ödəniləcək.

Maraqlıdır ki, bir neçə gün əvvəl İranın neft nazirinin müavini Əmir Hüseyn Zamaniniyə ölkəsinin öz neftinə yeni alıcıları tapdığını bəyan edib: "Beynəlxalq hüququ pozaraq ABŞ-ın birtərəfli qaydada İrana qarşı sanksiyaları bərpa etməsinə və Tehranın neft gəlirlərini sıfıra endirmək istəyinə baxmayaraq, İran özünə yeni alıcıları tapıb".

Onun sözlərinə görə, ABŞ-ın İrandan konkret həcmdə neft idxalına möhlət verdiyi ölkələr sanksiyalardan şikayət edirlər və daha çox neft ala bilmirlər. Lakin buna rəğmən, İran özünə yeni neft bazarları tapıb: "Çin, Hindis-

tan, Yaponiya, Cənubi Koreya və İrandan neft idxalına görə ABŞ-dan möhlət alan digər ölkələr İrandan bir barel də olsun daha çox neft idxal etmək istəmir. Amma ABŞ-ın İran neft bazarına təzyiqlərinə baxmayaraq, rəqabətli bazar, tamah və daha çox mənfəət qazanmaq kimi səbəblərə görə İran neftinin potensial alıcılarının sayı əhəmiyyətli dərəcədə artıb".

Real vəziyyət göstərir ki, İran rəsmisinin bu açıqlaması ABŞ-ın diqqətini ölkəsindən neft alan dövlətlərdən yayındırmağa hesablanıb. Belə ki, yuxarıda da qeyd olunduğu kimi, Çin və Hindistan birinci sanksiyalar dövründən gizli neft alverində təcrübə qazanıblar. Belə bir təcrübə bəzi Afrika ölkələrində də olub. Onların yenidən həmin təcrübədən bəhrələnməsi üçün əlverişli zəmin var: İranı qiymətdə böyük güzəştlərə gətirməyə məcbur durumdadır. Bir qədər risklə dünya bazarından 20-30 faiz ucuz neft almaq yalnız Çin və Hindistana deyil, başqa ölkələrə də sərf edən variantdır. Amma sanksiyalardan güzəşt alan ölkələr üçün daha əlverişli vəziyyət yaranıb. Böyük ehtimalla, İran tərəfi ondan gizli neft alan ölkələri diqqətdən yayındırmaq üçün hansısa adı açıqlanmayan yeni alıcılar məsələsini gündəmə gətirib.

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

Rusiya-İran münasibətləri pisləşir, yoxsa...

Elşən Mustafayev: "Tehranın sanksiyalarla üz-üzə qalması Kremlin siyasi maraqlarına cavab verir"

Son günlərdə Rusiya ilə İran arasında münasibətlərin pisləşmə barədə fikirlər səslənməyə başlayıb. Cənub qonşumuza qarşı Amerikanın işə saldığı sanksiyaların ötən ilin noyabrında ikinci dalğasının qüvvəyə minməsindən sonra Kremlin sərgilədiyi mövqə ciddi suallar doğururdu.

Şimal qonşumuzun İranın yanında olacağı, sona qədər onu dəstəkləyəcəyi bildirilirdi. Amma bunların heç biri baş vermədi. Bu da müttəfiq ölkələr olan Rusiya-İran münasibətlərinin pisləşəcəyi barədə fikirlər meydana çıxarıb.

"Yeni Müsavat"ın ötən saylarının birində politoloq Əhəd Məmmədli bu məsələyə toxunaraq bildirmişdi ki, İsrail Rusiyadan İranın Suriyadan çıxmasını istəyir və belə olan təqdirdə bu il Rusiya-İran münasibətləri pozula bilər.

Ekspertlər münasibətlər pozularsa, bunun regiona ciddi təsir edəcəyini bildirirlər.

Beynəlxalq əlaqələr üzrə ekspert Elşən Mustafayev məsələyə bur cür şərh verdi: "İran və Rusiya bir çox strateji məsələlərdə maraqları üst-üstə düşən iki ölkə kimi qəbul edilir. Bu dövlətlər ABŞ sanksiyalarından əziyyət çəkir, Suriya məsələsində eyni cəbhədə qərarlaşıblar. Ən əsası Qərbin hədəfi nəticə olaraq hər iki dövlətdə rejim dəyişikliyinə nail olmaqdır. Belə olan halda aralarında olmuş və yaxud bundan sonra ola biləcək istənilən narazılıq bu situasiyada onları qarşı-qarşıya gətirməyəcək. Rusiya hazırda İranla sıx əlaqədədir və bu əlaqələrin əksəriyyətinin

detalları, istiqaməti açıqlanmır. Kənarından Rusiyanın İrana olan təzyiqlərə biganə qalması görünüşü olsa da, hesab edirik ki, əslində elə deyil. Düşünürəm ki, Rusiyanın İrana müxtəlif istiqamətlərdə yardımları, xüsusən də lojistik dəstəyi davamlıdır. Bir neçə gün ön-

cə İran və Rusiyanın Xəzərdə birgə hərbi təlimlər keçirəcəyi ilə bağlı rəsmi məlumat yayılıb. İlk növbədə bu addımın özü də dəstək anlamına gəlməlidir. Bu münasibətlərin mövcudluğunun nəticəsidir ki, İsrail İranın Suriyadan çıxarılmasını məhz Rusiyadan tələb edir. Dövlətlər

arasında narazılıqlar, anlaşmazlıqlar bir çox məsələlərə fərqli yanaşmalar ola bilər. Amma həyatı mənə daşıyan elə məqamlar var ki, onlar həmişə daha üzde olur və digər problemləri arxa plana çəkir. Regionda qüvvələr nisbəti dəyişməyincə Rusiyanın İranla strateji partnyorluğu davam edəcək. Başqa yol da yoxdur. Hələ 70-ci illərin sonu 80-ci illərin əvvəllərində İran-İraq müharibəsi zamanı İran SSRİ tərəfindən, İraq isə ABŞ tərəfindən dəstəklənirdi. Baxmayaraq ki, həmin zamanlar SSRİ-nin Yaxın Şərqdə müttəfiqlik etdiyi bir sıra ərəb dövlətləri də var idi. İndi Yaxın Şərq tamamilə Rusiyanın nəzarətindən çıxıb. Dağılmış bir Suriya qalıb ki, orada da sonuncu necə olacağı məlum deyil. Belə olan halda regionda yeganə müttəfiqi qalmış İrandan imtina edilməsi, eyni zamanda İranın Rusiyadan uzaqlaşması inandırıcı deyil. Amma "dövlətlərin daimi dostları yox,

daimi maraqları olur" məşhur deyimini nəzərə alsaq, bu iki dövlətin nə vaxtsa fərqli mövqələrdə ola bilməsi də mümkün ola bilər. Həmçinin Rusiya ya da İran Qərb və ABŞ-la müəyyən razılaşmalara gedəcəyi halda fərqli mənşərə yarana bilər. Belə bir ehtimal İran üçün daha real görünür. Çünki Obama dönəmində yumşalma olmuşdu və sanksiyalar götürülmüşdü. Sonradan Tramp bu razılaşmanı dayandıraraq sanksiyaları daha kəskin şəkildə bərpa etdi. Rusiyada isə vəziyyət başqadır. Onun İrandan fərqli olaraq dünya liderliyinə iddiası var və ən azından iki qütblü dünyada həmin qütblərdən biri olmasını istəyir. Belə ambisiyada olan bir dövlətin İranı xərcləyəcəyi özü üçün ziyanlıdır. Hətta mən dəyərdir ki, İranın sanksiyalarla üz-üzə qalması Rusiyanın siyasi maraqlarına cavab verir. Çünki İran iqtisadi və siyasi baxımdan təzyiqlərlə yaşadığı bir vaxtda Rusiya ilə yaxınlığa məcburdur. Rusiyanın isə ABŞ-la qarşıdurmada tək olmaması üçün etrafında özündən asılı olan dövlətlərin olmasına ehtiyacı var".

□ **Cavanshir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

Yeni ilin ilk həftəsi Qarabağla bağlı hər hansı yeniliklərlə yadda qalmadı. Paşinyan hakimiyyətinin səkkizinci ayı başa çatır, ancaq hələ ki İrəvanın mövqeyində konstruktivlikdən əsər-əlamət yoxdur. Halbuki Serj Sərkisyan iqtidarı yola salındı bir sıra ekspertlər "müharibə partiyası"nın üzvü olmayan və hətta hərbi xidmətə belə getməyən birisinin Ermənistan hökumətinin başına gəlməsinə Qarabağ ətrafında cərəyan edən hadisələr baxımından pozitiv hadisə kimi yanaşırdılar.

Lakin gözləntilərə rəğmən, N.Paşinyan hökuməti bir sıra hallarda daha radikal mövqə sərgiləməkdədir - baxmayaraq ki, Ermənistan əhalisinin və Qarabağdakı ermənilərin durumu getdikcə ağırlaşır, həyat şəraiti acınacaqlı haldadır, demografik vəziyyət ilbəil pisləşir, lakin İrəvan onu fəlakətlərdən sığortalayacaq addımları atmağa tələsmir.

Elə cəbhədən gələn son xəbərlər də Ermənistanın islah olunmağa meyilli olmadığını təsdiqləyir. Belə ki, Qazax və Ağstafa rayonları ərazisində düşmənlə təmas xəttində xidməti-döyüş fəaliyyətini həyata keçirən sərhəd döyüş məntəqələri istiqamətində Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən atəşkes rejiminin pozulması halları davam etməkdədir. Azərbaycan Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) Mətbuat Mərkəzindən "Report"a bildirilib ki, yanvar ayının əvvəlində indiyədək DSX Sərhəd Qoşunlarının "Qazax" sərhəd dəstəsinin sərhəd döyüş məntəqələri Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri tərəfindən 81 dəfə atəş tutulub. Yanvarın 6-da saat 15:35 radələrində Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin bölmələrindən Qazax rayonunun Kəmərlı kəndi yaxınlığındakı sərhəd döyüş məntəqəsinə doğru 7,62 mm çaplı "SVD" snayper silahından açılmış atəş nəticəsində güllə dövlət sərhəd xəttindən 450 metr məsafədə mühəndis işləri aparın, mülki şəxs tərəfindən idarə olunan ekskavatorun çalovuna dəyib və kabinasının sağ şüşəsini sındırıb. Hadisə nəticəsində xəsarət alan olmayıb. Mülki əhalinin hədəfə alınması faktı İrəvanın əsl mahiyyətini ortaya qoyur. Azərbaycan Ermənistanla sərhədi Dövlət Sərhəd Xidmətinin ixtiyarına verməklə həm də sadəcə Ermənistanla sərhədi qoruduğunu, başqa ölkənin ərazisində gözünün olmadığını nümayiş etdirdi. Ermənistan isə növbəti tərribatə əl atmaqla

sülh prosesinə xələl gətirməkdədir.

Belə bir durumda Rusiya-Ermənistan münasibətləri də daha çox müzakirə olunmaqdadır. Rusiya prezidenti ilə görüşdən sonra N.Paşinyan ölkəsinə satılan qazın tariflərində dəyişikliyin olmayacağını güman etsə də, əksi baş verdi, Kreml Ermənistanla güzəştə getmədi. Bəzi müşahidəçilər Rusiyanın Ermənistanı cəzalandırmaqda davam edəcəyini, digər bir qismi isə Moskvanın ona yük olan Ermənistandan çıxmaq üçün məqam axtardığını, başqa ekspertlər isə öz forpostunu Qərbin ixtiyarına verməmək üçün Kremlin hər cür vasitəyə əl atacağını güman edirlər. Xüsusilə də Moskvanın Ermənistandakı hakimiyyət dəyişikliyinə ciddi müdaxilə etməməsi, hətta dekabrda qərbyönlülülərin qələbəsi ilə bitən parlament seçkilərini, sadəcə, müşahidə etməsi çoxlarını təəccübləndirdi. KTMT-də İrəvanı cəzalandıran Putin bu ölkəni quyunun dibindən çıxartmaq üçün heç nə etmir. Əksinə, Paşinyanın hədəfində olan Serj Sərkisyan yeni il təbriki yolla. Bu proseslərin fonunda Kremlin sonrakı davranışlarının necə olacağı sual doğurur. Ancaq təbii ki, bizi Qarabağ məsələsi maraqlandırır, İrəvan-Moskva münasibətlərinə də bu prizmadan yanaşırıq.

"Moskva əvəzini Azərbaycandan ala biləcəyinə əmin olanda Ermənistanı satacaq". Bu barədə ABŞ Dövlət Departamentinin keçmiş məsləhətçisi, Vaşinqton İnstitutunun professoru, məşhur politoloq Pol Qobl Ermənistan mediasına müsahibəsində deyib (publika.az). Qobl iddia edir ki, Rusiya Bakı və İrəvana təsirini itirmək üçün Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllini istəmir: "ABŞ isə problemin sülh yolu ilə həllinin tərəfdarıdır, lakin irəliləyişə nail olmaq üçün əlində kifayət qədər resursu yoxdur. Hazırda situasiya bir qədər dəyişir.

şinqton passiv mövqeyə keçdi. Barak Obama prezident olduğu 8 ildə dilinə bir dəfə də "Dağlıq Qarabağ" kəlməsi gətirmədi. İndi də Donald Tramp eyni siyasəti davam etdirir. Əlbəttə, Vaşinqton Rusiyanın Avrasiya və Cənubi Qafqaz bölgəsində hegemonluğunu qəbul etmir. Ancaq bu, o demək deyil ki, Vaşinqton Rusiyanın bölgədəki təsirini azaltmaq üçün Azərbaycanla Ermənistan arasında fəal vasitəçiliyə başlayacaq".

E.Şahinoğlu reallığı nəzərə almağı vacib sayır: "Təəssüf ki, Donald Tramp administrasiyasının xarici siyasət və təhlükəsizlik prioritetləri içərisində Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli məsələsi yoxdur. Qarabağ o zaman Vaşinqton üçün prioritet məsələyə çevrilə bilər ki,

ABŞ Qarabağ təşəbbüsünü Rusiyadan alacaqmı?

Rusiya-Ermənistan gərginliyi ümidverici perspektiv yaratsa da, reallıq ayrı şey deyir; ekspertlər də bədbindir; **Elxan Şahinoğlu:** "Təəssüf ki, Tramp administrasiyasının xarici prioritetləri sırasında Qarabağ məsələsi yoxdur..."

Ermənistanı Moskvadan asılı olmayan hakimiyyət idarə edir, Azərbaycan isə Rusiya ilə münasibətlərini sıxlaşdırır. Nikol Paşinyan diqqətini daxili problemlərə cəmləşdirəcək və Qarabağ lobbisinin əksinə gedəcək addımlar atmaq istəməyəcək. Ola bilər ki, vəziyyət bir-iki ilə dəyişsin. Moskva isə anlayır ki, əgər İrəvanı öz mövqelərindən geri çəkməyə və Dağlıq Qarabağ məsələsində güzəştə getməyə məcbur edə biləcəksə, onda Azərbaycanda mövqelərini gücləndirəcək. Həmişə bildirmişəm ki, Moskva Azərbaycanı öz tərəfinə tamamilə çəkkə bilsə, Ermənistanı satacaq. Lakin burada böyük müəmma var".

P.Qobl deyib ki, 2019-cu ildə də Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində ciddi irəliləyişlər gözləmir. "Mümkündür ki, yeni toqquşmalar olsun və burada Moskva maraqlı olacaq. Çünki bununla o tərəflərə problemi ondan başqa heç kimin həll edə bilməyəcəyini yenidən xatırlada bilər", - deyə o bildirib. Amerikalı politoloq Paşinyanın öz hakimiyyətini gücləndirmək istədiyini, lakin Dağlıq Qarabağ məsələsində hər hansı addım atmağın ona çətinlik yaradacağını güman edir. O əlavə edib ki, Azərbaycan da öz növbəsində Moskvaya mülayim yaxınlaşmaq siyasətini yürüdü və Türkiyə ilə yanaşı, Qərblə də əlaqələrə xüsusi diqqət ayırır.

"Diplomatik proses yenidən dalana dirənəcək. Çünki Paşinyan Qarabağ məsələsində öz sələfinin siyasi kursunu davam etdirir. Əgər Qərbin Qafqazda aktiv fəaliyyəti hiss olunmasaydı, bəlkə vəziyyət dəyişə bilərdi, lakin diplomatiya olmadan Tramp Administrasiyasının geri çəkilməsinə və regiona qoşun daxil edəcəyinə əmin olmaq da ağılsızlıqdır. Rusiyanın özünün də daha əhəmiyyətli məsələləri

var, Moskva hazırda Ermənistanla ikinci dərəcəli məsələ kimi baxır. Kreml Paşinyanı sevmir, lakin onun Qərbin qucağına oturmamasına da əsas vermək istəmir. Bu baxımdan, diplomatik prosesin yenidən dalana dirənəcəyi görünür", - deyə o vurğulayıb.

Qobl hesab edir ki, Qarabağ məsələsi Azərbaycanın xeyrinə həll ediləcəksə, bu, ABŞ-a İrəvanı təcrid etmək üçün yeni imkanlar verəcək: "Çünki Qarabağ münaqişəsinin həlli Tehranın Qafqaza siyasi təsir imkanının itməsi deməkdir. Lakin Moskva bunu anlayır və baş verməməsi üçün əlindən gələni edir".

ABŞ-ın yüksək çinli məmuru Con Boltonun ötən il İrəvanda dedikləri Vaşinqtonun Ermənistanı Rusiyanın caynağından qurtarmağa hesablandığı qənaətini yaratdı. Üstəlik, diplomatın Ermənistan və Azərbaycanı Rusiyadan deyil, ABŞ-dan silah almağa çağırışı da geniş rezonans doğurdu. Bəs 2019-cu ildə ABŞ Qarabağla bağlı təşəbbüsü Rusiyadan ala biləcəkmiz? Ermənistandakı antirus əhvalı buna yardım edə bilermiz? Prosesə ABŞ-ın Qarabağa diqqəti artacaqmı?

Yeri gəlmişkən, P.Qobl öz açıqlamasında bu barədə deyib ki, Vaşinqton da hazırda Cənubi Qafqaza fokuslanmayıb. Politoloqun sözlərinə görə, buna baxmayaraq, Tramp Administrasiyası İrana qarşı hərəkətə keçməyi qərara alsarsa, bu, bir gecədə dəyişə bilər. Və bu, əlbəttə ki, Bakının xeyrinə olar: "Moskva Vaşinqtona qarşı çıxacaq, amma işğal olunmuş əraziləri ən azı qismən qaytarılmasına mane ola bilməyəcək".

Rus hərbi ekspert, şərqşünas və politoloq İqor Pankratenko isə deyib ki, Qarabağ uzun müddətdir ki, rəsmi Moskvanın Bakı və İrəvanla di-

aloqunun manipulyativ alətinə çevrilib: "Ermənistan anti-Moskva çıxışlar edən kimi Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi və Kreml ona Qarabağı xatırladır. Yeni hakimiyyətə gələn Nikol Paşinyan artıq oyunun qaydalarını başa düşüb və qəbul edib. Doğrudur, bəzi uyğunsuzluqlar var, amma bunlar prinsipial xarakter daşmır. Paşinyan hələ Kremlin koridorlarında necə gəzməli olduğunu bilmir, amma öyrənməkdədir. Bu səbəbdən Moskvanın tezliklə Qarabağ mövzusunun yenidən gündəmə gətirməsi üçün heç bir əsas yoxdur" (axar.az).

Süleyman Dəmirəl Universitetinin Beynəlxalq Münasibətlər kafedrasının ABŞ proqramının doktoru, "Kafkassam" Amerika araşdırmaları və terrorla mübarizə üzrə mütəxəssis Əmrar Kaya deyib ki, problemin həllində açar rolunu oynayan tərəf rəsmi Moskvadır: "O isə problemin davam etməsinə istəyir. Maraqları olduğuna görə rəsmi Moskva məsələnin həllinin tərəfdarı deyil. Nəticə olaraq Qarabağ münaqişəsinin bu il aktiv fazaya keçməsi, zənimcə, mümkün deyil".

Beləliklə, Rusiya-Ermənistan gərginliyi ümidverici perspektivlər barədə qənaətə gəlməyə imkan yaratsa da, reallıqlar ayrı söz deyir. Ekspertimiz də bədbindir.

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a maraqlı fikirlər söylədi: "Təəssüf ki, ABŞ Minsk Qrupunda həmsədr olmasına baxmayaraq, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə məşğul olmaq istəmir. Sonuncu dəfə Vaşinqton 2000-ci ildə Qarabağla ciddi məşğul olmaq istədi, Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərini Ki-Uest şəhərində görüşdürdü. Ancaq nəticə olmadı. Həmin görüşdən sonra isə Va-

həm Bakı, həm də İrəvan münaqişənin həlli məqsədilə bir-bəşə ABŞ administrasiyasından dəstək istəsinlər. Ancaq həm Bakı, həm də İrəvan Qarabağ məsələsində məhz Moskvanın vasitəçiliyini qəbul edir. Çünki həm Bakı, həm də İrəvan anlayır ki, Moskvanı Vaşinqton əvəz edərsə, Kreml Cənubi Qafqazı qarşıdır bilər. Bunun üçün Kremlin əlində kifayət qədər alət var. Ancaq problem ondadır ki, Moskva münaqişəni ədalətli şəkildə həll etmək də istəmir. Halbuki imkanı var. Ancaq Moskva İrəvana təsir imkanlarından istifadə etmək istəmir. Vaşinqton isə tərsinə, Qarabağ münaqişəsinə bəlkə də həll etmək istəyirdi, ancaq bunun üçün əlində real təsir imkanları yoxdur".

Politoloq əlavə etdi ki, Kreml Vaşinqtonun Qarabağ münaqişəsinin həll etmə təşəbbüslərinin reallaşmasına imkan verməyəcək, buna mane olacaq: "Əslində Ermənistan hakimiyyəti Rusiyanın vassallığından vəz keçib Vaşinqtonun vasitəçiliyinə üstünlük versəydi, rəsmi Bakı da eyni qərarı verə bilərdi. Çünki Azərbaycan Ermənistan qədr Rusiyadan asılı deyil. Ancaq Ermənistanın hazırkı baş naziri Nikol Paşinyan istəsə belə, ölkəsinin Rusiyanın boyunduruğundan qurtara bilməyəcək".

Qarabağ məsələsində Azərbaycanla bir mövqedə olan qardaş Türkiyənin prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan isə bu ay Rusiyaya səfər edəcək. Türkiyə prezidentinin Qarabağ məsələsinə həssas yanaşması və mövzunu Putinlə bir neçə dəfə müzakirə etməsi müəyyən ümidlər yaradır. Ankaranın ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrliyinin fəaliyyətinə tənqidi yanaşmasını isə elə bu yaxınlarda növbəti dəfə eşitdik. Gözləyək...

Bakı-Gəncə-Bakı sürət qatarı artıq 1 həftədən çoxdur ki, fəaliyyətdədir. Belə ki, ilk dəfə olaraq 2018-ci il dekabrın 29-da saat 9:00-da sürət qatarı Bakıdan Gəncəyə yola düşdü.

Qatarla ilk səfəri "Azərbaycan Demir Yolları" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Cavid Qurbanov başda olmaqla, QSC-nin rəhbər xəbərləri, deputatları, jurnalistlər və incəsənət adamları etdilər. Sürət qatarı Gəncəyə 3 saat 45 dəqiqəyə çatdı. Lakin ümumilikdə hazırkı göstəriciyə görə, Bakı-Gəncə arasında orta sürət 90, maksimum sürət 140 kilometr saat nəzərdə tutulub. Gələcəkdə isə bu, 160 km saata qədər qaldırılacaq.

Növbəti gün, yeni dekabrın 30-da qatarla Bakıdan Gəncəyə sırası vətəndaşlar səfər etmək imkanı qazandı.

Qatar vaqonları "Stadler" şirkətinin istehsalıdır. Sərnişinlər VIP və biznes sinif vaqonları ilə yanaşı, ekonom vaqonlardan da istifadə edə bilərlər. Hər bir vaqon kiçik mətbəx, soyuducu və simsiz internetlə təchiz olunub.

Bakı-Gəncə-Bakı sürət qatarı ayın cüt günlərində Bakıdan, tək günlərində isə Gəncə şəhərindən saat 09:00-da yola düşür. Qatarın Biləcəri, Yevlax və Goran stansiyalarında dayanacaqları mövcuddur. Dörd vaqondan ibarət qatarda birinci klass (9 yer), biznes (62 yer) və standart (296 yer) olmaqla, cəmi 367 oturmaq yeri var. Gediş biletləri demir yolu kassalarında və internet saytında onlayn satılır.

Bes ötən 1 həftə ərzində qatarın fəaliyyəti necə yadda qaldı?

Azərbaycanda ilk dəfə sürət qatarının işə düşməsi sevincə qarşılandı. Qatarın Gəncəyə ilk çatdığı gün izdiham yaşanmış, konsert proqramı təşkil edildi. Müxtəlif ictimai şəxslər, qəzet redaktorları qatarla bağlı təəssüratlarında la-

Sürət qatarında bu günə qədər 474 sərnişin daşınıb

"Maksimal sürət həddinin 140 km/saata çatdırılması planlaşdırılır"

yihəni yüksək qiymətləndirdilər. Onlar, bu qatarın gələcəyin qatarı adlandırıldı. QSC-nin açıqladığı məlumatda qeyd etdi ki, qatarın sürəti getdikcə qaldırılacaq. Hazırda sürətin aşağı olmasının səbəbi kimi yollarda tamamlanma-

yan işlər əsas gətirildi.

Bütün bunların fonunda sosial şəbəkədə müəyyən bir qrup şəxs sürət qatarı ilə bağlı xoşagəlməyən fikirlər yazıb, layihə haqqında mənfəi rəy formalaşdırmağa çalışdılar. Onların bu ad-

dımlarına yanvarın 5-də qatarın Kürdəmirə bir neçə dəqiqə yolda qalması bir qədər də təkan verdi. Sosial şəbəkədə bir qrup istifadəçi yazdı ki, əslində qatar yolunda lazımı işlər görülməyib, açılış tez etmək üçün bəzi işləri

tam görməyiblər. Onlar qatarın dayanmasını iddia etdikləri bu faktlarla əlaqələndirdilər.

Bu və ya digər məsələlər, sürət qatarının işə düşdüyü zaman bu günə qədər fəaliyyəti barəsində məlumat almaq üçün "Azərbaycan Demir Yolları" ilə əlaqə saxladığımız. Qurumun mətbuat xidmətindən "Yeni Müsavat"a bildirildi ki, qatarın fəaliyyəti yüksək qaydada təşkil edilib və hazırda sərnişinlərdə hər hansı bir problem yoxdur: "Bakı-Gəncə-Bakı istiqamətində sürətli sərnişin qatarı fəaliyyətə başlayandan bu günə qədər Bakıdan 284 sərnişin, Gəncədən isə 190 sərnişin daşınıb. Yeni ümumilikdə deyə bilərik ki, bu günlər ərzində sürət qatarı vasitəsilə cəmi 474 sərnişin daşınıb".

Yuxarıda qeyd etdiyimiz qatarın dayanması məsələsi ilə bağlı da qurumdan qəzetimizə açıqlama verilib. Bildirilib ki, 5 yanvarda Bakı-Gəncə-Bakı sürət qatarı yolda olarkən, gərginliyin verilməsində xırda problem yaranıb:

"Həmin problem dərhal aradan qaldırıldı və qatarın hərəkətində indi hər hansı ləngimə yoxdur. Sosial şəbəkələrdə yazılıb ki, hadisə zamanı guya qatarın

işçi heyəti sərnişinlərlə kobud davranıb. Belə halın baş verməsi mümkün deyil. Hər kəsdən sərnişinlərlə maksimum dərəcədə nəzakətlə davranmaqları tələb olunur. Hələ ki bu yeni xəttə buraxılmış qatarlardır və oraya da tam təlim keçmiş işçi heyəti cəlb olunub".

Dəmir yolunda işlərin tamamlanmaması məsələsi ilə bağlı isə qurumdan aşağıdakılar bildirilib:

"Ümumiyyətlə, sosial şəbəkələrdə bəzi istifadəçilərin belə yanaşması yanlışdır. "Azərbaycan Demir Yolları" QSC-də gedən yeniləşmə prosesinin əsas tərkib hissələrindən biri də yolların əsaslı təmiridir. Bu istiqamətdə dəmir yolunda kompleks işlər görülür. 2016-cı ildən demir yollarının əsaslı təmirinin növbəti mərhələsi həyata keçirilir. Artıq Bakı-Böyük Kəşik istiqamətində yollar dünya standartlarına uyğun, əsaslı təmir olunub, eyni zamanda həmin yollarda yeni yoldəyişmə işləri quraşdırılması başa çatıb. Təmas şəbəkəsində yenidənqurma işləri tam başa çatdırıldıqdan sonra maksimal sürət həddinin 140 km/saata çatdırılması planlaşdırılır".

Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Bakının sürüşmə zonasında aktivlik qalır - sakinlər yekun qərarı gözləyir

Əziz Qaralov: "Bayıl və Badamdarda vəziyyət stabil olsa da, digər sürüşmə zonalarında aktivlik yaşanır"

Bakının ötən ildən qalma Badamdar və Bayıl sürüşmə zonalarında vəziyyət dəyişməz qalır. Hələ də ərazilərin heç biri ilə bağlı yekun qərar verilməyib. Badamdar ərazisindəki sürüşmə zonasında yaşayan sakinlər evlərindən köçürülməyə də, ərazidən keçən avtomobil yolu bağlanmış. Nəticədə bu yoldan keçən marşrut xətlərinin də yolu dəyişib.

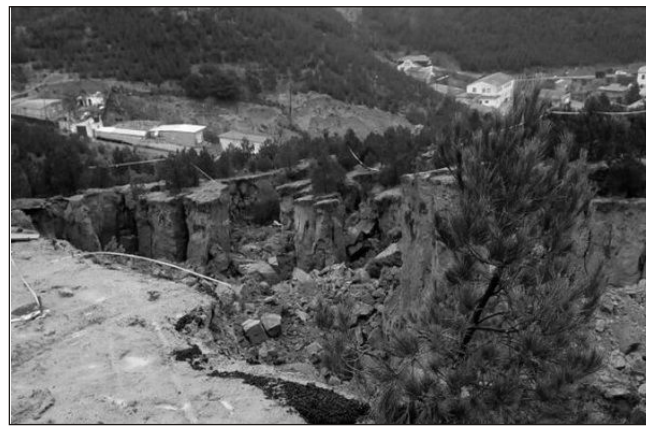
Mövcud vəziyyət Bayıl istiqamətinə gedən sərnişinləri narazı salır. Çünki uzun müddətdir onlar evlərinə "Azneft" dairəsi istiqamətindən getməyə məcbur qalıblar. Həmin yolun nə zaman açılacağı isə bilinmir. Bayıl ərazisində də vəziyyət gərgindir. Belə ki, Bayıl yamacının sürüşmə zonasında ötən ilin yanvar ayından köçürülən 98 ailənin gələcək aqibəti məlum deyil. Onlara bildirilir ki, ərazidə sürüşmə təhlükəsi olduğu üçün evlərinə qayıtmalarında təhlükə var.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi Milli Geoloji Kəşfiyyat Xidmətinin Geoloji planlama ekspedisiyasının rəisi Əziz Qaralov "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, konkret olaraq hazırda Badamdar və Bayıl yamacı istiqamətində sabitlik müşahidə olunur.

Əvvəlcə məlumat üçün qeyd edək ki, Bakıda hər il Binə-

qədi 1-ci mədən yaşayış sahəsində, həmçinin Binəqədi qəsəbəsi, Məlikaslanov küçəsi və Əraf ərazilərdə "Azneft" dairəsi istiqamətindən getməyə məcbur qalıblar. Həmin yolun nə zaman açılacağı isə bilinmir. Bayıl ərazisində də vəziyyət gərgindir. Belə ki, Bayıl yamacının sürüşmə zonasında ötən ilin yanvar ayından köçürülən 98 ailənin gələcək aqibəti məlum deyil. Onlara bildirilir ki, ərazidə sürüşmə təhlükəsi olduğu üçün evlərinə qayıtmalarında təhlükə var.

Əziz Qaralov bildirdi ki, hazırda həmin ərazilərdə suyun səviyyəsi dəyişməz olaraq qalır: "Bu ərazilərdə hələ ki ciddi subasma hadisələri müşahidə olunmur. Stabil-gərgin vəziyyət qalmaqdadır. Demək olar ki, hər gün müxtəlif subasma ərazilərində məskunlaşan sakinlər tərəfindən müraciətlər alınır. Müraciətlər təkcə Bakı ərazisindən deyil, bölgələrdən də var. Bəzən dağ başında yaşayan sakin

zəng edir ki, heyətimi qurt suyu basıb. Əslində isə həmin ərazidə heç də qurt suyu olmur. Bunun səbəbi başqa faktorlarla bağlıdır".

Nazirlik əməkdaşı Badamdar ərazisində monitorinqlərin davam etdiyini dedi: "Badamdar və Bayıl yamacında olmuşuq, orada vəziyyət stabil olaraq qalır. Ancaq Nübar qəsəbəsində, Masazırda "Zəli" gölü ərazisində sürüşmənin dinamikasında artım var. Masazırda yamacı kəsib, ev tikiblər. "Duzlu göl" deyilən ərazi var ki, həmin ərazidə binalar, fərdi yaşayış evləri tikilib. Nəticədə torpağın dayanıqlığı itib.

Həmin ərazidəki torpaq qumlu, gilli süxurlardır. Ona görə də tez doyur və ağırlıq olan kimi sürüşür. Orada ki sürüşmə də vətəndaşların özlərinin günahından baş verir. Orada ev tikmək, yamacı kəsmək olmazdı. Eləcə də Zığ ərazisində də sürüşmə prosesi aktivdir və orada da artım qeyd olunur. Bakı-Şamaxı yolunun 106-111-ci kilometrliyində sürüşmə prosesi davam edir. Hazırda da orada mövcud çatlarda artım qeyd edilir. Həmin ərazidə heç bir yaşayış yoxdur. Ona görə də sürüşmə sakinlərə zərər vermir. Ərazidə istinad divarları da çəkilib. Ora-

TƏBRİK

Sayit və Xalid, sizləri doğum gününüz münasibətilə atanız Adil bəy, ananız Vüsalə xanım təbrik edirlər. Sizlərə uzun ömür, cansağlın, xoşbəxt həyat arzulayırlar. Bu yaşadığımız "Həyat" adlı gəmidə maraqlı səfərlər arzulayırlar. Siz elə bir insan olun ki, ağıllar dursun. Sizlər ona-buna deyil, Allaha qulsunuz. Allahın nəzəri daim üstünüzdə olsun. Siz zülmətlər içində parlayan nurlarsınız. Sizi bu münasibətlə qardaşınız Rəsul və sizisəvərlər təbrik edirlər. Tanrı sizləri qorusun!

da axını tipli uçqunlar baş verir və deyim ki, ərazi qırılma zonasında yerləşir. Bakı-Ağsu yolunun 132-ci kilometrliyində də hazırda deformasiyalar müşahidə olunur. Yeni sürüşmənin dinamikası aktivdir".

Mütəxəssislər bildirirlər ki, ildən-ildə Azərbaycanda sürüşmə sahələrinin sayı artır. 1980-ci ildə Azərbaycanda 100 yaşayış məntəqəsində sürüşmə qeydə alınmışdı, indi bu göstərici 400-ə yüksəlib. Coğrafiya İnstitutunun mütəxəssislərinin apardıqları tədqiqatlara görə, hazırda Bakıda Əhmədli şosesi, Zığ şosesi, Binəqədi, Bayıl, Badamdarlı Qurd qapısı, Qanlı göl, Lökbatan yamacı, Qaradağ rayonunun Qobustan və Ələt qəsəbələrində doğru olan ərazilər, Masazır gölünün ətrafı - ümumilikdə təxmi-

nən 20 yerdə böyük sürüşmə sahəsi var. Bu ərazilərdə sürüşmə sahələri geniş yayılıb və həmin ərazilər sürüşmə baxımından yaşamaq üçün olduqca təhlükəli hesab edilir. Buna baxmayaraq, həmin sürüşmə sahələrində 150 mindən çox əhali məskunlaşmış.

Sürüşmə zonaları hər zaman aktiv olmasa da ümumilikdə əlverişli şərait yaranacağı anda problemlər ortaya çıxır. Belə ki, sürüşmələr daha çox qar yağdıqdan sonra baş verir. Lakin təbii amillərlə yanaşı su, kanalizasiya borularının köhnəlməsi və həmin ərazilərdə çoxsaylı iritonaqlı maşınların hərəkəti, insanların yamacı, qaradağ rayonunun Qobustan və Ələt qəsəbələrində sürüşməyə səbəb olan amillərdir.

Əli RAİS, "Yeni Müsavat"

Azərbaycan heç zaman ideoloji və dini mübarizələrin poli-qonuna çevrilməyib. Bu coğrafiyada sol-sağ qarşıdurmaları, millətçilərlə anarxistlərin toqquşmaları, müxtəlif dini təriqətlərin münaqişəsi müşahidə edilməyib. Küçələrdə divarlara yazılmış antikapitalizm şüarları və ya millətçilik əleyhinə sözlərə rast gələ bilməzsiniz.

Məsələn, Türkiyədə 1960-cı illərdən başlayan və xüsusən 80-ci illərdə mürəkkəb bir prosesə çevrilən toqquşmalarda yüzlərlə solçu qətlə yetirilib, edam edilib, millətçilər öldürülüb. Eyni zamanda Almaniyada, Fransada, bəzi Latin Amerikasının ölkələrində ideoloji qarşıdurmalar bu gün də yaşanır.

Hazırda Avropanın, Türkiyənin şəhərlərində elə küçələr, məhəllələr var ki, solçu qrupların nəzarətindədir, hətta polis belə ora girməyə cəsarət eləmir.

Avropada, Latin Amerikasının ölkələrində isə bu ideoloji mübarizə seçkilərin nəticələrinə təsir edir.

Gah radikal millətçilər, gah kommunistlər parlamenti götürür, gah liberal prezident seçilir, gah sosial-demokrat iqtidara gəlir.

Bu baxımdan Azərbaycan çox fərqlənir. Bizdə ideoloji qrupların, təşkilatların tarixi kökləri olmayıb, sol-sağ davaları fanatik həddə çatmayıb.

Həmçinin Azərbaycanda dini nöqtəyi-nəzərdən qızgın, gərgin müzakirələr, maneələr yoxdur. Şüaların üstünlük təşkil etdiyi bölgələrlə sünni əyəlləri arasında heç zaman fitnə-fəsad yaşanmayıb. Eyni sözləri etnik aspektdən də söyləmək olar.

Azərbaycanda yaşayan talış, avar, lazgi, tat, avar və digər millətlərlə azərbaycanlı türklər arasında əsla münaqişələr, davalar olmayıb.

Əksinə, bu münasibətlərin tarixi kökü o qədər dərin və qopmazdır ki, bir talışla və ya bir avarla bir türkün ailə qurmasında heç bir problem yaşanmır.

"Əli Kərimli özünü Leninin davamçısı kimi aparır"

Sərdar Cəlaloğlundan tolerantlıqla bağlı ilginç açıqlamalar; "Biri radikal yol tutur, hamı ona "ura" deyir, amma bilmirlər ki, bu yol onun ailəsini, uşağını məhv edəcək"

Bu mövzuda "Yeni Müsavat"ın suallarını Azərbaycan Demokrat Partiyasının (ADP) sədri Sərdar Cəlaloğlu cavablandırır:

- Bu məsələyə iki müstəvidə baxılmalıdır: birincisi, Azərbaycan sinifsizləşdirilib. Cəmiyyət elə formalaşdırılıb ki, iş adamları da, tələbələr də, alimlər də işsizlər, yoxsullar ordusuna noşulub.

Fəhlə sinfi o zaman formalaşır ki, zavod-fabriklər işləyir, həmkarlar ittifaqları yaranır. Bizdə isə istehsalda tənəzzül var. Belə olan halda hansı sinfi mübarizə yaxud ideoloji təşkilatlanma baş verə bilər?!

- **Eynilə etnik-dini qarşıdurma, problemlər də olmayıb...**

- Buna fərqli yanaşmaq lazımdır. Etnik-dini qarşıdurma olmaması Azərbaycan türklərinin hədsiz dözümlüliyünün nəti-

cəsidir.

Bizdə başqa dinlərə, xalqlara hörmətlə yanaşmaq əvvəldən olub. Tarixdə Osmanlıya, Moğollara, Səfəvilərə, lap elə Şeybanilərə nəzər yetirəndə görürük ki, etnik qruplara təzyiq olmayıb.

Bu, türklərin azad xarakterindən irəliləyən məsələdir. Türklər azad olduqlarına görə başqa xalqların da azadlığını istəyiblər.

Ona görə Osmanlı əraziləri fəth edəndə oradakı xalqların din, dil və mədəniyyətinə dəyməyiblər. Bu, türklərin tolerantlığının nəticəsidir. Əgər çoxluq şovinizmə, millətçiliyə meyillənmiş, azlıqla necə toqquşa bilər?

Avropada nasizm var. Məsələn, Fransada azsaylı xalqlar mübarizə aparır. Əgər çoxluq tolerantdırsa, niyə azlıq zorakılı-

"Cəmiyyət hətta ADP-nin müxalifətçiliyi ilə AXCP-nin müxalifətçiliyini ayıra bilmir"

ğa əl atsin ki?!

Sizə adi bir faktı deyim: Türkiyədə "Qalatasaray" klubunun 25 yaşlı azarkeşinin stadionda ürəyi partladı. Azərbaycanda partiyası üçün kimsə ölməyib. Ona görə də cəmiyyətdə hələ sosialistlə liberalin, kommunistlə dindarın ciddi şəkildə ayırmaq olmur.

Hegel yazır ki, insan elmdən qazandığı təcrübəni məişətdə tətbiq etməlidir. Bizdə elm toplayanla çoban məişətdə eyni cür yaşayırlar. Halbuki biri fərqli həyat yaşamalıdır. Heç kəs elmini həyatına tətbiq eləmir.

- **Bunun bir səbəbini partiyalarda axtarmaq lazımdır, yeni ADP üzvləri və yaxud digər partiyalara qoşulanlar öz ideoloji xəttini bilmirlər, dərinə öyrənmirlər...**

- Mən Azərbaycan Demokrat Partiyasının sədri kimi ideyaları təbliğ etmək üçün iki kitab yazmışam. Bundan artıq nə edə bilirik?

Başqa partiyaları dəyə bilmərəm, amma bizim partiya üzvləri bəzən danışanda görürsən ki, liberal dəyərləri qəbul etmirlər. Azərbaycanda partiya üzvləri liderə bağlıdır, nəinki ideyalara. İdeyalara söykən səyidilər, bu gün başqa mənərə olardı. Siz o vaxtkı müsavət-

çilərin dinə, millətçiliyə baxışlarına fikir verin, bir də indikilərin.

Bizim partiya liberal-demokrat dəyərləri müdafiə edir. Amma bəziləri bu dəyərləri qəbul eləmir. Hətta bəzi üzvlərimiz partiyadan gediblər.

Liberalizmin nə olduğunu bilsələr anlayarlar ki, müxalifətçilik hansı mübarizə formasını tələb edir. Amma çoxu bunu satqınlıq, hökumətə işləmək kimi qəbul edir.

- **Yeni partiyalarda şəxsiyyət faktoru ideologiyaya üstələyib və ona görə ideoloji cəkişmələr də olmayıb?**

- Məsələn, biz Qandinin ideyalarını dəstəkləyirik, onun yazdıqları ilə tanış olmalıyıq. Qandi yazır ki, "zorakı mübarizə aparanda bir ola bilmərəm. Azad Hindistanı qeyri-azad yolla qurmaq olmaz".

Biz bu fikirləri bəyan edəndə deyirlər ki, bunlar geri çəkilib, hökumətə satılıb. Cəmiyyət hətta ADP-nin müxalifətçiliyi ilə AXCP-nin müxalifətçiliyini ayıra bilmir.

Əli Kərimli keçən dəfə deyir ki, kim İlham Əliyevin adını çəkirsə müxalifət deyil. Qandi isə yazır ki, ad çəkmək yox, ictimai bələlərin üstünə getmək lazımdır. Mən Qandi ideyalarının da-

şıyıcısıyam, ad çəkmək yox, prosesin üstünə getməyin tərfəndarıyam. Amma Əli Kərimli özünü Leninin davamçısı kimi aparır.

Necə ki, Lenin məmurları söyməklə məşğul idi, adlar çəkirdi. İndi biz bunu Əli Kərimlidə görürük. Qandi yazır ki, siyasi hadisələri şəxsiləşdirmək yol deyil. Baxın, neçə nazir dəyişib, həmin sahələrdə vəziyyət dəyişməyib. Deməli, problem şəxslərdən ibarət deyil. Marks deyirdi ki, maşın xarabdırsa, onu sürmək lazım deyil.

Bizdə siyasi maarifləndirmə zəifdir deyə haqla nahaqq qarşıdındır. Mao Tszedun deyirdi ki, cəmiyyət xeyir və şəri ayıra bilmirsə, böhran davam edəcək.

İndi biri radikal yol tutur, hamı ona "ura" deyir. Amma bilmirlər ki, bu yol onun ailəsini, uşağını məhv edəcək. Qandi ideyaları ondan ibarətdir ki, itkisiz yol gedək. Qandi "ya fealiyyət, ya nailiyyət" deyirdi.

Bizdə çağırış edirsən ki, gəl mübarizə apararaq, deyir nailiyyət olmayacaq. Qandi isə hesab edir ki, nəticə oldu-olmadı seçkiyə gedin. Mən də nə qədər seçki var, gedəcəm.

□ **EMİL SALAMOĞLU, "Yeni Müsavat"**

Aclıq edən gənc bloggerlə bağlı rəsmi açıqlama

Penitensiar Xidmət "Mehman Hüseynov aclıq aksiyası keçirmir və səhhəti qaydasındadır" deyir, amma...

"Həbsdə olan blogger Mehman Hüseynov aclıq aksiyası keçirmir və səhhəti qaydasındadır". Bu barədə "Report"un sorğusuna cavab olaraq Penitensiar Xidmətin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəhbəri Mehman Sadıqov bildirib: "Bu adam çörək də yeyir, su da içir, vəkilli ilə də görüşür, ailə üzvləri ilə telefonla da danışır. Onun heç bir problemi yoxdur. Bilirsiniz ki, səhhətində problem olan istənilən şəxsə bağlı dərhal reaksiya verilir, həkim müdaxiləsi olur. Amma onunla bağlı belə bir şeyə ehtiyac olmayıb, çünki aclıq aksiyası keçirmir".

Xidmət rəsmisi deyib ki, M.Hüseynov cəmi bir günlük aclıq aksiyası keçirib: "Aclıq aksiyası elan etmişdi, səhəri gün yemək yeməyə başladı. Bununla bağlı akt da tərtib olunub, özü

də akta imza atıb".

Ombudsmanın Milli Preventiv Qrupunun üzvləri Mehman Hüseynova baş çəkib. Ombudsman Aparatının saytında verilən rəsmi məlumata görə, görüşdə MPQ-nin rəhbəri və həkim üzvü də iştirak edib və Mehman Hüseynovun vəziyyəti araşdırılıb: "Müşahidə nəticəsində məlum olub ki, Mehman Hüseynov qida qəbul edir, soyuqat alır, gündəlik həkim nəzarətindədir və sağlamlıq durumu normaldır".

Məlumatda o da göstərilib ki, görüş zamanı Mehman Hüseynovun Ombudsmana ünvanladığı yazılı müraciət Baş Prokurorluğa göndərilib.

Vəkilləri və yaxınları isə həbsdə olan videobloqçu Mehman Hüseynovun hələ də aclıq aksiyası keçirdiyini və vəziyyətinin pisləşdiyini deyirlər.

"Freedom House"un nü-

mayəndəsi Marc Behrendt BBC-yə bildirib ki, qanunvericilikdə diffamasiyanın cinayət məsuliyyəti yaratması tənqidi mediaların bağlanması, tərəfsiz internet saytlarının bloklaşdırılmasına səbəb olub və ondan fərdi tənqidçilərə qarşı cinayət məsuliyyəti yaratmaq üçün alət kimi istifadə edilir.

"Freedom House" təmsilçisi dərhal Mehman Hüseynovu və digər siyasi məhbusları azadlığa buraxmağa çağırıb.

Marc Behrendtin fikrincə, "siyasi məhbuslara cəza müddətinin başa çatmasına az müddət qalmış yeni ittihamların verilməsi hökumətin əlində yeni və insafsız bir alətdir".

Yasamal Rayon Məhkəməsində yanvarın 7-də blogger Mehman Hüseynovun müdafiəsi ilə bağlı aksiya keçirən bir qrup gənc barədə qərar çıxarı-

lib.

Onlar yanvarın 6-da məhkəmə qarşısında həbs olunublar. Həbs edilənlər Bəxtiyar Məmmədli, Mete Türksay, Yasar Xaspoladov, Elçin Rəhimzadə, İsmayıl Nadirli, Qoşqar Əhmədov və Orxan Məmmədov haqda inzibati həbs və cərimə cəzaları kəsilib.

Bu arada hüquq müdafiəçi-

nin rəisi Musa Musayevin xüsusi ittiham qaydasında etdiyi şikayət əsasında çıxarılib.

Blogger Cinayət Məcəlləsinin 147.2-ci (böhtan, ağır və ya xüsusilə ağır cinayətə ittiham etməklə böhtan atma) maddəsi ilə ittiham olunub.

Ötən il dekabrın 26-da isə Penitensiar Xidmət açıqlama yayaraq bəyan edib ki, 14 saylı cəzaçəkmə müəssisəsində plan üzrə aparılan növbəti ümumi axtarış-baxış tədbirləri zamanı məhkum Hüseynov Mehman Rafiq oğlu müəssisənin Rejim-nəzarət şöbəsinin böyük inspektoru, ədliyyə leytenantı Abdalov Əli Ələddin oğlunun qanuni tələblərinə təbə olmayaraq ona qarşı zor tətbiq edib, fiziki müqavimət göstərərək sonuncuya bədən xəsarəti yetirib, xidməti otaqda olan əşyaları dağıdaraq sındırıb.

Bu faktla bağlı Bakı şəhəri Qaradağ Rayon Prokurorluğunda Cinayət Məcəlləsinin 315.2-ci maddəsi (hakimiyyət nümayəndəsinə xidməti vəzifələrini yerinə yetirərkən həyat və sağlamlıq üçün təhlükəli olan zor tətbiq etməklə müqavimət göstərmə) ilə cinayət işi başlanılıb.

□ **SEVİNC, "Yeni Müsavat"**

5 dekabr 2018-ci il tarixdə Təhsil İnstitutunun təşkilatçılığı və müvafiq rayon (şəhər) təhsil şöbələrinin (idarələrinin) dəstəyi ilə "İstedadlı şagird üçün istedadlı müəllim" adlı müsabiqə keçirilib. Müsabiqə imtahanları riyaziyyat, informatika, fizika, kimya və biologiya fənlərindən Azərbaycan və rus bölmələri üzrə təşkil olunub.

Yayılan məlumatlarda bildirilir ki, imtahanların nəticələrinə görə, riyaziyyat müəllimlərinin 99 faizi, kimya müəllimlərinin 95 faizi, fizika müəllimlərinin 94 faizi, informatika müəllimlərinin 90 faizi, biologiya müəllimlərinin isə 49 faizi test suallarının yarıdan çoxunu düzgün cavablandırma-yıb.

Müəllimlərin aşağı nəticələr göstərməsi ilk gündən xeyli müzakirələrə və tənqidlərə səbəb olmuşdu. Amma Təhsil Nazirliyinin sektor müdiri Cəsarət Valehov modern.az-a açıqlamasında bu ittihamları aşağıdakı kimi cavablamışdı: "İstedadlı şagird üçün istedadlı müəllim" müsabiqəsinin təşkili və keçirilməsində əsas məqsəd şagirdlərimizin beynəlxalq fənn olimpiadalarında nailiyyətlərinin yüksəldilməsi istiqamətində töhfə verəcək müəllimlərin müəyyənəşdirilməsi, onların olimpiadalara hazırlıq prosesinə cəlb edilməsindən ibarətdir. Ancaq təəssüflər olsun ki, bəzən məsələyə geniş pəncərədən baxılmayaraq qeyri-müəyyən şərtlərlə şou effekti yaratmağa çalışan şəxslər var. Dünyanın qabaqcıl ölkələrində aparılan araşdırmalara görə, xüsusən istedadlı şagirdlər bütün şagirdlərin 2 faizini təşkil edir. Bu şagirdlərlə işləyəcək müəllimlərin müəyyən edilməsi üçün keçirilən müsabiqədə təqdim edilən tapşırıqlar kifayət qədər spesifik bir sahəni əhatə edir. Ona görə də bu meyarla müəllimləri dəyərləndirmək doğru yanaşma sayılmamalıdır. Dünyanın hər bir yerində beynəlxalq olimpiadalara hazırlıq proqramı əsasında tə-

"İstedadlı müəllim" qovğası bitmir

Kamran Əsədov: "2 il ərzində hansısa fantastik nəticənin olacağını gözləmək sadələşmə olardı"

ris prosesini həyata keçirə bilən müəllimlər barmaqla sayıla biləcək qədər azlıq təşkil edir".

Təhsil eksperti Kamran Əsədov isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında yaranmış mənzərənin alt qatları ilə bağlı danışıqda. Müsahibimiz öncə bildirdi ki, istedadlı şagird üçün istedadlı müəllim" müsabiqəsinin keçirilməsi Təhsil İnstitutunun (İnstitut uzun müddətdir ki, rəhbərlik qalıb) sayında 29.11.2018 tarixli elan yerləşdirilib. Orada iştirakçılara 3 saat ərzində kağız formatda 20 qapalı tipli test tapşırığının təqdim olunacağı yazılısa da, müsabiqədə riyaziyyat, fizika, biologiya fənninin hər birindən 25 test tapşırığı, kimyadan 30 test tapşırığı, informatikadan 20 test tapşırığı təqdim olunub: "Bu, təşkilatçıların nə qədər qeyri-peşəkar və məsələdən anlayışlı, məsələyə ciddi yanaşdıqlarının göstəricisidir. Yeni elanda bir say, müsabiqədə başqa bir say ortaya çıxır.

Xuxarıda qeyd olunmuş elanda da iştirakçıları nəyin gözlədiyini demişdilər. Yeni iştirakçılara deyilmişdi ki, sizə ixtisas fənnindən və çətinliyi artırılmış olimpiada tipli suallar təqdim olunacaq. Lakin nazirliyin əməkdaşları deyir ki, müəllimlər imtahana gələndə onlara necə suallar veriləcəyini bilmirdilər. Onlara xatırladım ki, BŞTİ qabaqcadan məktəblərə imtahanın könlüllü olması, sualların məktəb proqramından kənar və xeyli çətin olacağı haqqında məlumat göndərmişdi. Hətta iştirakçı müəllimləri yaxından məlumatlandırmaq məqsədilə onlara 2017-2018-ci il üçün keçirilən olimpiada suallarının nümunələrini və olimpiada suallarının izahlı cavablarının olduğu xüsusən vəsait təqdim edilmişdi. Bu vəsaitlər haqqında BŞTİ-nin 18 nömrəli məktəbdə keçirdiyi iclasda məktəb direktorlarına ətraflı məlumat verilməsini də geniş pəncərədən dərinləndirən bə-

xanlara xatırladım. Müəllimlərin kifayət qədər məlumatı var idi ki, onları tək pul mükafatı gözləmir. Hətta imtahanda hər müəllim iştirak etmədi, seçilmiş müəllimlər göndərilmişdi".

K.Əsədov eyni zamanda nazirlik əməkdaşının "Müəllimləri tənqid edənlər heç olimpiada sualı görməyiblər" açıqlamasına da toxunub: "Nazirliyin əməkdaşları deyir ki, bu müsabiqədə onlar yeni müəllim tanınıblar. O, Neftçala rayonunun Xıllı qəsəbə 1 saylı orta məktəbin müəllimi Seyran Səfərovdur. Adını o demədi, mənim müəllimim olduğu üçün yazıram. Cənab, mən ixtisasca tarixçiyəm və beynəlxalq olimpiadada bu ixtisas olmur. Amma buna baxmayaraq, mən istənilən tipli sual görmüşəm. Azı sizin respublika fənn olimpiadasında tarix fənnindən suallarının nə qədər primitiv, gülcünc olduğunu deyə bilərəm. İngilis dilində 2 söz öyrənib özünü hər şeyi bilən hesab etməyin. Seyran Səfərov 1995-ci ildən hal-hazırda kimi Rafiq Gözəlov adına Xıllı qəsəbə 1 saylı orta məktəbində müəllim işləyir və indiyə qədər öz şəxsi vəsaiti hesabına yüzlərlə respublika, beynəlxalq olimpiada qalibi yetişdirib. Yeni sizin onu tanınamadığınız sadəcə, sizin, təhsildən, olimpiadadan nə qədər xəbərsiz olduğunuzu göstərir. Seyran Səfərov əməkdar müəllimdir, bir neçə dəfə ilin ən yaxşı müəllimi müsabiqəsinin qalibi olub".

K.Əsədov dedi ki, müəllimlərdə yeni tənqiddir tərzinin formalaşmaması, keçmiş təsirinə uzaqlaşmaması, köhnə

dünyagörüşü ilə işləməsi fikri ilə müəyyən mənada razılaşmaq olar: "Təhsil müəssisələrinin rəhbərləri isə bu problemləri məktəb şuralarında, pedaqoji şuralarda müzakirə etmir, lazımı tədbirlər həyata keçirmirlər. Söhbət şagirdlərə akademik biliklər verməkdən deyil, əmək verdişləri, yaşamaq, dəyişən dünyaya uyğunlaşmaq bacarıqlarının aşılmasından gedir".

Ekspertin sözlərinə görə, əslində nazirlik ancaq formallıq xətirinə müəllimləri tədbirə dəvət edir, onları DQ, MiQ imtahanları ilə bir-birinə qarşı qoyur, onların problemlərində yanında olmurlar: "MiQ imtahanından keçib gedən müəllimin başına dikektorlar problem açanda yanlarında olmursuz, onlara direktor az dərəcəli vəzifədə yanında olursuz və s. Gəlmiş kimi statistik məlumatlara:

2010-2016-cı illərdə beynəlxalq olimpiadalarda 111 medal qazanılıb. Ən çox medal riyaziyyat fənni üzrə qazanılıb.

2017-ci ildə keçirilən beynəlxalq riyaziyyat olimpiadalarında şagirdlər 1 qızıl, 8 bürünc medal, 2 həvəsləndirici sertifikat alıblar, amma 2018-ci ildə ali təhsilli, neçə illik stajı olan müəllimlər o tipli suallara cavab verməkdə çətinlik çəkiblər.

Maraqlıdır ki, 2016-2017-ci tədris ilində Taylandda keçirilən 49-cu kimya olimpiadasında 1 qızıl, 1 gümüş, 1 bürünc medal qazanılıb. Amma 15 dekabrda keçirilən ali təhsilli müəllimlər bu nəticəni göstərə bilməyiblər müvafiq fənn üzrə.

2013-2017-ci illərdə beynəlxalq olimpiadalarda şagirdlər 3 qızıl, 21 gümüş, 85 medal qazanmaqla ümumilikdə 109 medal qazanıblar.

1994-2017-ci illərdə beynəlxalq olimpiadalarda şagirdlər 314 medal (28 qızıl, 80-i gümüş, 206 bürünc) qazanıblar.

2014-2015-ci tədris ilində 23 medal, 2015-2016-cı ildə 28 medal, 2016-2017-ci tədris ilində 38 medal əldə ediblər.

2017-ci ildə Azərbaycan məktəbliləri beynəlxalq fənn olimpiadalarında 2 qızıl, 6 gümüş, 30 bürünc medal olmaqla, ümumilikdə 38 medal qazanıblar. Amma 2018-ci ildə olimpiada tipli suallara mindən çox müəllimin verdiyi cavab bu göstəricidən aşağıdır.

Deməli, bu faktır ki, ali məktəblərə qəbul imtahanlarının uğurlu nəticəsi tək məktəbdən kənar fəaliyyətin yox, həm də olimpiada göstəriciləri də təhsil sisteminin nəticəsi deyil. Çünki təhsil sisteminə çalışanların nəticəsi onlardan aşağıdır. Biz hətta bu nəticələrlə DQ nəticələrini müqayisə edəndə xoşagəlməz bir mənzərənin şahidi oluruq".

Ekspert sonda həmçinin vurğuladı ki, informatika fənnindən beynəlxalq olimpiadada uğur yoxdur. Onun fikrincə, buna səbəb orta məktəblərdə tədrisin aşağı səviyyədə olması və ən əsas informatika fənninin qəbul imtahanında olmamasıdır: "Siz onsuz da 2014-2017-ci illərdə keçirilən müəllimin bilik və bacarıqlarının diaqnostik qiymətləndirilməsindən sonra onlar bəzən məlumatlı idiniz. 2 il ərzində hansısa fantastik nəticənin olacağını gözləmək sadələşmə olardı".

SEVINC,
"Yeni Müsavat"

"Hər yer ədəbiyyat" hərəkəti baş tutmadı - qalmaqal

Bir müddət əvvəl sosial şəbəkələrdə "Hər yer ədəbiyyat" şüarı ilə kampaniya başlamışdı. Gənc yazarlar, yazıçı-sairələr, ictimai fəallər bu virtual aksiyaya dəstək verdilər.

Onların niyyəti ədəbiyyata həvəs oyatmaq, öləzimekdə olan oxu, mütaliə verdişini stimullaşdırmaq idi. Bununla həm yeni yazarların mətnləri daha çox diqqət cəlb edəcəkdə, həm də oxucu ordusu, təzə dalğa gətirmək mümkün olacaqdı.

Amma bu kampaniyaya start verənləri tənqid edənlər oldu, yaxşı mətn ortaya qoymaqla hər yerin ədəbiyyat olacağı fikrini irəli sürənlər var idi.

Bu qınaqlarla yanaşı, kampaniya üzvlərinin da arasında fikir ayrılıqları meydana çıxdı və tədricən feysbukda başlanan virtual trend hərəkətə çevrilə bilmədi.

Mövzu barədə danışan yazar-sairə Rəbiqə Nazimqızı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, hələ də bu həftəyə paylaşım gedir: "Ümumiyyətlə, həftə hamı üçün açılmışdı, kifayət qədər də yayıldı, hətta bizdən ilhamlanıb başqa sənət sahələri ilə bağlı da həftəyə yaratdılar. Yəni həftə özünü doğrultdu, kifayət qədər də yayıldı. İndi istifadə edənlərin

Rəbiqə Nazimqızı: "Onlara oxumaq yox, mız qoymaq, qulp qoymaq lazımdır"
Hikmət Orhun: "Efir dalınca, AYB-də görüş dalınca qaçdılar"

sayı azala bilər, sabaha dayana da bilər. Zəhmət heç nə əbədi deyil.

İntehası, ümumilikdə hər yer ədəbiyyat hərəkətinin özünü doğrultmadığına təəssüf edirik. Görünür, əvvəldən nizamlanmaq, təşkilatlanmaq, bir yerdə iş gördüyün adamları, onların xarakterlərini, dayanıqlılıq qabiliyyətlərini nəzərə almaq lazımdı.

Bu mənada səhvlər oldu. İntehası, müəyyən təcrübə oldu mənim üçün. Bundan sonra yəne

vərmə, ən son nə oxuyublar? Onlara heç kəs sət qoymurdu ki, bizi bəyənən, bizi oxuyun, bəyendiklərinizi təbliğ edəydilər. Bu, tək-tək müəlliflər üçün kampaniya deyildi. Ümumilikdə ədəbiyyat adına idi. Əminəm ki, bəyənənlər heç oxumayıblar da. Onlara oxumaq yox, mız qoymaq, qulp qoymaq lazımdır, son vaxtlar sosial şəbəkələrdə bu adamlar yaman fəallik edirlər. Bir növ trollamaq dəb olub yəni. Mahiyyətə varmadan hər şeyə ağır

R.Nazimqızı kampaniyaya tənqid edənlərlə, "yazarlar yaxşı mətn ortaya qoysunlar, hər yer ədəbiyyat olacaq" deyənlərlə razılaşdır:

"Bu hissə ilə razı deyiləm. Bu kampaniyaya əslində adı bir oxucu da başlaya bilərdi. Yəni biz, sadəcə, kitaba və mətnə diqqət istəyirdik. O bəyənənlərə sualım var: bəyendikləri, oxuduqları

varmı, ən son nə oxuyublar?

Onlara heç kəs sət qoymurdu ki, bizi bəyənən, bizi oxuyun, bəyendiklərinizi təbliğ edəydilər. Bu, tək-tək müəlliflər üçün kampaniya deyildi. Ümumilikdə ədəbiyyat adına idi. Əminəm ki, bəyənənlər heç oxumayıblar da. Onlara oxumaq yox, mız qoymaq, qulp qoymaq lazımdır, son vaxtlar sosial şəbəkələrdə bu adamlar yaman fəallik edirlər. Bir növ trollamaq dəb olub yəni. Mahiyyətə varmadan hər şeyə ağır

büzürlər.

Bu məsələnin bir tərəfidir. İkinci tərəfə gəlincə, hərə öz mətninə cavabdehdir və bu mənada mən yalnız özümə bağlı ittihamları cavablandırma bilərəm: əminəm ki, heç bir ciddi ədəbiyyat adamı məni mətnsizlikdə ittiham edə bilməz".

Gənc şair Hikmət Orhunun sözlərinə görə, kampaniya uğursuzluğa düşür: "Gözlədiyimiz nəticəni vermədi. Səbəb çox sadədir: "hər yer ədəbiyyatçılar"ı

arasında anlaşılmazlıqlar yaranıb, qrup dağıldı. Üstəlik, cəmiyyətdə məsələyə etinasız yanaşdı.

Bu da normaldır, çünki üzvlərimiz başda qarşıya qoyduğumuz məqsədləri bir kənara itələyib, efir dalınca, AYB-də görüş dalınca qaçdılar".

H.Orhun təsdiqləyir ki, bu qrupu yarananlar çox adam tənqid edirdi: "Amma tənqid edənlər nə istediklərini özləri də bilmirdilər. Bizdən yaxşı mətn gözləyənlər bilməlidir ki, ədəbiyyatı təbliğ etmək üçün tək mətn yazmaq vacib deyil, bəlkə birinin istedadı yoxdur, sadəcə, oxucudur? İkincisi, qrup üzvləri gedib orada-burada müsahibə verdilər. Bu da cəmiyyətdə qıncıq doğurdu. Halbuki məqsədimiz o idi ki, ədəbiyyatı təbliğ edək, flaş-moblar, kitab aksiyaları keçirək. Hətta ədəbi jurnal çap etmək fikrimiz var idi. Amma dağıldılar. Yeni fikir gətirmək istəyirdilər, yəni köhnənin ətəyində oturmaq qocalara qulaq asdılar. Efirde müsahibə verməklə bağlı qrupda mübahisələr yaranırdı, filankəs gətdi, mən niyə getmədim. Bax belə problemlər, davalar yaranırdı. Elə saytlara müsahibə verirdilər ki, mənim portallar sonra əleyhimizə qaralama yazılar dərc edirdi.

Mən başdan demişdim ki, efirə çıxmağı, müsahibələr verməyi yığırdımaq lazımdır. Belə çıxırdı ki, bu hərəkət yaratmaq niyyəti yalnız öz dərdimizi danışmaq, müsahibələr vermək üçündür".

EMİL SALAMOĞLU,
"Yeni Müsavat"

ABŞ prezidenti Donald Tramp Birləşmiş Ştatların Suriyadakı qoşunlarının bu ölkədən tezliklə çıxarılacağı barədə məlumatı təkzib edib. "Report" RİA "Novosti"yə istinadən xəbər verir ki, ABŞ prezidenti deyib ki, ordu Suriyadan çıxacaq, amma bununla bağlı vaxt verilməyib: "Biz qoşunlarımızı çıxaracağıq. Mən heç vaxt deməmişəm ki, bu belə tez ediləcək".

Qeyd edək ki, ABŞ hərbi qüvvələrinin Suriyanı tərk etməsi ilə bağlı ilk məlumat dekabrın 19-da açıqlanıb. Ağ Evin mətbuat katibi Sara Sanderin yaydığı açıqlamada qeyd olunur ki, ümumi sayı 2 min nəfərə yaxın olan ABŞ hərbi kontingentinin Suriyadan çıxarılması prosesi başlayıb. Qeyd edək ki, bununla eyni saatlarda ABŞ prezidenti Donald Tramp sosial şəbəkə hesabından bildirib ki, ABŞ ordusunun Suriyada qalmasının əsas səbəbi olan İŞİD-ə qarşı mübarizəsi qələbə ilə başa çatıb.

Ancaq sonradan ABŞ prezidentinin bu qərarı sərt etirazlarla qarşılanıb. ABŞ rəsmiləri, senatorlar, hökumət və siyasət adamları bildiriblər ki, qoşunların Suriyanı tərk etməsi kürdləri çətin vəziyyətdə qoyacaq, eyni zamanda İran və Rusiyanın mövqelərini gücləndirəcək. Hətta müdafiə naziri Cim Mattis və nazirliyin baş qərargah rəisi və sözcüsü Trampın ordunu Suriyadan çıxarmaq qərarına etiraz olaraq istefa verib. Bundan sonra ABŞ prezidenti Suriyadan ordunun çıxarılması prosesinin uzana biləcəyini deyib. Bir neçə gün əvvəl isə məlum olub ki, ABŞ hərbiçilərinin bir hissəsi qeyri-müəyyən müddətə qədr Suriyanın cənubunda qala bilər. Xatırladaq ki, Suriyanın cənubunda İraq və İordaniya sərhədləri yaxınlığında müxaliflərin nəzarətində olan ərazidə et-Tanaf hərbi bazasında ABŞ ordusu birləşmələri yerləşir.

ABŞ ordusu Suriyadan çıxmayacaq

Vaşinqton rəsmiləri ən azı yaxın dövrdə ordunun Suriyada qalacağını bildirir, Bolton isə kürdlər üçün təminat alacaqlarını deyir

ABŞ prezidentinin son açıqlamaları Amerika ordusunun Suriyanı tərk etməyə hazır olmadığını göstərir. Doğrudur, son məlumatlara görə, Suriyanın İraqa sərhəd bölgələrindəki ABŞ bazalarından hərbiçilər İraq ərazisinə köçürülür. Amma ümumilikdə Trampın çəkilməsinin uzun zaman alacağı və kürdləri qoruyacağı ilə bağlı açıqlamaları ABŞ ordusunun Suriyanı tamamilə tərk etməsi ilə bağlı şübhələrə səbəb olub.

Xatırladaq ki, ABŞ ordusu 2014-cü ildən sonra Suriyaya yerləşməyə başlayıb. Həmin il İŞİD Mosul şəhəri də daxil olmaqla, İraqın, eləcə də Suriyanın Raqqa şəhəri də daxil olmaqla, mühüm bir hissəsini işğal edib qlobal terror təhlükəsinə çevrildikdən sonra avqust

ayında ABŞ 64 ölkənin qatıldığı beynəlxalq antiterror koalisiyası yaradıb. Daha sonra isə ABŞ Suriya kürdlərinə quru əməliyyatında dəstək verib və 5 ay ərzində İŞİD-in Suriyanın Kobani (Ayn əl-Ərəb) şəhərini ələ keçirməsinə imkan verməyib. Sonrakı dövrdə isə ABŞ kürdlərdən faktiki olaraq İŞİD-ə qarşı quru qüvvələri kimi istifadə edib və paralel olaraq kürd (daha sonra Suriyanın şimalındakı etnik və dini qrupları birləşdirərək Suriya Demokratik Qüvvələri adlı koalisiya yaradıldı - K.R.) silahlarına-YPG, YPJ və silah-sursat, hərbi texnika verməyə başlayıb və döyüş təlimlərini də amerikalı hərbiçilər keçməyə başlayıb. 2017-ci ilin aprelinde isə Vaşinqton Raqqa əməliyyatına hazırlıq məqsə-

dilə SDQ-yə 300 milyon dollar dəyərində silah və texnika bağışladı. Ancaq dekabrın 19-da gözlənilmədən Vaşinqton Suriyadan çıxacağını elan etdi. ABŞ ordusunun Suriyadan çıxarılmasının səbəbləri barədə daha əvvəl bir sıra versiyalar qeyd olunub. Trampın son açıqlamasından da aydın olur ki, Vaşinqton administrasiyası Suriyada hakimiyyət dəyişikliyi, yeni Bəşər Əsədin devrilməsi ilə bağlı ümidini itirib, indi bu ölkədə proseslər son mərhələdə olduğu bir vaxtda Suriyada onsuz da böyük xərc aparan hərbi missiyasını dayandırmaq istəyir. ABŞ prezidentinin də etiraz etdiyi kimi, Suriya əməliyyatları onsuz da baha başa gəlir və geniş mənada Vaşinqtonun maraqları

na xidmət etmir.

Bu arada Suriya Kürdləri Milli Şurası (ENKS) ABŞ ordusunun Suriyanı tərk etməyə cəyini bəyan edib. "Kurdpress" saytına açıqlama verən ENEKS üzvü İmad Berho deyib ki, Amerikanın hazırda Suriyadakı 15 hərbi bazasını İsrailin İranın Suriyadakı gücündən narahatlığına görə çıxarmağa hazır deyil. Eyni zamanda əlavə edib ki, bu səbəblərə görə ABŞ ordusu qüvvələrinin sayını azaldacaq, amma tamamilə çıxarmayacaq. Kürd fəal deyib ki, indi ABŞ Müdafiə Nazirliyi ordunun Suriyadan çıxarılmasına qarşıdır. Çünki hazırda ABŞ hərbiçiləri Deyr əz-Zorda kürdlərlə birlikdə İŞİD-ə qarşı savaşı. Berho deyib ki, ABŞ prezidentinin müşaviri Boltonun Türkiyə səfəri zamanı rəsmi Ankaranı kürdlərə qarşı Menbic əməliyyatı həyata keçirməsinə inandırmağa çalışacaq. Onun sözlərinə görə, Vaşinqton Menbic əməliyyatına alternativ olaraq bir sıra variantlar təklif edir. Bunlardan biri də Suriya Kürdləri Milli Şurasının silahlı birlikləri olan "Roj qüvvələri" adlı birliklərin Suriya ilə YPG arasında yerləşdirilməsidir.

Bazar günü İsraildə olan ABŞ prezidentinin müşaviri Con Bolton burada Türkiyəni qəzəbləndirən açıqlamalar verib. Bolton deyib ki, ABŞ ordusunun Suriyadan tamamilə çıxarılması bəzi şərtlərdən asılıdır. O deyib ki, ABŞ ordusu yalnız Suriyadakı İŞİD qalıqları

rının tamamilə məhv edilməsindən sonra bölgəni tərk edə bilər. Eyni zamanda əlavə edib ki, ABŞ hərbiçiləri təhlükəyə atmamaq və Amerika ordusu ilə birgə terrora qarşı mübarizə aparan müxalif qüvvələrin (söhbət SDQ, yeni kürdlərdən gedir - K.R.) təhlükəyə düşməməsi üçün Türkiyənin ABŞ-la koordinasiya etmədən və ən azı ABŞ-la ortaqlıq olmadan hər hansı hərbi müdaxilə həyata keçirəcəyinə inanmır. Bolton deyib ki, hələlik ABŞ hərbiçilərinin Suriyadan çıxarılması ilə bağlı bir təqvim müəyyən edilməyib. yalnız "bəzi şərtlər" yerinə yetirildikdən sonra ordunun çıxarılmasını danışımaq olar.

Türkiyə prezidentinin sözcüsü İbrahim Kalın isə yaydığı yazılı açıqlamada Boltonun fikirlərini tənqid edib. Kalın qeyd edib ki, İŞİD-ə qarşı mübarizə adı altında gizlənən PYD və YPG PKK-nın Suriya təşkilatıdır. Bu qruplaşma kürdləri təmsil etmir. Eyni zamanda Kalın Türkiyənin kürdləri hədəfə aldığı iddialarının əsassız olduğunu vurğulayıb.

Qeyd edək ki, bazar ertəsi Con Bolton və o cümlədən ABŞ-ın İŞİD-lə mübarizə üzrə xüsusi nümayəndəsi Ceyms Cefri və ABŞ ordusu Baş Qərargah rəisi general Cozef Danford Ankaraya iki günlük səfərə gəlib. Səfərin əsas mövzusu ABŞ ordusunun Suriyadan çıxarılması prosesidir.

□ **Kənan RÖVŞƏNOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Marixuana məsələsi gürcü hökumətini "lomka"ya salıb

Üzərində 2 ildən çox müddətdə iş aparılan qanun layihəsi niyə geri çağırıldı?

Gürcüstanın hakim "Gürcü Arzusu" Partiyasının sədri Bdzina İvanişvili marixuananın ixrac məqsədilə becərilməsini nəzərdə tutan qanun layihəsinin parlamentdən geri çağırılması ilə bağlı narazılığını bildirib. B.İvanişvili hakim partiyanın qərargahında keçirilən görüşdə məsələ ilə bağlı ciddi narazılığını ifadə edib, hakim komandaya töhmət verib.

Partiya sədri qanun layihəsi üzərində 2 ildən çox müddətdə iş aparıldığını və sənədin parlamentdən geri çağırılması nəticəsində Gürcüstanın külli miqdarda pul itirdiyini bildirib. O qeyd edib ki, hakim partiya məsələnin ictimaiyyətə düzgün çatdırılması üçün daha böyük məsuliyyət göstərməli idi.

Qeyd edək ki, Gürcüstan hökuməti marixuananın tibbi

və kosmetik təyinatlı ixracı məqsədlə yetişdirilməsini nəzərdə tutan qanun layihəsini ötən ilin noyabrında parlamentdən geri götürüb. Bu, ötən il oktyabrın 28-də ölkədə keçirilmiş prezident seçkilərinin birinci turundan sonra baş verib. Sənəd Gürcüstan Patriarxlığı, müxtəlif dini icmalar və ictimaiyyətin böyük hissəsi tərəfindən ciddi narazılıqla qarşılanıb. Gürcüstanın pravoslav kilsəsi bu qanun layihəsinin qəti əleyhinədir və onun, ümumiyyətlə, müzakirə olunmamasını istəyir. Ötən ilin iyul ayında Gürcüstanın Konstitusiyaya Məhkəməsi marixuananın istehlakına görə inzibati cəzaları ləğv edib. Beləliklə, Gürcüstan keçmiş sovet məkənində çətinəni leqallaşdıran ilk ölkə olub. Lakin çətinənin yetişdirilməsi və satılması hələ də cinayət əməli sayılır. Marixuananın leqallaşdırılması təşəbbüsü ilə müxalif partiya 2017-ci ilin noyabr ayında Konstitusiyaya Məhkəməsinə müraciət edib. Bu təklifə görə marixuana və çətinə əsaslı başqa narkotik maddələr leqallaşdırılmalıdır. Konstitusiyaya Məhkəməsi bu barədə qərarında marixuanadan istifadəyə görə cərimə kimi inzibati cəza-

ları saxlayıb. Bu qərardan əvvəl marixuanadan dəfələrlə istifadə və 70 qramdan artıq qurudulmuş çətinənin saxlanması Cinayət Məcəlləsinə görə kriminal əməl sayılırdı. Lakin bu əməli törəyənlər üçün həbsxana cəzası nəzərdə tutulmurdu.

Ötən il qərənə dövlətin parlamentində marixuana müzakirələri aparıldığı günlərdə maliyyə naziri İvane Maçavariani söyləyib ki, Gürcüstan böyüməkdə olan marixuana ixrac bazasına daxil olsa qarşıdakı 2-3 il ərzində 384 milyon dollar gəlir əldə edə bilər. Gürcüstanda marixuananın leqallaşması təklifi ilə çıxış edən Girçi Partiyasından Zurab Caparidze "marixuananın əldə edilməsinin leqal yolları olmalıdır. Marixuana istehsalı normal işə çevrilməlidir", - deyə bildirmişdi.

Buna baxmayaraq, cəmiyyətdən gələn tənqidi Gürcüstan hökumətini geri çəkilməyə məcbur etmişdi. Bdzina İvanişvilinin son açıqlaması isə onu deməyə əsas verir ki, marixuananın ixrac məqsədilə becərilməsini nəzərdə tutan qanun layihəsi yaxın zamanlarda parlamentdən keçəcək.

□ **E.MƏMMƏDLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

MÜSAVAT

Son səhifə

N 4 (7174) 8 yanvar 2019

Qadın xoşu gəldiyi kişidən rədd cavabı aldı, 159 min mesaj yazdı

Amerikada yaşayan Jacqueline Ades adlı bir qadın xoşu gələn adam tərəfindən rədd edilincə 159 min mesaj yollayıb. Adesin yolladığı mesajların içərisində "Qanında çiməcəm", "Böyrəklərdən suşi, əl sümkələrindən borş hazırlayacam" kimi təhdidlər də yer alır.

Amerikanın Phoneix şəhərində keçən il internetdə tanış olduğu və sadəcə 1 dəfə görüşdüyü adama 159 min mesaj göndərən Jacqueline Ades təhdid, bezdirmə və gizli təqib etmə ittihamları ilə həbs edilərək, türməyə göndərilib. Hakim qarşısına çıxmağa hazırlaşan Ades mesajlarının gülməli olduğunu iddia edib. Araşdırma nəticəsində məlum olub ki, bu cür mesajlarla kifayətlənməyən Ades zərərçəkən kimi ifadə verən adamın evinə xəbərsiz girərək, çimib və başqa bir gün də iş yerinə gedərək, özünü onun "həyat yoldaşı" kimi təqdim edib.

Ades daha öncə bir TV kanalına verdiyi müsahibədə bu israrçı və təhdidkar tövrünü "onu çox sevinəcə özümü düşünmədim və bu hala gəldim" deyib.

3 həftədə 100 kilo çəki itirdi

Misili Eman Ahmed Ab Əli Ati dünyanın ən ağır çəkili qadını sayılır. O, 3 həftə ərzində Hindistan xəstəxanasında 100 kiloya yaxın arıqlayıb. Qadın ağır dietanın hesabına buna nail olub. Bundan başqa, həkimlər 36 yaşlı Misir sakinini analizlərin nəticəsindən sonra arıqlatmağı planlaşdırırlar. Gözlənilir ki, dieta və fizioterapiya hesabına qadın 200 kiloya yaxın arıqlayacaq. Müalicənin sonlarına yaxın qadın yenidən ayaq üstə dayanacağı və müstəqil şəkildə qida qəbul etməyi öyrənəcək.

2016-cı ilin dekabrında Hindistanın xarici işlər naziri Suşma Svarac Eman viza almaq üçün

yardım edib. Misirli qadın illərdir yatağından tərpənə bilmir və şəxsiyyət vəsiqəsi almaq üçün səfirlərə gedə bilmirdi. Fevral ayında qadını Hindistana müalicə üçün apardılar. Orqanizmində yağın disfunksiyası nəticəsində

qadın systemsiz şəkildə kökəlir. Bundan başqa, elefantiazomdan əziyyət çəkir. Eman Ahmedin 11 yaş olanda çəkisi 500 kiloya çatıb. O, hərəkət etmək qabiliyyətini itib və Aleksandriyadakı evini tərk etməyib.

Amerikada "arzuların peşəsi" yaranıb

Amerikanın Kaliforniya ştatında sahilə mayaka baxmaq üçün vakansiya elan edilib. Mayak və o qədər də böyük olmayan mehmanxana San Fransiskodan o qədər də uzaqda olmayan sahilə yerləşir. Bundan öncə mayak baxıcıları başqa yerə köçəcəkləri üçün onları əvəzləyən işçilərə ehtiyac var.

Namizədlər qismində Onlara il ərzində 130 min cütlüklər nəzərdə tutulur. dollar, eləcə də qalacaq

yer və yemək verilməsi nəzərdə tutulub. Bununla yanaşı, xüsusi olaraq qeyd edilib ki, sahilə yüksək və kəsintisiz internet, eləcə də televiziya yoxdur. Namizədlər mayakın saxlanması üçün lazım olan bütün işləri görməlidirlər ki, bura mühasibat işləri, eləcə də qonaqların adaya aparılıb, geri qaytarılması daxildir.

Ötən ilin sentyabrında Kanadada mariyuana "qiymətləndiricisi" vakansiyası açılmışdı. Uğurlu namizəd AHLÖT (A High Level of Thought) kampaniyasına bu narkotikin müxtəlif növləri barədə müntəzəm olaraq hesabatlar təqdim etməli idi. Vakansiyanın təsvirində qeyd edilmişdi ki, işçi təkəcə mariyuana istifadəçisi olmamalı, eyni zamanda onun növlərinin də bilicisi olmalıdır.

QOÇ - Böyük işlər astanasındasınız. Artıq üzüntülü həyatınıza əlvida deməyə hazırlaşsınız. Deməli, xırdaçılıqları bir kənara atıb daha global, daha imanlı çalışmalısınız.

BUĞA - Günün ilk yarısında ovqatınızı qorumağa çalışın. Bunu bacarsanız, təxminən saat 14-dən sonra vəziyyəti xeyrinizə dəyişə biləcəksiniz. Aldığınız işgüzar təkliflərə biganə yanaşmayın.

ƏKİZLƏR - Yersiz risklərə lüzum yoxdur. Əks halda, ciddi yanlışlığa yol verə, nəticədə isə gözdən düşə bilərsiniz. Ümumiyyətlə, bu gün təkbaşına hansısa işə girişməyiniz yol-verilməzdir.

XƏRÇƏNG - Cılız düşüncəli insanların fikirlərini ciddiyyə almayın. Yalnız öz təcrübə və potensialınıza uyğun addım atın. Maliyyə problemlərinizin həllini nahardan sonraya saxlayın.

ŞİR - Yalnız perspektivlərinizlə bağlı sövdələşmələrdə iştirakınız uğurlu ola bilər. Konkret işlərə işə girişməməlisiniz. Ulduzlar pul məsələlərində ehtiyatlı olmağı məsləhət görür.

QIZ - Başqalarının işinə qarışmasanız, ixtiyarınızda olan bu təqvimdən razı qalacaqsınız. Neçə vaxtdan bəri planlaşdırdığınız işləri nəhayət ki, reallığa yaxınlaşdırma biləcəksiniz.

TƏRƏZİ - Ola bilsin ki, yeni iş təklifləri alınsınız. Əgər belə bir şans yaransa imtina etməyin. Göy qübbəsi sağlıq durumunuzda xırda narahatçılıqların olacağını da istisna etmir.

ƏQRƏB - Şəxsi işlərinizdə önəmli rol oynaya biləcək insanları arayıb-axtarın. Əks halda, mövqeləriniz zəifləyəcək. Nahar ərəfəsində mübahisələrdən yayının ki, enerjiniz azalmasın.

OXATAN - Fəaliyyət zəminində öz məsuliyyətinizi hiss edin. Xüsusən də rəhbərliyin əsəbini qabarda bilən işlər görməyin. Nahardan sonra şəxsi büdcənizdə müsbət dəyişikliklər də mümkündür.

OĞLAQ - İştirakçısı olduğunuz hər bir prosesi yaxşı-yaxşı analiz edin. Bu, sonrakı vəziyyətinizə də təsir göstərəcək. Siyasi mübahisələrə, şit əyləncələrə və uzaq səfərlərə "yox" deyin.

SÜTÖKƏN - Əsas gücünüzü nitq mədəniyyətinə yönəldin. Elə davranın ki, hər sözü, hər ifadənin müsahibələrinizə yalnız xoş təsir bağışlasın. Sevgi barədə isə Füzuli qəder söz sərrafı olun.

BALIQLAR - Bütün enerjinizi işgüzar müstəviyə yönəldin. Çünki bu barədə həftənin ən düşərli gününü yaşayacaqsınız. Təcürbəli adamlardan məsləhət alın ki, səhvlər buraxmayasınız.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Xalların sayı insanın yaşını azaldır

İngiltərədə insan bədənindəki xallarla bağlı yeni araşdırma aparılıb. İtaliyanın "La Repubblica" qəzetində yer alan məlumata görə, London Kral Universitetindən bir qrup insanın Sindi Krouford, Yeva Mendez və Merlin Monro kimi əfsanəvi ulduzların gözəlliklərinin simvolu sayılan xallar barədə araşdırmasına 1200 əkiz qadın qatılıb. Eksperimentə qatılan qadınlar 18-79 yaş arasında olub.

Nəticədə yüzdən artıq xalı olan insanların əzələlərinin daha möhkəm, ürekləri və gözələrinin daha sağlam olduğu üzə çıxıb. Elm adamları bu insanların öz yaşlarından ən azı 7 yaş daha gənc göründüyünü aydınlaşdırıb. Bundan əlavə, xallar çox olan insanların sümükləri də normadan daha möhkəm olur.

Qeyd edək ki, adətən insanlarda 30-40 xal ola bilər. Ancaq bəzi insanlarda onların sayı 600-ə kimi çata bilər.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100